

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-en és 15-en

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csikk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Fehér ruha?

Megszoktuk, hogy a budapesti napisajtó a kánikulai uborkaszézonban megtárgyalgatja a rendőrség nyári ruhaproblémáját, nem is törődünk vele: nem a mi dolgunk. De ezen a nyáron már mi is sorra kerültünk az egyik balatonmenti hetiújságban. A cikkíró sajnálja a csendőrt, mert a pizsamák lengedezése közepette és az árnyék után lihegő meztelenek tömegében nem öltözik fehérbe s nem tesz a fejére valamiféle könnyed főveget.

A cikkíró jószándéka kétségtelen, hiszen ugyanabban az írásában dicsérettel és szeretettel szól a magyar csendőrökről. Ezzel a fehér ruhát sürgető jószándékával azonban senkinek sem tesz jó szolgálatot, mert a cikk csendőr és nem csendőr olvasója azt hihetné még, hogy a vezetőség vagy nincs tisztában a nap erejével, vagy ha igen, nem törődik vele.

Mi ugyan régesrégén túl vagyunk ezen a problémán, de még egyszer — nagyon szeretnők azonban, ha utoljára — visszatérünk rá.

Nekünk nem való a fehér ruha, mert mi nem nyaralunk, hanem szolgálunk, dolgozunk. De nem kell elsősorban azért, mert már van nyári ruhánk: finom, könnyű szövetből, amelyik sokszorosan többet ér, mint a fehér vászon. A szövet — de a posztó is — issza az izzadást, a vászon nem. A fehér ruha csak hótisztán és élesrevasaltan szép, mivel pedig a csendőr nem üdül, hanem porban-verejtékben jön-megy, gyorsan átizzadná, bepizskolná és összegyűrné, a sok mosatást-vasaltatást pedig ugyan megköszönné. Mert abban mindannyian egyetértünk, hogy a csendőr ruházatának — akár fehér, akár más — mindig kifogástalannak kell lennie s ez a követelmény a fehér ruhánál keserves gondok és bosszúságok elé állítaná a csendőrt. A szövetet és posztót mindez a baj nem érheti. A párát elnyeli, a gyürődést kirúgja, színe pedig a porral, pizskolódással szemben nem olyan kényes, mint a fehér.

Fehér ruhát csak úgy adhatnánk a csendőrré, ha arra is módot lehetne adni, hogy annyiszor öltözzék át naponta, ahányszor csak a fehér ruha állapota azt megkívánja. Azt pedig mindenki tudja, hogy különösen a felfokozott nyári szolgálatban átöltözködésekre semmiképpen sem futná az időből.

Arra is gondolni kell, hogy amikor a csendőr szolgálatba indul, hiába ragyog és izzik feje fölött a nap, soha sem tudhatja előre: mikor és hol éri a zá-

por, zivatar. Aki csak egy kicsit is tanulmányozta már a mi földünk időjárás viszonyait, tisztában van vele: milyen hőmérsékletváltozásokat szokott okozni egy-egy vihar, vagy akár csak a szélroham és a futó záporosó, de minden ilyen zavaró körülménytől menten maga a naplemente, vagy felhősödése is. Ha pedig nem egy nap keretében, hanem a napok egymásutánjában nézzük az időjárás szeszélyeit: örökösen csak a ruhákat rakosgathatnánk és cserélgethetnénk.

Különben a csendőr szolgálata többnyire bele nyúlik a hajnali órákba, a mi hajnaljaink pedig elég csipősek. Napközben tehát csak úgy, vagy még jobban verejttekne a csendőr a fehér ruhájában, mint a szövetben azért, hogy aztán éjszaka dideregjen benne s reggelre világosodva a kertek alján bujkálva portyázzék, hogy a gyürött, elpizskolódott fehér ruhájában valamirevaló ember meg ne lássa. Nem is szólva a meghüléstről, ami ezzel a viszontagságos fehér ruhaviselettel okvetlenül velejárna.

A rendőrök is posztóruhában — még hozzá feketében — állanak a napon s a mostani nyári ruhakísérletükről nem nagyon biztató éppen a főérdekeltek: a rendőrlégénységnek a nézete. De meg aztán a postás, vasutas, pénzügyőr, lelkész és még egy se reg egyenruhás miért tartana ki a sötét ruha mellett nyáron is, ha ennek nem volna meg a maga régen kikísérletezett és alaposan megrágott oka?

Azért van ez, mert minden egyenruhás testület tudja a maga tapasztalataiból, hogy a fehér ruha igen szép dísznek és igen jó kényelemnek, de nem válik be még olyan szolgálatokban sem, amelyek pedig sokkal könnyebbek és időbeosztásban kevésbé változatosak, mint amilyen a csendőr szolgálata.

De még ha volna is valami létjogosultsága nálunk a fehér ruhának, kérdés: akadna-e rá pénz, hogy ezt az évenként aránylag kevés időn át tartó és horderejében semmiképpen sem súlyos problémát a magyar állam éppen ma oldhassa meg.

És nem kell a csendőrt a naptól féltetni. A strandok pizsamás hölgyei és fürdőtrikós, árnyék után lihegő férfijai városból jönnek s az igaz, hogy a kő és nap együtt csakugyan kibírhatatlan. Érthető, hogy ebben a kemencében megpörkölődött városi ember sajnálkozva nézi odakint a napsütés alatt, ha posztót, szövetet lát valakin. A mi csendőreink azonban a búzaföldről jönnek, ahol az emberek a nap melegében egyszerűen csak a nyarat, a hidegben a telet látják s edzett testük és a természet minden jelenségével való közösségük egyformán posztóruhával védi ki a tél jegét csak úgy, mint a nap tüzet. Nem tenne jó szolgálatot, aki ezt a természetadta edzettséget fehér ruhába öltöztetve, — elpuhítaná.

A kakastollas kalapot pedig soha le nem tesszük a fejünkről. Mi tudjuk: miért nem.

A szolgálati lovak patkolásáról.

Írta: Dr. RÓNAI SÁNDOR állatorvos.

Lóállományunk épségben tartása, illetőleg a lovak szolgálati idejének meghosszabbítása a lóval való helyes bánásmód mellett nagymértékben függ a patkolástól. Sajnos, e tekintetben a csendőrség lovai sok helyen igen mostoha viszonyok közt vannak, s ha a honvédségi lovakkal hasonlítjuk őket össze patkolás szempontjából, bizony elszomorító eseteket láthatunk. Tehát, hogy a lovascsendőr patkolástani ismereteinek magasabb fokon kell állni, mint a honvédség lovas alakulatainál szolgáló lovas altisztnak, azt már az a körülmény is szükségessé teszi, hogy míg a honvédségnél a lovak patkolását szakképzett patkolómesterek végzik, addig a csendőrségnél — a lovas tanalosztályok lovait kivéve — a szolgálati lovak patkolását az őrsőkön majdnem mindenütt polgári patkolókovács végzi. A polgári patkolókovácsok szakismerete pedig alig üti meg a megkívánt mértéket, a patkolást legtöbbször sablonos munkának tekintik, nem ismerve különbséget a szabályos és szabálytalan, vagy a kóros pata közt, azt mind egyöntetűen patkolják. Kivételt képeznek azok a patkolókovácsok, akik valaha a honvédségnél tanultak patkolni, ezek száma azonban elenyészően csekély a többihez képest.

A csendőrségi szolgálati lovak szolgálathéptelenségének oka nagyrészt a rossz patkolásban rejlik, mert a rossz patkolás nemcsak a patát teszi tönkre, hanem az egész végtagra káros befolyással van s a ló időelőtti megrokkolására vezet. Elsőrangú kötelmei közé tartozik tehát a lovascsendőrnek, hogy a lovak patkolásával minél behatóbban foglalkozzék, hogy ne csak jelen legyen a lovak patko-

lásánál, hanem azt ellenőrizni, sőt — lova pataalakulását ismerve — útbaigazítást is tudjon adni a patkolókovácsnak, mert hiszen ezáltal végeredményben nemzeti vagyon elkallódását menti meg. Ebbéli ismereteinek gyarapítására szolgálnak az alábbiak:

A patkolás célja a lovak patáinak megóvása. A patkó megvédi a patát a túlkopástól és alkalmassá teszi arra, hogy a ló az időszakoktól függetlenül képes legyen ellátni szolgálatát. Végül fontos célja a patkolásnak, hogy a szabálytalan, vagy kóros patákat megjavítsuk, illetőleg gyógyítsuk.

A lovak patkolásának lefolyását két részre osztom a könnyebb áttekinthetőség kedvéért, a szabályos paták patkolása és a szabálytalan (kóros) paták patkolására.

A pata szaruanyaga állandóan nő, havonként átlag egy cm-t, pontosabban 0.9 cm-t. Mivel nincs meg a lehetőség arra, hogy a szaru kopjon is, mert hiszen ezt a rajta lévő patkó meggátolja, a pata megnő, hosszú lesz, a régi patkó pedig rövid és szűk, a pata tehát átpatkolást igényel. Hat-nyolc hét alatt nőnek meg annyira a paták, hogy a hegyfal és a sarokfal közötti arányosság megváltozik, a pata megterhelése egyenlőtlen lesz. Természetesen ez az idő lovanként változó, mert míg egyik ló patája már az 5—6. hétben túlnőtt, addig egy másik lóé még a 8. hétben sem mondható hosszúnak.

Patkolás előtt a patákat a patkoláshoz elő kell készíteni, vagyis azokat a patkolás előtt 1—1 és fél nappal „becsapjuk”, azaz a talpra vizes anyagot teszünk, hogy a szaru felpuhuljon, s így könnyebben faragható legyen. Nem szabad azonban a patacsapást oly módon végezni, hogy a patát egyszer becsapjuk és ezt az agyagot hagyjuk rajta a patkolásig azért, mert az agyag a talpon meg-

Ne vágyakozzatok a körengetegbe...

*Kik falvak álmodó csendjében éltek,
S a város zaja nem ér el közütek,
Hallgassatok a dűsmeséjü csendre,
Ne vágyakozzatok a körengetegbe.*

*A falu, mondják, ijesztő rút, ha sáros,
Higgyétek el, így is szebb, mint a város.
Melynek van fénye is, de sokkal több az árnya,
Lélekemésztő katlan itt minden bérkuszárnya.*

*Egy bogárhátú apró házikó,
Ha szűk is, mint egy kínos kaloda,
Mert nincs benne bűn és véték, lázító,
Sokkal nagyobb kincs, mint fényes palota.*

*Egy muskátlis kis kert is többet ér,
Ha kerítését magad is faragtd,
Mint városban száz dűsvirágú tér,
Vagy ezer színes felvirágzott ablak.*

*Falun harangszón szenderül az élet,
Itt szirénákkal búcsúzik a nap.
Esti imákon ott megtisztul a lélek,
Itt vergődik, mint bűnöslelkű rab.*

*Falun a hajnal újjáéledés,
A csendes éj ott nyugalmat kínál.
Itt szenvedéssel telt az ébredés,
Mert itt az élet zúgó szakszofonja,
Pihenés nélkül gondról muzsikál.*

*Kik falvak álmodó csendjében éltek,
S a város zaja nem jut el közütek,
Hallgassatok a dűsmeséjü csendre,
Ne vágyakozzatok a körengetegbe.*

Budapest, 1934 augusztus.

Csányi Károly
gazdászati százados.

Pillanatok.

Írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

1. Halálfejsz lepke.

Fáradtan jöttem haza a hegyekből, igyekeztem az ágyba és nem néztem körül szokásom szerint a szobámban, mert különben... igen, alig hagytam volna, hogy a lepke megbujjék és éjjel majd repkedjen és zavarjon, mert ébren alvó vagyok, minden zaj felriaszt, utána meg nincs többet alvás. Még elgondolni sem kellemes, hogy ide-oda repkedésében, hatalmas

szárad, s ami nedvességet vizes állapotban a patának átadott, azt visszaszívja. Tehát a patacsapást egy napon belül többször kell újítani.

A patkolás előtt a lovakat lépésben és ügetésben megvezetjük, majd a patát és a régi patkókat vesszük szemügyre. Mit nézünk ilyenkor? Megállapítjuk, hogy a ló a pata melyik részével érinti a talajt először, egyenletesen történik-e a pata megterhelése, hogy viszi előre a ló a lábát, nem bokázik-e? Megnézzük a régi patkót, hogy annak melyik része van jobban kopva, tehát a pata melyik része van nagyobb megterhelésnek kitéve, s ezek az adatok azután mind értékesíthetők az új patkolásnál. Végül a megügetés alkalmával azt is megállapítjuk, hogy a ló nem sánta-e? Ennek megállapítása azért fontos, mert a patkolókovácsokban megvan a hajlandóság arra, hogy ha a ló a rossz átpatkolás következtében sántul meg, ráfogják, hogy a ló már az átpatkolás előtt is sánta volt. Ha a ló a patkolás előtt sánta és a sántaság oka a patában rejlik, jó patkolással a sántaságot csökkenthetjük, a gyógyulást kedvezően befolyásolhatjuk, sőt a sántaságot meg is szüntethetjük.

Ha ezekkel a vizsgálatokkal elkészültünk, következik a régi patkó levétele. Ez oly módon történik, hogy kalapács és szegcsonkvágó segítségével a szegcsonkokat felhajlítjuk, természetesen nem durván, nehogy ezáltal a szarut feleslegesen rongáljuk. A szegcsonkok felhajlítása után a patkót levesszük oly módon, hogy a fogó pofáját az utolsó szeglyuk mögött a patkószár és a pata közé szorítjuk, a patkót kissé megemeljük, majd kis ütésekkel visszaütjük. Ily módon a szegek annyira meglazulnak a patában s a patkóban, hogy a patkó visszaütése után a szegfejek részben kilátszanak a patkóárokából, ahonnan azokat egyenként kihúzzhatjuk. Nem

engedhető meg az, amit egyes kovácsok virtusból szoktak csinálni, hogy az egész patkót a szegekkel együtt „egy rántással” egyszerre leveszik, mert ilyen esetben majdnem mindig megcsorbul a szaru, s azonkívül gyakori az az eset is, hogy a patkószegből egy darabka benntörik a szaruba, az új szeg irányát eltéríti és súlyos megszegelés okozója lehet.

A régi patkó levétele után kezdődik a patkolás legfontosabb és egyben legnehezebb mozzanata: a patafaragás. Ez az a ténykedés, amiben a legtöbb hiba található, s amelynek helytelen elvégzése súlyos patabetegségeket von maga után. Mert amíg a jó patafaragás a pata és a végtag épségére, így a ló használhatóságára kedvező befolyással van, addig a hibás szarufaragás a pata kóros alakváltozásaira, sőt különböző megbetegedésére vezet.

A szarutalpból csak az elhalt, tehát az alappal lazán összefüggő részeket távolítjuk el, a saroktámasztókat kiméljük és úgy faragjuk, hogy a hordozószéllel egy síkba kerüljenek. A szarunyírból szintén csak a roncsolt részek távolítandók el, a nyír lehetőleg erős maradjon, mert csak így képes meggátolni a pata szűkülését és elősegíteni a pata tágulását. Egyébként minden esetben figyelembe kell venni a lábvégtengely irányát, hogy ezzel a pata úgy előlről, mint oldalról összhangban legyen, továbbá, hogy a talp minden része egyidőben érintse a talajt. (Lábvég: a lábcsüdizülettől lefelé eső része; Lábvégtengely iránya: ezen részeknek a talajhoz viszonyított helyzete.) A hordozó szél faragásánál arra kell ügyelni, hogy az síma, egyenletes s a lehetőség szerint minél szélesebb legyen, vagyis a talpból minél szélesebb rész járuljon a hordozószél alkotásához.

A patafaragás után következik a patkó alakítása, felpróbálása és felszegelése. Ennek lefolytatását nem kívánom

szárnyaival esetleg megsimogasson, erős lábaival végig botorkáljon arcomon. Mert nagy volt, tenyéryi, erős, és sötét.

És mégis az lett a vége, hogy felébredtem szárnyai zajára, teste bűgására és nem tudtam többé elaludni. Most már tudom, hogy ezt a Sors rendelte így s most már hálás is vagyok a lepkének, aki azóta — ki tudja — hol húzta meg magát valami gerenda mellett nappalra, hogy a sötétben, sötét testével védetten, élje sejtelmes életét.

A gyerekek három nappal előbb azzal a hírrel fogadtak, hogy a szobában egy óriási lepke van és kértek, hogy ne bántsam, biztosan ide menekült, mert valami üldözte, hadd pihenje ki magát. Hát hagytam. A nevét nem tudom bizonyosan. Igen régen volt, hogy az öreg Kertész Miksa bácsi magyarázott róla a váradi fehér papok intézetében. Nagyobb lányom ugyan azt mondja, hogy éjjeli pávaszem volt vagy halálfejes lepke, ami lehet is ilyen erdő, hegyes vidéken. Lehet, mert mikor éjjel tájban egyszerre csak csapdosást, vergődést hallva, pillanat alatt lámpát gyújtottam és körülnéztem, valóban a függöny fehér mezején akkor szállott le nyugodni és a tarkóján, a fején halálfej vonalai fénylettek. Nem vagyok babonás, mégis órára néztem: éjjel volt és ott előttem vergődött a nagy, feketés, halálfejjel díszes, titokzatos repülő.

Vége az éjszakának s a holnapi napnak is, mert nem pihenve törődött leszek és a munkám nem megy olyan jól, ahogy szeretném... Keljek most fel és csapkodjak utána és kergessem...? Majd csak elnyugszik. Eloltottam a lámpát, ne zavarja a fény. Egy percig csend volt... Aztán kezdődik.

A sötétben úgy hallszik a vergődése, mintha kalic-

kás madár vágyna a szabadba. Kopp... itt s aztán kopp... ott, az ablaküvegen pereg a szárnya, feje dobol... aztán a szoba másik falán, mintha lefelé csúsznék, majd a könyvszekrény üvegén zizeg, zúg türelmetlenül... Óriás szárnyaival, igaz is, micsoda bezártság, micsoda térnélküliség itt a szoba ötször öt méteres levegőjében, ahol minduntalan eléje áll valami!... Kopp... és vergődik és nem tud szabadulni és ezt kell egész éjjel majd hallgatnom? Nyissam ki a külső ablakot is, talán az a baj, hogy a belső ablak nyitva és amiatt közelebb érzi magát titokzatos szerveivel a kinti éjszakai levegőhöz és kivágyik...? A kis szobából ki, az éjszaka vonzza, meg kell érteni ezt a vergődést, úszni szeretne a sötétben, repülni, mert arra teremtett és mily kín repülni vágnni és csak vergődni tudni...!

Kopp... az ablakon, utána kis recsegés ugyanott, de mintha ez másként hallszott volna...! Valahogy, mintha keményebb valami ért volna az üveghez...? Kccc... újból, na, ez nem a lepke zaja!

Kevés motoszkalás. Valami madárféle...? Szemem szereti a sötétet, most mégse tudom a függönyön keresztül kivenni, mi az. Kcc...s hirtelen megpattan az üveg, igen az határozottan annak a zöreje!

Mi a csoda az? Mit csinál az a lepke? Vagy mégis csak madárka? Mókuska talán?... Persze, míg ezeket elgondoltam, úgy a sötétben, félig felülve és az ablak felé bámulva, kissé gyorsabb szívverés mellett, addig eltelt két másodperc s talán tíz is és csak akkor láttam, hogy a zaj oka nem madárka s nem is a halálfejes lepke, hanem... ember! Valaki, aki az alsó ablak sarkát kipöccentette s azon, lám, látom, hogy felnyúl két hosszú ujjával a kis lyukon és az ablakzár körül motoszkal, kicsike zaj, tompa

részletezni, csupán azokra a rendellenességekre mutatok rá, melyek a patkolás eme részénél elő szoktak fordulni.

A patkó alakítását rendszerint vörösmelegekben végzik a kovácsok, mert ebben az állapotban a patkón könnyebben eszközölhetők a szükséges javítások. Nem szabad azonban az ilyen vörösmeleget vasat hosszú ideig a patán tartani, mert ezáltal a szaru kiszáradását idézzük elő. Ezért célszerű, sőt szükséges a patát a próbálás után vízben tartani, vagy vizes ruhával megnedvesíteni. Előfordult egyes örsökön, hogy a kovács a patkót hideg állapotban próbálta fel. Ez természetesen helytelen, mert hideg állapotban a patkón nem lehet nagyobb javításokat eszközölni s ennek rendszerint az szokott a vége lenni, hogy a kovács felveszi a patkót azokkal a hibákkal, melyeket hideg állapotban javítani nem tudott s így előáll az a fordított helyzet, hogy nem a patkót alakítja a patához, hanem a patát a patkóhoz. Általánosságban megfelelő a patkó akkor, ha a külső része a hegyfalon és az oldalfalon a pata külső szélével egybeesik, a sarokfalnál ellenben a patkó tágabb és hosszabb, még pedig annyira, hogy a pártaszéltől lebocsátott függőleges a patkószar külső részével találkozzék.

A patkolás befejezése után, mielőtt a lovat a patkoldából hazavezetnők, még egyszer megvizsgáljuk, lépésben és ügetésben, hogy nem sánta-e. A sántaság azonban néha csak a patkolást követő nap jelentkezik, ha tehát a ló a patkolás utáni napokban sántul meg, alapos lehet a gyanunk, hogy a patkolás körül nincs rendben valami, mikor is a kovács figyelmét fel kell hívunk arra, hogy a végzett munkáját még egyszer nézze át, nem történt-e szegnyomás, stb. Szükség esetén a patkó levételét s újra fölverését rendeljük el a kovácsnak.

A szabályos lábállású és egészséges patájú lovak fent

kattanás féle... a zár elfordult!... Most a kar, a könyök is felkúszik, az ablakszárny lassan befelé indul, felém... Utat nyit a levegőnek s annak is, kinek a feje még biztosan a párkány alatt a falhoz lapulva, felfelé fordult szemekkel les: észrevette-e valaki?... Ha nem, akkor persze lehet... Lehet becsúszni az ablakon, aztán a szekrényhez, ott a pénz, vagy ha az nem fontos, akkor az ágyhoz, egy éles kés, hirtelen csapás a karral... egy csendőr sohse tudhatja... biztos kileste a nyomorult, hogy én lakom itt s talán régi haragosom s ha a belső ablak a meleg miatt nyitva, nem kell annyit küzködni sem... Igen, így valahogy s ha az a fej még nem is látszik e tíz másodperc alatt, én már hátranyultam a párnám alá, nem lesz könnyű dolgom, nyomorult! Hátranyultam a pisztolyomért... Atyaisten!... Nincs ott! Beljebb csúszott?... Előre figyeltem, a szemem odameredt a fejet várva, szobámban csend, a karom félig kifordítva a párna alatt kotorász. Semmi!...

Nincs ott a pisztolyom, hát hová tettem, hogy nincs itt, hiszen minden lefekvésem kezdete: zsebemből a pisztolyt a párna alá!... Fáradtan jöttem haza a hegyekből, igyekeztem az ágyba... talán ezért?... Végigszaladt a tenyerem a párna alatt, sehol! A fej kezd felcsúszni a párkányra, sötétje a függöny mögött fenyegető. Az arcot nem látom, de érzem, igenis érzem, hogy a szemében keserű elszánás van...

Most ordítsak, hogy megijedjen? Már nem, már látni szeretném kivel van dolgom s ha nincs revolvere, kár volt idejönnie, de azt biztosan hoz magával, tudja, hogy egy csendőr... Az ablakszárny billen beljebb, most az egyik válla az alaknak felkúszott... Most nekiugrom!

Koccc... koccc... a csodálatos csendben a lepke meg-

leírt patkolásától sok tekintetben eltér s ennél fogva a patkolókovács részéről sokkal nagyobb szaktudást igényel a szabálytalan lábállású és kóros patájú lovak patkolása. Tekintettel arra, hogy ezen különböző patkolási eljárások ismertetése túllépné e közlemény méreteit, csak azokra a különleges patkolásokra mutatok rá, melyek tapasztalatom szerint a leggyakrabban idéznek elő sántaságot a csendőrségi szolgálati lovak közt.

1. Szűk patájú lovak patkolása. Szűkült patának nevezük azt a patát, melynél a sarok — és az oldalfalak a pata középvonalához közelebb állnak a rendesnél. A pataszűkülés inkább az elülső patákon fordul elő, ritkán a hátulsókon. Az ilyen patáknál a nyír is gyengén fejlett, a nyírszárak sorvadtak, a nyírbarázdák keskenyek. Súlyosabb esetekben a sarokfalak ferdén befelé irányulnak s gyakran alátolódottak. A szűkült patának néha kísérője szokott lenni a vérölt és a pártaszéli szarurepedés.

A pata szűkülésének okai lehetnek mindazok a körülmények, melyek a pata tágulását akadályozzák, így: a hosszú ideig való istállózás, kevés mozgás, a szarú rugalmasságának csökkenése hanyag pataápolás következtében, végül a rossz patkolás. A patkolási hibák közül főleg a talp szarújának túlságos kifaragása, a sarokfal túlságos megrövidítése, túlságosan hátul, a sarokfalban alkalmazott patkószegek.

A pataszűkülés rendszerint súlyos sántasággal jár, főleg ha későn vesszük észre és elhanyagoljuk. Idejekorán alkalmazott kezeléssel és megfelelő patkolással azonban sok esetben gyógyulás vagy javulás érhető el. A szűkülésre hajlamos, vagy szűkült patáknál arra kell törekednünk, hogy a szarut minél rugalmasabbá tegyük, e végből az ilyen patákat gyakran kell meleg vízben fürösztetni és

mozdult valahol a könyvszekrény üvegén, mit bánom most? Éppen csak, hogy a fülem felfogta a zaját... már a lábam kint a takaró alól. Koccc... zúgás halkán... A sötét fej meghökken az ablakban... vergődés a belső ablakon és a hatalmas, halálfejes lepke nekivágódik részegen, örömmel, vakon... suhanás és látom a hatalmas szárnyakat remegve a betóduló levegőben, aztán hirtelen nekivágódik nagy széles teste, erős szárnya a sötét fejnek, ott kétségbeesve kapalódzik s a sötét fej egyszerre eltűnik, kiált egyet, fut, csattognak a lábai a kövezeten és egyet lö... A szomszédban üvöltöni kezd a kutya.

2. Ivánka.

A szibériai hómező megölte egyik szememet s a másik is sorvadtt lassan, naponként. A fogolytáborban se orvos, se gyógyszer. A rokkant csere-bizottságnál így hát nem kellett sem protekció, sem huncutság, hamar felvettek a névjegyzékbe. A norvég orvos azzal írta alá a véleményt: — Nem ér el a határig s már nem fog látni!

Azt hitte, nem értettem.

De ha nem is mondja, sejtettem. Régtől. Mégis az, hogy mástól hallottam, jelkem mélyén táplált parányi reményem halálát jelentette s megdöbbenett. Szóval nincs mentség!... Érdemes akkor hazamennem?

Csak még egyszer lássam melegszívű apámat, lássam, hogyan sápad el öreggé lett fia láttára és csak még egyszer lássam Szivessy Veronkát, akit hat szörnyű év minden órájában láttam. Úgy, ahogy itthon hagytam. Aztán már nem bánom, ha sötétségben kell leélni napjaimat...

Az Isten megsegített. De már a határállomáson a vonat ablakából nem láttam a zenekart és az éneklő embereket, csak szürkés-fekete alakokat imbolyogni körülöttem, kik között akkor ismertem csak meg apámat, mikor előtte

borogatni. Természetesen a szűkült pata különleges patkolást is igényel. A patkolás célja a szűkült patáknál az, hogy a nyír tágulását és fejlődését elősegítse. E célból lehet alkalmazni félhordalakú, elvékonyodószárú, csukott vagy hevederes patkót. A csukott, vagy hevederes patkóval csak ott érünk el eredményt, ahol a nyír eléggé fejlett ahhoz, hogy a súlyt viselje, mert a patkó keresztzárának úgy kell a nyíron feküdnie, hogy a nyír második és harmadik harmadának határán haladjon át. A csukott vagy hevederes patkóval való patkolással egyidejűleg alkalmazhatjuk a pata belső sarok- és oldalfali részének megvékonyítását (elreszelését) a fehér vonalig, illetőleg addig, amíg a pata szaruanyaga a közepes ujjnyomásnak enged. Ez esetben azonban a belső sarokfalat tehermentesíteni kell, azaz úgy kell elreszelni a sarokfalnál a hordószélt, hogy az ne érintkezzen a patkóval. Az ilyen módon patkolt pata 4—5 hetenkint átpatkolandó addig, amíg az elreszelt rész le nem nő, azért, mert ezen idő alatt a hordozó szél már ráfekszik a patkóra, így az elreszelt, vékony, tehát gyengébb rész a talaj ellennyomásának lévén kitéve, az ki- vagy befelé görbül.

Azoknál a szűkült patáknál, amelyeknél a sarokfal nagy fokban aláhúzott, egész különleges patkolás, az ú. n. Defays-féle patkóval való patkolás válik szükségessé. Ez a Defays-féle (olv. Defé-féle) patkó egy saroktámasztókápás patkó, azaz a patkószárak végén, a belső szélen egy-egy kápa van. Az ilyen patkót tágra kell igazítani, s mielőtt a patára fölvernők, a patát a patkóhoz kell mesterségesen tágitani. E patkó célja az, hogy a patát állandóan feszítse, ezért a patkót 10—14 naponként le kell venni, tágitani kell 3—4 mm-t és újra fölverni. Ez a patkolási eljárás azonban gyakorlottságot és szakértelmet

követel. Amint a szűkült paták orvoslása céljából magunk is elvégezhetünk, az legyen, hogy az ilyen patákat állandóan puhán tartsuk, minél gyakrabban alkalmazott fürdőtészekkel. Kiváló hatása van az ilyen patákra a folyó- vagy állóvizeknek, ezért, ahol erre alkalom van, nyári meleg időben a lovakat minél gyakrabban állítsuk vízre.

2. *Terült patának* nevezük azt a patát, amelynél a hegyfal túlhoszú s a talajjal a rendesnél kisebb, 30—40 fokú szöveget alkot, a sorfalak igen alacsonyak, a szarutalp vájolata pedig a rendesnél laposabb. Ezért a terült patát másnéven lapos patának is nevezik. A terült patáknál a nyír rendszerint jól fejlett.

A terült pata különösen nagy, nehéz testű lovaknál gyakori. Keletkezésének okai lehetnek: hosszú ideig tartó nedves behatás a patára, melynél fogva a talpi szaru, a nyír és a saroktámasztók annyira fölpuhulnak, hogy a test súlya alatt laposabbá lesznek. Terült pata jöhet létre hibás faragás és hibás patkolás következtében is, még pedig akkor, ha a kovács a hegyfalat hosszúra hagyja, a sarokfalat pedig alacsonyra faragja, a saroktámasztókat pedig a kifaragás által gyengíti. A terültpatájú lovaknál a paták megterhelése eltér a rendestől, amennyiben az alacsony sarokfal következtében, midőn a testsúly a patára nehezedik, a csüd nagyfokban süllyed, a hajlító inak jobban feszülnek, s ezáltal bennük rándulás, sőt gyulladás jöhet létre. A lapos talp következtében pedig talpzúzóadás és talpi irhagyulladás léphet fel, ami hosszabb-rövidebb ideig tartó sántaságot von maga után.

A terültpatájú lovak patkolásánál arra kell ügyelni, hogy a hegyfalból elvétessék annyi, amennyi csak elvehető, ellenben a sarokfalak kimérendők; a talpból, a nyírből és a saroktámasztókból pedig csak az elhalt, roncsolt

állottam s ő csak akkor ölelt át zokogó testtel, mikor megszólitottam. Úgy magamról, arcomról nem hitte, hogy a fia vagyok...

Veronka sehol. Nem kapta volna meg a sürgönyömet? Hiszen egyszerre adtam fel az apáméval!

— Maradjunk talán utoljára, apám — szoltam —, Veronkának is itt kell lenni. Nézzen körül, apám.

Nem volt ott. Apám arcát nem láthattam, hát nem is tudtam meg semmit. Mert ő már tudta. Később elmondta.

*

Világhíres professzor kezelte árván maradt szememet és csodát csinált. Lassanként már láttam, ha lepke szelte a nap aranyát s a lepkék szárnyán remegett a lelkem az örömtől. Veronkát nem kerestem, azt mondta apám:

— Gyógyulsz s majd azután... Ne lásson így!

Remegett a lelkem az örömtől, mert mindig közelebb jutottam hozzá s a felutazásom is a fővárosba, a professzorhoz csak azért nem volt teher, hanem gyönyörű ígéret elé utazás.

Egyik állomáson a fülke ajtaja megzörrent egy ily utamon: valaki bejött. Nem érdekelt volna, mint máskor is, ha illat nem szállt volna felém. Orgona... Pedig ősz felé járt a nyár. Orgona... véle a régi esztendők ezer emléke. Megbolygatott, nyugtalanná tett. A csendesen gyógyuló sebet megszagatta e röpke illat. Ki ez?... Odanézttem.

Edzve voltam a váratlanhoz, sok mindent megszoktam s most az odafordított fejem mégis lángbaborult. Ő volt, Veronka.

Nem nézett rám, kesztyűit babrálva közeledett az ablakhoz és a perrónra nézett. Én megbűvölve kísértem szememmel, melyet előntött a meleg.

Gyönyörű volt... Régen láttam, régen s most ugyan-

az az arc, a szemei melegebbek, mozdulatai biztosabbak. Csak az ajkán valami enyhe bánat.

Kiszólt a perrónra:

— Pá, Ivánka, jó légy!

A hangja a régi: kissé mély, muzsikáló.

A perrónról hatéves forma fiúcska mosolygott vissza:

— Te is jó légy, anyu és siess vissza!

Ragyogó fekete szemekkel nézett anyjára s két kézzel szórta feléje a csókot. A vonat mozdult...

Hogyan ült le s mondott-e még valamit, nem tudom. A hangja és a gyerek neve úgy felkavarták a visszatért emlékekkel a lelkem, hogy hirtelen a szememhez kaptam, mert a fekete üveg alatt nagyon égett. E hirtelen mozdulatra megszólalt csodálatos hangján:

— Őh, kérem, bocsánat! Talán megütöttem?

Persze, nem ismert meg. Hogy is, hiszen... akkor...

Akkor még feszült arcomon a bizakodás, erő, ma bárázdák vannak rajtam. Akkor nehéz, fekete hajamat simogatta hátra homlokomról ő, aki itt ül és szól hozzám s kicsit megilletődött, csodálkozva néz rám, mert nem érti, miért dörzsölöm szememet és nem felelek.

Nem szólok... Mit is mondhatnék régi hangja hallatára?... Mit? Leborulni elébe... igen, azt kellene és odanyugtatni fejemet az ölébe és azt mondani neki:

— Nem... nem bántott... Nem, semmi se fáj, itt nagyon jó itt... ezt vártam hat év minden percében... és mégis menjen innen, hagyjon...

Nem ezt mondtam.

— Ivánka?... Oroszos név... Különös...

Hajigáltam a szavakat nehezen. Közömbösen.

Felnyílt a szeme. Talán, hogy nem bántott. Felnyílt ragyogó szeme, tán csodálkozni, hogy felelet helyett

részeket szabad eltávolítani. A patkó lehet szabályos patkó, esetleg szélesebb hegyfallal, de minden esetben magas sarokkal, mert ezáltal elérjük azt, hogy megterheléskor a csüd kisebb mértékben süllyed, így a hajlító inak túlnyúlása is elkerülhető lesz. Ha a terület pata sarokfalai olyan alacsonyok, hogy a testsúly viselésére nem alkalmasak, használhatunk az ilyen patára csukott, vagy hevederes patkót is egy-kétszeri átpatkolás tartamára.

3. *Ferde patának* mondjuk azt a patát, amelynél az egyik oldali sarokfal és esetleg az oldalfal is közelebb áll a pata középvonalához, mint az ellenoldali sarok- és oldalfal. A sarok- és oldalfal behúzódnási foka szerint háromféle ferde patát különböztetünk meg:

a) kisfokú ferde pata az, amelynél csak az egyik sarokfal behúzódnását látjuk, de az oldalfal szabályosan áll;

b) közép fokú ferde pata az, amelynél a sarokfal oly mértékben behúzódnott, hogy a sarokfali hordozószél a pártaszéllal függőleges, egy irányban áll, míg az oldalfal csak kisebb fokú behúzódnást mutat és végül

c) nagyfokú ferde pata az, amelynél az egyik sarok- és oldalfal oly mértékben behúzódnott, hogy a hordozószél a pártaszélnél beljebb áll.

A pata ferdeségét előidézhetheti a pata hibás faragásán és patkolásán kívül a szabálytalan lábállás is, még pedig az elülső végtagokon a fokfaltípró lábállás és a franciás lábállás, a hátsó végtagon pedig a tehénállás és a dongaállás. A hibás faragás akkor vezet ferde pata keletkezésére, ha az egyik oldal- és sarokfalat alacsonyabbra faragják, mint az ellenkező oldalon, vagy ha a patkó belső szára alacsonyabb, mint a külső. Ilyen esetekben a pata egyenlőtlenül hordja a test súlyát, az alacsonyabb patafél elfer-

kérdezek, tán, hogy mert lelke legmélyére nyúltam a hangommal. Apám is arról ismert meg... Ezt, ezt a felnyitott szemét szerettem akkor is... Így szokott a szemembe nézni, így és közelhajolva...

Láttam, izgatott lett, pirosság ömlött a homlokára.

— Igen — remegett a hangja —, különös lehet... Azért fáj ez önnek... bocsánat... mert, úgy-e, nem látja talán?...

— Fáj — feleltem tompán. — Az fáj, mert ilyen kis fiúcskát...

— Meghalt? — súgta.

— Nem! — kiáltottam. — Nem halt meg, é!

Meghökken.

— Él?... S akkor?!

— Él! — feleltem s hirtelen görcs fogta meg a szívemet. Éreztem, hogy most kegyetlen leszek. A hangom halk lett, úgy szóltam hozzá:

— Én fogságban voltam, tudja, hat évig... És magammal vittem oda egy arcot és... azzal álmodtam folyton és azt álmodtam, hogy az, akit itt hagytam, úgy vár, ahogy én őt... ahogy ígérte és tudja... hiába. Hazajöttem és most látom: hiába remegtem érte, mert férjhez ment. És most, hogy az állomáson maga lekiáltott a fiának, Ivánkának, most nagyon boldog vagyok s ha nem volt könnyem hat év alatt, most érdemes volt, most jól esett, mert felmérni süllyal azt, hogy kis fiának az én nevemet adta mégis... Veronka... édes... igen, én vagyok... Fássy Iván... Ivánka, ahogy maga nevezett engem...

Már rég ott térdeltem előtte és sápadt arcának súgtam e szavakat, mert a szívéhez kapott s úgy esett a bársonyülésre. Lehullott kezét megcsókoltam mélységes hódolattal az én asszonyomnak és leszállottam a vonatról. Nem tudom, hol, mert leírhatatlanul boldog voltam. És vagyok...

dül. Ferde pata keletkezésére vezet még a nyir egyik száranak elroncsolódása is, mikor az elroncsolt nyirszár felőli patafél — lévén a nyirnak ott tágitó hatása — elferdül. Végül előidézhetheti a pata elferdülését az egyik oldali saroktámasztó kifaragása, mikor is ez nem lesz képes a sarokfalat szabályos alakjában megtartani, s így a pata elferdülésére vezet.

A ferde paták patkolásánál a főcél az, hogy a két oldal között levő patamagasságkülönbséget faragással, illetőleg patkolással eltüntessük. E végből az elferdült patafélből csak az elhalt részt faragjuk le, míg az ellenkező oldalon annyit, amennyit a pata állapota megenged. A patkók közül használhatjuk a ferde patára való patkót, melynek egyik szára vastagabb, mint a másik. A vastagabb szára jön a pata ferde, a vékonyabb szár pedig a pata másik felére.

A feligazításnál a ferde félen levő patkószár 4—6 mm-el tágabbra igazítandó a sarokfalnak megfelelően, míg az ellenkező oldalon a patkószárat hozzáigazítjuk a hordozószélhez. Olyan lovaknál, melyek köves úton nem járnak, megfelel a célnak az ú. n. háromnegyed patkó is, melyet egész szárral a pata ferde, félszárával pedig a pata nem ferde felére illesztünk fel. Végül nagyfokú ferdepatánál használhatunk csukott patkót is oly módon, hogy úgy a ferde, mint a nem ferde patafélen a sarokfali hordozószélt alacsonyabbra faragjuk (tehermentesítjük), a patkó hevedere pedig annyira a nyir hátsó harmadán haladjon át.

4. *Vérfojtos pata.* A vérfojt sarokgyulladás következménye. Sarokgyulladásnak nevezzük a húsos sarokfalnak, a húsos saroktalpnak, esetleg mindkettőnek együttes megbetegedését, melynek okai lehetnek: kemény talajon való tartós mozgás, a sarok túlságos lefaragása, a rövidre készített patkószárak, melyek fölfekszenek a sarokra s arra nyomást gyakorolnak, s a szűk patkolás. A vérfojt a belső sarokban gyakoribb, mint a külsőben. Megkülönböztetünk száraz, nedves és genyes vérfojtot. Száraz vérfojtól beszélünk akkor, ha a patafaragás alkalmával a sarokban száraz, sárgás-piros foltot látunk; nedves vérfojtól szólunk, ha a beivódott vér, azaz a sárgás-piros folt mellett még néhány csepp savósvéres folyadék kiszivárgását is látjuk és genyes vérfojt az, amelynél a vérfojt alatt a talpban genyet találunk.

A vérfojt legtöbbször sántasággal jár, a sántaság foka és időtartama a vérfojt minőségétől függ. Nedves vérfojt esetében a sántaság közönséges hidegvizes borogatásra néhány nap múlva megszűnik, genyes vérfojt esetén azonban 2—3 hétig is eltart, amíg teljes gyógyulás áll be, különösen akkor, ha operatív beavatkozás is szükségessé válik. A patkolás is a vérfojt minőségéhez igazodik. Kisfokú sarokgyulladás és száraz vérfojt esetében a patára közönséges patkót verhetünk fel, de oly módon, hogy a patkó szára a hordozószélt a vérfojtnek megfelelő helyen ne érintse. Nem mulasztható el ezzel egyidőben a pata hidegvizes borogatása, melyet két-három napon át végezzünk.

Nedves vérfojt esetén ugyancsak tehermentesítjük a sarokfalat a hordozószél elfaragásával, azonkívül a megfelelő oldali patkósarkot nem a patkószár végébe csavarjuk, hanem a szárnak abba a részébe, ahol a sarokfal elfaragása kezdődött. Célszerű továbbá a pata hidegvizes borogatása és a ló pár napi pihentetése is. Genyes vérfojt esetén majdnem minden esetben operatív beavatkozás szükséges, a patkolás pedig a pata operáció utáni állapotához igazodik.

5. *A szarurepedés* a szarufalon levő hosszirányú el-

válás, mely a pata különböző részein léphet fel. Megkülönböztetünk: hegyfali, oldalfali, sarokfali, pártaszéli és hordószéli, továbbá átmenő szarurepedést, mikor is a repedés a pártaszéltől a hordószélig terjed. A repedés mélysége szerint van: felületes, beható és átható szarurepedés aszerint, amint csak a fénymázréteg, vagy fénymáz és oszloposréteg, vagy a fénymáz, oszlopos és lemezes réteg, tehát az egész szarufal van berepedve. Szarurepedésre hajlamosítanak: a szűkült pata, a ferde pata, a súlyos pártatiprás, mikor is az utánpótló szaru reped meg, továbbá a szaru túlságos kiszáradása, végül az egymáshoz túlközelvert és túlvastag patkószögek.

A szarurepedés gyógyításánál az a cél, hogy megakadályozzuk az újonnan képződő szaru megrepedését, továbbá, hogy az egész szarufalat puhán tartsuk. Evégből a repedt patát minél gyakrabban vízbe áztatjuk és rá csukott patkót veretünk, melynek elkészítése és felverési módja a repedés helye szerint változó. Hegyfali szarurepedés esetén a pata hordószélét a repedésnek megfelelően úgy faragjuk, hogy az ne érintkezzék a patkóval. Ezért a repedéstől jobbra és balra 3—4 mm-nyire, a hordószéltől 4—5 mm-el lejjebb faragjuk, a patkóra pedig a repedéstől jobbra is, balra is egy-egy kápát készítünk, hogy azok a repedést összetartsák. A patkó hevederje a nyirnak már említett részén halad át s ha a nyir gyenge, úgy ragasztótapaszba mártott jutahengereket teszünk a nyirbarázdák és a heveder közé. Oldal- vagy sarokfali repedés esetén is e részek tehermentesítése a cél, tehát a hordószélből annyit faragunk le, hogy az a patkóval ne érintkezzék, de ezenkívül ajánlatos a megrepedt sarok- vagy oldalfal elvé-

konyítása is, a már fentebb leírt módon. Az elvékonyított és repedt részt naponta faggyúzni, az egész patát pedig hideg vízben fürösztetni szükséges.

Amint látjuk, a lovak patkolása nem olyan egyszerű művelet, mint a laikus emberek előtt látszik. A jó patkolás beható szakismeretet követel, nem lehet minden lovat egyöntetűen patkolni, a patkolás igen változatos aszerint, amint a lónak beteg, hibás patája, vagy szabálytalan lábállása és mozgása van. Tehát ha a patkolás gyakorlati részében nem is, de legalább elméleti részében igyekezzünk minél alaposabb ismeretekre ezert tenni, mert csak így tudjuk megkülönböztetni a jó patkolást az elhamarkodott, rossz patkolástól, mely előbb-utóbb a ló lábainak megbetegedésére vezet.

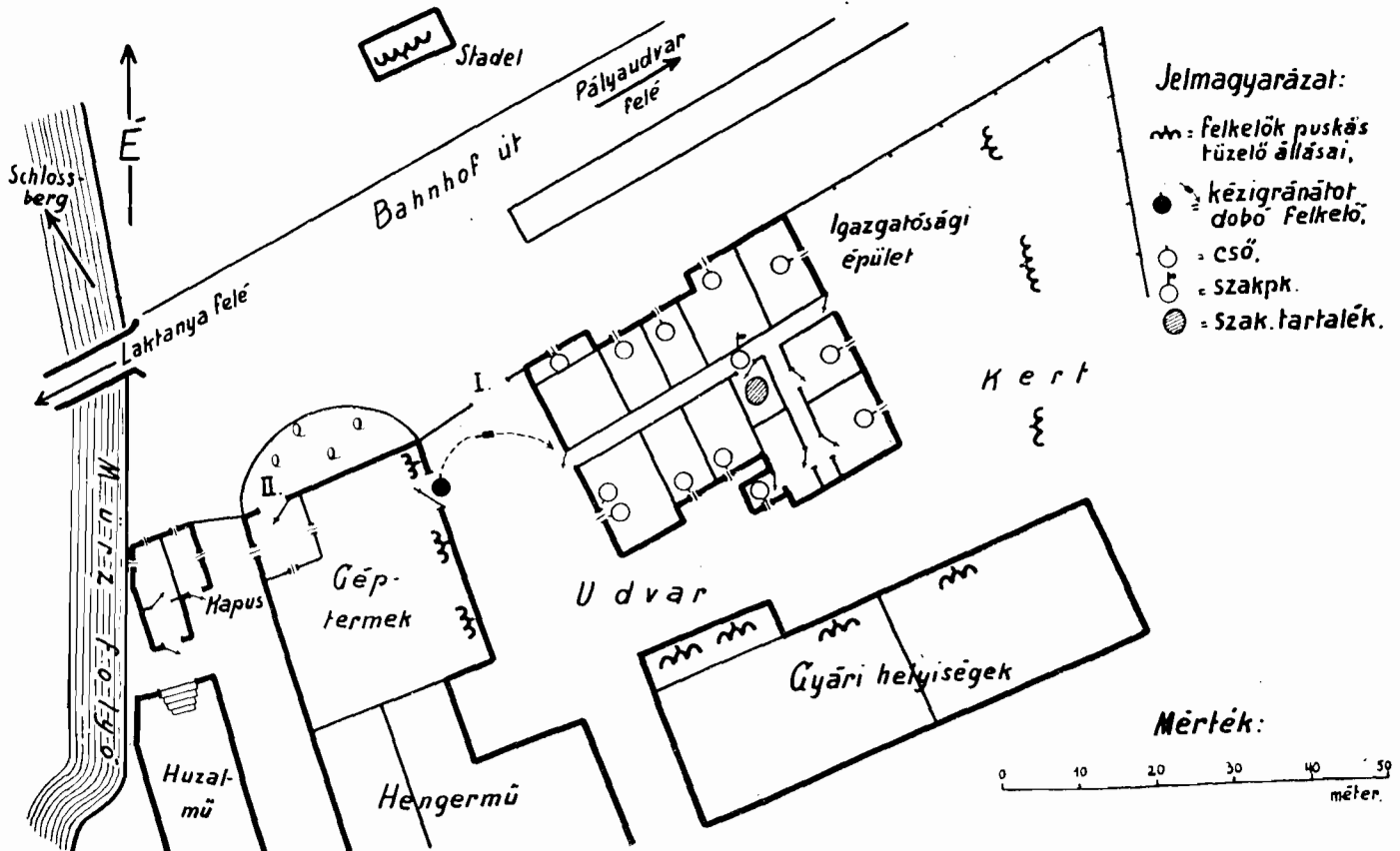
Az osztrák csendőrség az 1934. februári forradalom alatt.

írták: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** és
vitéz **RIDEGH (CAMERLE) RAJMOND** őrnagyok.

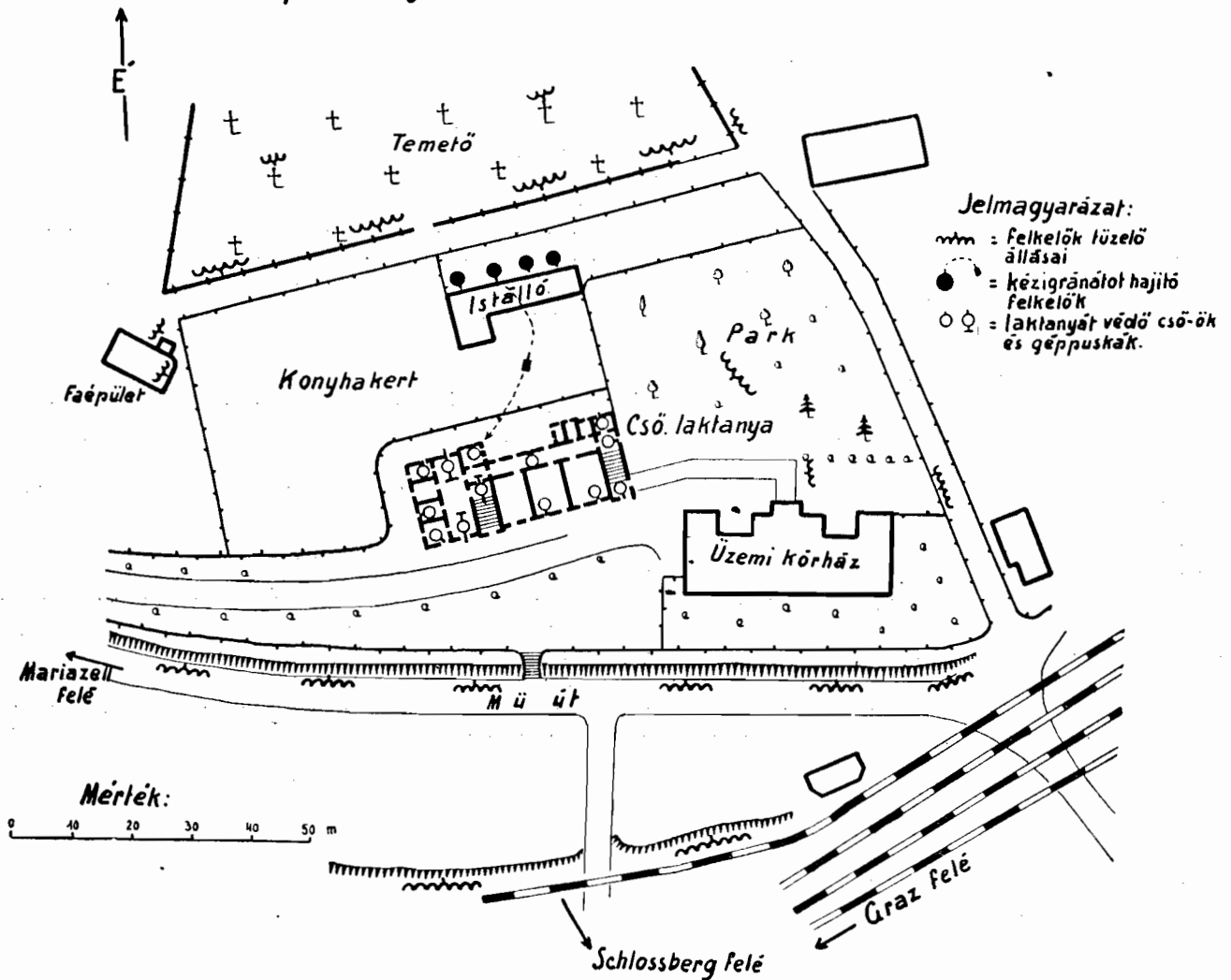
(3. közlemény.)

Az őrsparancsnokhelyettes ezután túszként elfogta a szocialista tanítót, mire a felkelők az őrsparancsnokot fegyver nélkül, de sértetlenül elbocsátották. Időközben megérkezett Grazból egy utász- és egy védőrszázad, ezek segítségével azután az őrs az egész községet megtisztította a felkelőktől.

A Bruck a.d. Muri Felten és Guillaume gyártelep igazgatósági épületét védő csendőr szakasz harca.

A Kapfenbergi csendőrlaktanya védelme.

Thörl.

A Kapfenbergből északnyugatra fekvő Thörl községben 1934 február 12-én a köztársasági védőszövetség ottani tagozata gyülekezett és felfegyverkezett. A felkelők egyik osztaga a helyi csendőrörs egyik külszolgálatban álló járőrét akarta elfogni és lefegyverezni. Mikor ezt az őrsparancsnok megtudta, két otthon lévő csendőrével és egy védőrével felszerelt és négy önként jelentkező erdőszel a veszélyeztetett járőr segítségére sietett. Rövid harc után sikerült a járőrt szorongatott helyzetéből kiszabadítani. Az őrsparancsnok a 10 főre szaporodott rajával most már a felkelők fészke, a szocialista pártotthon ellen fordult. A pártotthonhoz érkező rajt az épületbe befészkelődött fegyveres felkelők heves tüzzel fogadták.

Az őrsparancsnok nem sokat tévázott, hanem habozás nélkül rohamra adott parancsot. A raj tüzelve, bezúgta az épület ajtaját, behatolt az épületbe, ott néhány ellenkezőt puskatussal leütött és az épületben tartózkodó 19 fegyveres felkelőt elfogta, 1 géppuskát, 11 puskát, számos pisztolyt és revolvért, kézigránátokat és jelentékeny mennyiségű lőszert zsákmányolt. A felkelők egy része az épület hátsó kijáratán keresztül elszökött. A rohamban egy csendőr elesett.

Az őrs határozott és bátor fellépése, a forradalmi megmozdulás csirájában való elfojtása a felkelőket úgy megfélemlítette, hogy azután Thörlben a legkisebb rendezavarás sem fordult elő.

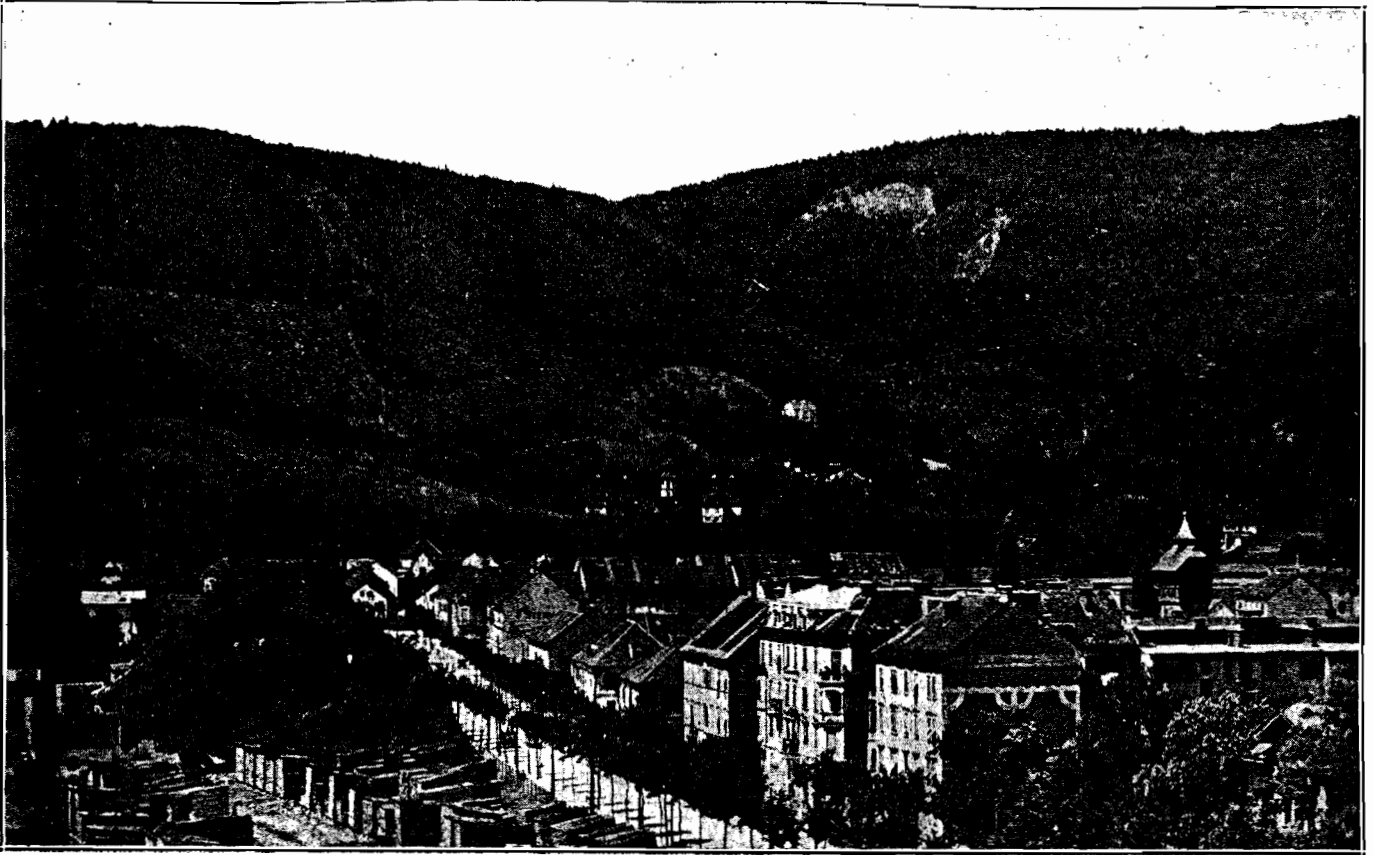
Puntigam.

1934 február 12-én délután a strassgangi őrs parancsnoka, *Höbel János* járási felügyelő (alhadnagy) arról értesült, hogy az örskörlethez tartozó Puntigam községben az egyik magánházaiban a köztársasági védőszövetség emberei fegyverkeznek.

Az őrsparancsnok a rendelkezésére álló 3 csendőrral behatolt a házba, azt végigkutatatta, de az egész épületben nem talált senkit. A padlás bezárt faajtójához érve, a padlás belsejéből hangokat és fegyvercsörgést hallott. Felszólította a bentlevőket, hogy az ajtót nyissák ki s midőn ez nem történt meg, puskatussal bezúgta az ajtót. Ebben a pillanatban belülről több lövés dördült el, az őrsparancsnok 4 lövést kapva a mellébe, elesett. Három csendőre a bezúgott ajtón keresztül néhány lövést adott le a bentlevőkre és azután benyomult a padlásra, ahol 19 fegyveres felkelőt fogott el.

Eggenberg.

Eggenberg Graz-cal teljesen egybeépült, 18.000 lelket számláló város. Kifejezetten ipari település nagy gyárakkal, munkástelepekkel, különböző munkásjóléti intézményekkel. Lakosságának zöme a munkásosztályhoz tartozik. Eggenberg az összeomlás óta mindenkor melegágya volt a munkásmozgalmaknak. A közbiztonsági szolgálatot a városban a csendőrség látja el.

Eggenberg látképe keletről. A képen jól kivehető fasoros út az eggenbergi fasor.

Az eggenbergi őrsharc.

1934 február 12-én délelőtt Eggenbergben még semmi sem mutatott a küszöbön álló forradalomra. A déli órákban az őrsházán az őrparancsnokon kívül 8 csendőr és 3 védőr volt a laktanyában. Az ebéddőre való tekintettel 2 nő csendőr és 2 védőr a városban fekvő lakásán tartózkodott.

13 órakor az őrparancsnok arról értesült, hogy a szocialista fogyasztási szövetkezet épületében, mely az őrsházától 300 méterre fekszik, emberek gyülekeznek. Az őrparancsnokhelyettes egy csendőrrel azonnal odament, átkutatta az épületet, de ott nem talált semmi gyanúsat, ezért bevonult. Közvetlenül a járőr bevonulása után, 13 óra 45 perckor az a hír érkezett az őrsházára, hogy a laktanyától 400 méter távolságban fekvő építészszövetkezet házaiban (3 nagy, többemeletes házból álló épülettömb 3 rácsos kapuval) kb. 60 köztársasági védőszövetségbeli ember gyülekezik és fegyverkezik.

Az őrparancsnok e hír vétele után 1 csendőrt és 1 védőrt a laktanya védelmére hátrahagyva, 10 fővel — a tartaléklőszer kiosztása után — csoportban az építészszövetkezeti házakhoz indult azzal a szándékkal, hogy az épületbe behatolva, a fegyverkezést megakadályozza.

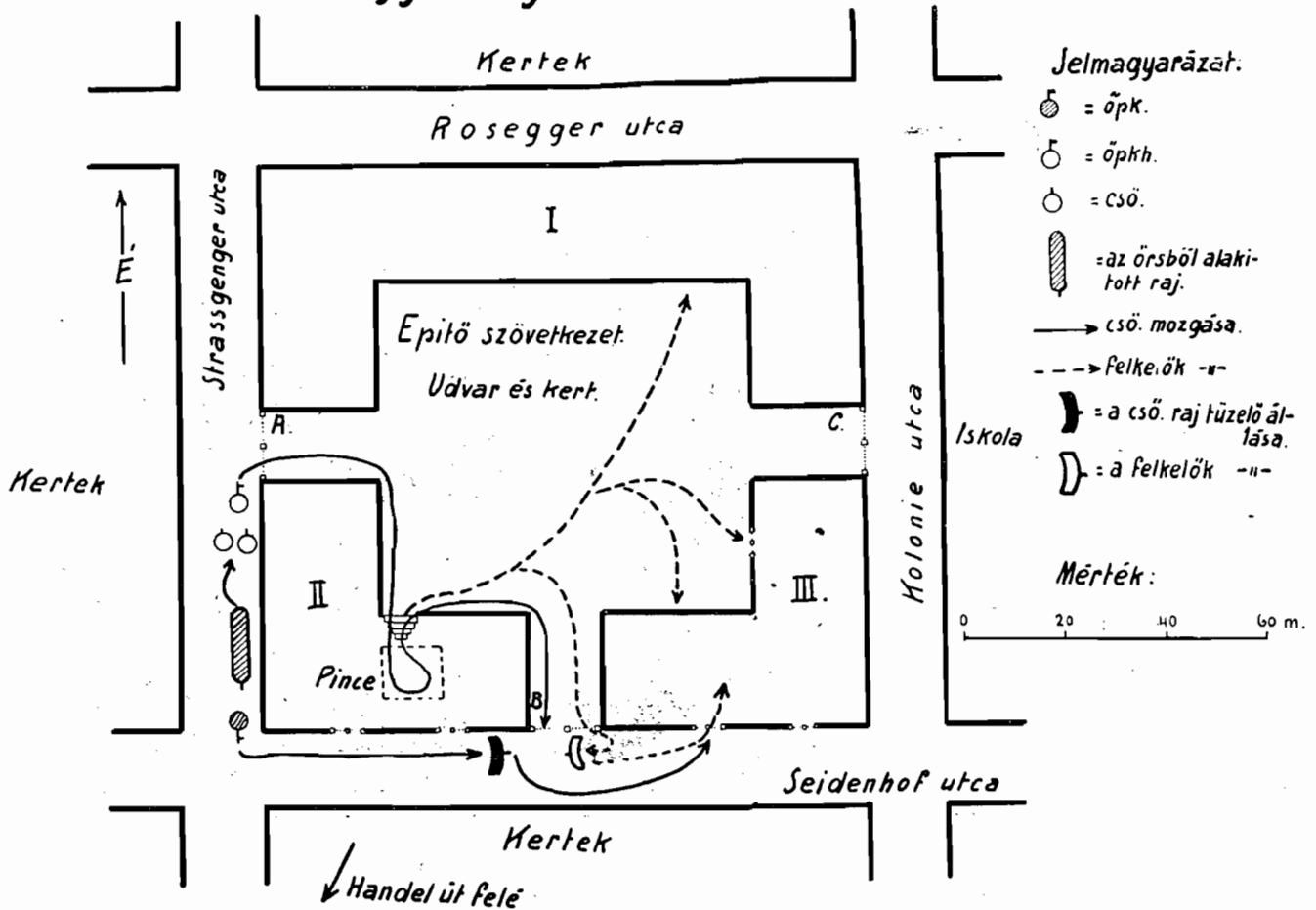
A Strassengänger- és Seidenhof-utca sarkához közeledve, az őrparancsnok egy asszonyra lett figyelmes, aki a csendőröket megpillantva, futásnak eredt és az épület sarkán befordulva, eltűnt a Seidenhof-utcában. Az őrparancsnoknak az volt a feltevése, hogy a védőszövetségbeli emberek az asszonyt örként állították az utcára, ezért rajával utána futott, az őrparancsnokhelyettesnek pedig azt a parancsot adta, hogy 2 fővel az épülettömb Strassengänger-utca felőli „A” kapuján keresztül hatoljon be az udvarba, maga pedig a raj zömével (7 fő) futásban az asszony után vetette magát. A sarkon befordulva, a Sei-

denhof-utcában azt látták, hogy a rácsos kapun keresztül mintegy 30 felfegyverkezett köztársasági védőszövetségbeli ember tódul ki, akik az ellenkező irányba futottak. Ezek közül egyik „Hátra arc!”, „Tűz!” vezényszavára a kaputól mintegy 10—15 méterre a csoport visszafordult és a csendőrökre tüzelt. A csendőrök a tüzet viszonzták, mire a csoport tagjai a III. számú épület utcára nyíló ajtajain keresztül befutottak az épületbe és az ajtókat belülről elreteszelték. Az utánuk nyomuló csendőrség egyet elfogott közülök, két felkelő pedig sebesülten, fekvé maradt az utcán.

A Strassgänger-utcai kapun behatolt őrparancsnokhelyettes 2 emberével az udvarra érve, csak annyit látott, hogy a pincéből több felfegyverkezett ember rohan ki, akik részben a Seidenhof-utcai kapu felé tartanak, részben szanaszéjjel futva, az udvarra nyíló ajtókon keresztül beszivárognak az I. és III. számú épületekbe. Az őrparancsnokhelyettes behatolt 2 emberével a pincébe, de ott már senkit sem talált. Ugyanekkor a Seidenhof-utca felől erős tüzet hallva, az udvaron és a kapun keresztül kirohantak a csendőrök a Seidenhof-utcára, ahol addigra a fentebb vázolt tüzharc már lejátszódott.

Időközben a II. és III. számú épület emeleti ablakából a felkelők lövöldözni kezdtek. A raj emberei a házfalhoz simulva álltak csatárláncban, így a lövések egyelőre nem tettek kárt bennük. Az őrparancsnok belátta, hogy a rendelkezésére álló csekély erővel teljesen lehetetlen az épületbe behatolnia és onnan a fegyveres felkelőket kiemelnie, ezért egy csendőrt a fogollyal az őrsházára indított útba azzal a parancssal, hogy onnan távbeszélőn jelentse a helyzetet a grazi országos csendőrparancsnokságnak és kérjen sürgős segítséget, egyidejűleg egy védőrt szóbeli helyzetjelentéssel közvetlenül Grazba küldött segítségért. Egy csendőrt és egy védőrt kikülönített az I. számú épü-

Az eggenbergi őrs harca.

let Strassgänger- és Rosegger-utcai sarkára, hogy ott ezeket az utcákat és az I. számú épületet tartsák szemmel. A Seidenhof-utcában a B. kaputól jobbra és balra a II. és III. számú épület falaihoz simuló csatárláncban ilyenképpen az őrsparancsnokon és helyettesén kívül a rajnak mindössze 5 embere maradt.

A raj egyelőre tétlenségre kázhoztatva várta a segítséget.

Ebben a helyzetben a felkelők egyrészt délről a kertekből, másrészt északról, a Strassgänger-utcából és az I. számú épület északi homlokzatának ablakaiból is tüzelni kezdtek. A Strassgänger-utca és a Rosegger-utca sarkainál álló figyelőőrök egyike (védőr) elesett, a másik visszafutott segítségért az őrsparancsnokhoz.

Az őrsparancsnok a helyettesét és 3 embert a kérdéses sarokhoz rendelte, de akkor a Strassgänger-utca északi része felől — valamint az I. és II. számú épületek ablakaiból — olyan erős tűz alatt állott, hogy csupán az őrsparancsnokhelyettes tudott néhány métert előrejutni, ahol a házfalhoz lapulva, lefeküdt. 3 embere a II. épület délnyugati sarkánál nem jutott tovább. Időközben a tűz délről, a kertek felől is erősödött. Az egyik csendőr megsebesült.

Az őrsparancsnok egy véletlenül arravetődött idegen védőrt helyzetjelentéssel és segítség iránti kérelemmel az alpesi vadászok laktanyájába küldött. A védőrrre, — hogy biztosabban elérhesse célját, — egy járókelőről lehúzott télikabátot és kalapot adott.

Rövidesen ezután kelet felől, — a Seidenhof-utcából — mentőkoci érkezett. Hogy ki hívatta, vagy ki küldötte, nem volt megállapítható. A mentők elvitték a

két sebesült felkelőt és a sebesült csendőrt, az őrsparancsnok pedig megkérte a mentőket, hogy Grazban jelentsék a helyzetét és küldjenek segítséget.

Alig távoztak el a mentők, az őrsparancsnok négy lövést kapott a mellébe. Félóra múlva ismét mentőkoci érkezett, amely a súlyosan sebesült őrsparancsnokot elszállította.

A raj megmaradt emberei a falhoz lapulva feküdtek, az erős tűz miatt mozdulni sem tudtak. Az őrsparancsnokhelyettes a sarkon álló emberei tűzoltalma alatt visszaküszölt a Seidenhof-utcába. Segítség nem érkezett. Tekintve, hogy az őrsparancsnokhelyettesnek most már csak 5 embere volt, akikkel az eredetileg kitűzött célt elérni teljesen lehetetlennek mutatkozott, elhatározta, hogy a céltalan veszteségeket elkerülendő, a sötétség beálltával a kerteken keresztül visszavonul délnyugati irányba, mivel ebből az irányból eddig ellenséges tüzet nem kaptak. A visszavonulás — egyenként való hátragyülekezéssel — akadály és veszteség nélkül egészen a Handel-útig sikerült, amelynek közelében a raj egy megbízható védőr házában húzódott meg, időközben a felkelők a község utcáján össze-vissza futkosva, vadul lövöldöztek. Az őrsparancsnokhelyettes onnan jelentést küldött a grazi országos csendőrparancsnoksághoz, jelentését azonban az időközben történt események már meghaladták.

Az építőszövetkezetnél folyó tüzharc alatt a laktanya őrzésére hátrahagyott 2 főn (1 csendőr és 1 védőr) fél 15 óra tájban nagyobb csoport (állítólag 100 fő) felfegyverkezett felkelő rajtaütött, elfogta és a laktanyát kifosztotta. A két foglyot a felkelők túszként a fogyasztási szövetkezet (Konsum) pincéjébe zárták.

Ugyanerre a sorsra jutott a fogolykísérő csendőr. A foglyot kiszabadították. Foglyuesett továbbá a segítségért küldött két védőr és a városban tartózkodó 2 szolgálatmentes csendőr is. Valamennyiüket az utcán támadták meg, lefegyverezték és elfogták, kivéve az egyik nős, szolgálatmentes csendőrt, akit a lakásáról vittek el a felkelők.

Mind ezek azt is megmagyarázzák, hogy az örs ismételt kérésére is miért nem kapott segítséget.

A laktanyán való rajtaütés teljes csendben, lövöldözés nélkül, nem az utca felől, hanem hátulról a kerteken, udvarokon keresztül való berohanással történt. Az udvarfelőli, bezárt kapu a felkelők bedöntötték, a közelben talált védőrt lefegyverezték, azután az örsirodában talált csendőrt tették ártalmatlanná.

Az eggenbergi örs harca nem követendő példa. Az örsparancsnoknak vagy meg kellett volna kísérelnie az épületekbe menekülő felkelőket sarkon követve, az épületekbe berontani (amint azt a thörli örsparancsnok tette), vagy pedig, — ha ez a túlerő miatt nem volt lehetséges, — még idejekorán — az általános lövöldözés megkezdése előtt — vissza kellett volna vonulnia olyan pontra, ahonnan az épülettömböt figyelheti és az országos csendőrparancsnokságnak távbeszélőn vagy küldőnccel azonnal helyzetjelentést kellett volna tennie.

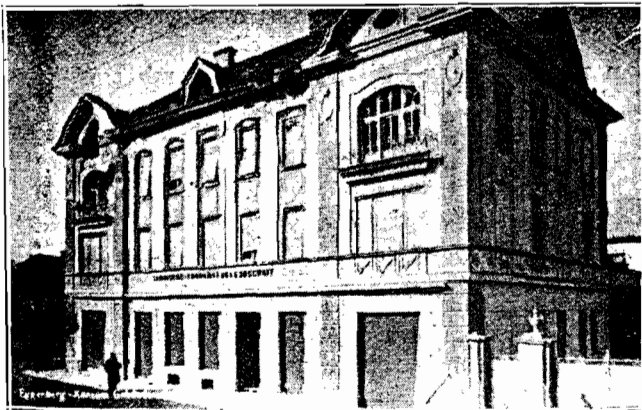
A grazi központi csendőriskola közreműködése.

Az grazi országos csendőrparancsnokság az eggenbergi örs helyzetéről, harcáról, — az eggenbergi felkelés arányairól nem volt tájékozva. 14 óra után csupán arról értesült, hogy Eggenbergben zavargások vannak és az utcákon lövöldöznek.

Az országos csendőrparancsnokság erre a hírré a grazi központi csendőriskola altiszti iskolájának állományából egy szakaszt rendelt ki az eggenbergi örs támogatására.

15 óra 30 perckor a grazi csendőrlaktanya udvarán Grass Roland csendőr törzsszázados parancsnoksága alatt az altiszti iskola (a mi örsparancsnokképző iskolánknak felel meg) II. tanfolyamának 28 főnyi létszáma — segédoktatók és hallgatók — két gépkocsivezető csendőraltisztt és egy egészségügyi csendőraltisztt — összesen 32 fő — szállt fel a hatalmas Sauerer-gyártmányú csapatszallító autobuszra, melyre 2 géppuskát is feltettek.

Grass törzsszázados Eggenbergben elsősorban az örsöt akarta elérni, hogy azt — ha bajban volna — felmentse, egyébként pedig ott a helyzetről való tájékozódással a további elhatározásaihoz alapot szerezzen. Ömaga két

A Karl Morre-utca és az eggenbergi faszor sarkán fekvő szocialista fogyasztási szövetkezet (Konsum) épülete. Ebből az épületből ütöttek rajta a felkelők a grazi altiszti iskola gépkocsin szállított szakaszán.

gépkocsivezetővel és egy csendőrrel a vezetőfülkében foglalt helyet. A szakasz minden felderítés és biztosítás nélkül, akadálytalanul haladt az eggenbergi úton, majd az eggenbergi faszoron keresztül az örs felé. Abban a pillanatban azonban, midőn a gépkocsi az eggenbergi faszorból a Karl Morre-utca felé bekanyarodott, a szocialista fogyasztási szövetkezet (Konsum) épületébe magukat megelőzőleg befeszelt felkelők hatalmas tűzcsapással rajtaütöttek a szakaszon. Mindkét gépkocsivezető azonnal megsebesült. A gépkocsi — vezetés híján — az út baloldalát szegélyező deszkakerítésnek futott és ezt betörve, megállt.

Grass törzsszázados és a legénység leugrált a kocsiról és a sebesülteket magával vonszolva, fedezéket igyekezett keresni, ahonnan a tüzet viszonzóta. A szakasz percek lefolyása alatt további 11 fő veszteséget szenvedett. Négy fő sebesülése halálos volt, elesett maga a parancsnok, Grass törzsszázados is.

(Folytatjuk.)

A besugókról.

Írta: BODA ISTVÁN tiszthelyettes
(Budapest).

Ha fogalomzavartól nem tartanék, mellőzném ezt az utasítászerű elnevezést és sokkal szívesebben nevezném őket „bizalmi egyéneknek.” Hogy miért nem nevezném őket besugóknak, annak egyedüli oka az emberi érzékenységekben rejlik. Minden embernek, még a szokásos bűnözőnek is van bizonyos fokú önérzete, amit, ha mások nem is vesznek észre, ő mindenesetre érzi magában annak jelenlétét s többé-kevésbé büszke is arra.

Nem szükséges külön magyaráznom, hogy a „besugó” elnevezés bizonyos értelemben becsúszott foglalkozást jelent, közel áll az árulóhoz és van ebben a foglalkozásban, illetve elnevezésben bizonyos fokú dicstelenség, amely a besugó név viselőjéből szégyenérzetet, másokból pedig a besugó iránt ellenszenvet, megvetést vált ki.

Mielőtt valaki félreértene, iparkodom leszögezni, hogy én a mi utasításunk szerinti besugóval nem ellenszenvezek, innen ered talán az is, hogy őket tisztesebb elnevezésben szeretném részesíteni, mert ők (nem mindenik) a bűn ellen folytatott harcainkban segítő társaink: a nyomozó csendőr terepkeresőknek is nevezhetném őket.

Szolgálati Utasításunk szerint úgy a megfigyelés, mint a nyomozás eredményessége szempontjából szükséges, hogy minden csendőrnek legyen besugója. Ez az intézkedés azt a célt szolgálja, hogy a besugó, különösen az egyenruhás csendőrt a közvetlen megfigyelésben, értesülések és adatok megszerzésében támogassa. Külön kell kiemelni a „közvetlen” megfigyelést, mert ez az a szolgálati tennivaló, amit az egyenruhás csendőr az eredmény kockázatát nélkül a legtöbb esetben nem végezhet, ezért kell rátermett és megbízható besugóval kiegészítenie magát.

Napilapokban elég gyakran olvashatunk közleményeket, amelyek kikelnek a bizalmi egyének, vagy mondjuk: besugók rendszerre, a „spiclirendszer” ellen s azt erkölcsellennek, elavultnak bélyegzik — ha a politikai vagy más-milyen ellenfél alkalmazza. Hiszen igaz: a besugók rendszerint nem kaszinótagokból kerülnek ki, de ennek az az oka, hogy viszont a bűnözők sem tartoznak a társadalom elitjéhez, hozzájuk férközni pedig néha csak a hozzájuk közelálló, közöttük élő, velük érintkező emberek segítségével lehet. A kémekek sem mindig gáncsnélküli lovagok, mégsem lehet nélkülük háborút viselni. Ugyancsak megjárna

az a hadvezér, aki a kémek alkalmazását az ellenfélnek engedné át és megelégedne azzal, hogy ha megverték is, megmaradt az erkölcsi elégtétele, hogy nem ereszkedett le kémekhez.

Amióta a világ fennáll, sohasem volt és nem is lesz nyomozó, bűnüldöző szerv vagy hatóság, amely besugók nélkül működni tudott volna. Nem csak az orosz Och-rana különlegessége volt ez, hogy a kommunistákról ne is beszéljek, hanem igenis segédeszköze a világ minden csendőrégének és rendőrségének, nem véve ki az oly sokszor elénktartott Nagy Nyugat közbiztonsági szerveit sem.

A közbiztonsági szolgálatot csak egyetlen szempont irányíthatja: a közérdek. És vajjon mi inkább közérdek, hogy a gyilkost, a tolvajt, a rablót és a gyujtogatót minden eszközzel, ha kell, besugók segítségével is kézrekerítsük-e, vagy pedig, hogy a bűncselekmény kiderítenél, a tettes pedig büntetlenül maradjon, csak azért, hogy a vele szemben igénybeveendő eszközök megválogatását fehér kesztyűvel végezhessük?

Egyszóval: a bűnözők ellen alkalmazott besugórendszer semmivel sem erkölcselenebb, mint maga a bűnözés. És ha valaki dörgedelmet ír ellene, meg kell kérdezni tőle, hogy ha az ő személyes érdeke függene kockán, ha az ő hozzátartozóját gyilkolnák meg, ha őt fosztanák ki, vagy gyújtánák fel, akkor is felháborodna-e az erkölcsi érzéke az ellen, hogy a tetteket olyan úton-módon keressük, ahogy meg tudjuk találni?

De térjünk vissza a besugókhoz.

A besugókat általában két főcsoportra osztjuk: 1. alkalmi, 2. hivatásos besugókra.

Az alkalmi besugó, mint az elnevezése is mutatja, csak egyes, különleges esetekben nyer megbízást s annak végeztével a szereplése rendszerint befejeződik. Azért írom, hogy rendszerint, mert megtörténhet, hogy mint alkalmi besugót állítottam be, de később felismertem ebbeli képességeit és mint hivatásos besugót, tovább is fogom alkalmazni.

Alkalmi besugóval leggyakrabban az örsök dolgoztanak. A nyomozó alakulatoknál már a hivatásos besugó nyer inkább alkalmazást. Az alkalmi besugók alkalmazásakor a személy megválasztása rendszerint nem ütközik nehézségbe, mert feladatköre csupán egyetlen részletkörülmeny megállapítására szorítkozik, amit a megbízható csendőr pontosan körvonala nek. A közelmúltban egy községben egy fűszerkereskedőtől 1200 pengő értékű ékszer loptak. A lopás elkövetési módjából kétségtelenül megállapítást nyert, hogy házi lopás esete forgott fenn és a bejárónő volt gyanúsítható az elkövetésével. A bejárónő ellen azonban nem sikerült bizonyítékot szerezni s így az eset kiderítetlen maradt. A járőrvezető jól tudta, hogy a községben tört aranyvásárlás céljából két ügynök meg szokott fordulni. Ezért megkérte az állomáson lévő málházót, hogy ha ékszerügynököt lát érkezni az állomásra, telefonáljon az örsre. Ugyanekkor az egyik cigánygyereket kioktatta, hogy ha az ügynök táskáját fogja cipelni (mindig ő vitte), figyelje meg, hogy bemegy-e X. bejárónő lakására. Körülbelül egy és fél hét eltelte után megérkezett az egyik ügynök. Mindkét alkalmi besugó megtette kötelességét s az eredmény nem maradt el. A járőr az elutazó ügynököt az állomáson igazoltatta a be-

sugó által szolgáltatott adatok alapján, nála az ékszer megtalálta és kiderült, hogy az ügynök beszélte rá a bejárónőt az ékszer ellopására.

Az alkalmi besugókkal nem szándékozom a továbbiakban foglalkozni, velük kapcsolatosan még csak azt említem meg, hogy alkalmi besugónak bárki alkalmazható, csak arra kell törekedni, hogy lehetőség szerint értelmes ember legyen a megbízott. Igen sok esetben gyermekket lehet alkalmazni alkalmi besugónak.

A hivatásos besugó kiválasztásánál már más a helyzet. Kiválasztása sok helyen és még több esetben többé-kevésbé nehézségbe ütközik.

A hivatásos besugó kiválasztása nem abból áll, hogy kiszemelek egy személyt, aki megfelelő ellenszolgáltatás fejében vállalja a megbízatást. Ilyen vállalkozó a mai rossz gazdasági viszonyok között igen sok akadna. Mielőtt hivatásos besugónak valakit beszerveznék, előzetesen magamban eldöntöm, hogy vajjon a kiszemelt egyén általános ismeretei és összeköttetései révén képes lesz-e az elvégzendő teendők eedményes ellátására. Ha pedig megállapítottam, hogy a követelményeknek — megfelelő irányítás mellett — megfelelt, elbírálok a megbízhatóságát. Nem könnyű feladat, hisz bizonyos fokú jellembeli fogyatékoságát már akkor elárulta, mikor a besugó szerepét elvállalta. Hol marad az a sokat emlegetett „tolvajbecsület?”, ha az egyik betörő a másikat elárulja. Ezt csak azért írom, mert a besugóinkat elsősorban abból a „szakmából” kell kiválasztanunk, amilyen bűnözők üldözésénél igénybevevessük a tevékenységüket.

Ha már a kiválasztandó besugót a fentírt követelmények tekintetében megvizsgáltam és alkalmasnak találtam, a következő lépés a beszervezés, ami úgy kezdődik, hogy alkalmas időben és helyen beszédbe elegyedik vele és iparkodom magamat rokonszenvesé tenni előtte. S csak azután, mikor már látom, hogy barátságos velem szemben, teszek próbát a beszervezésre.

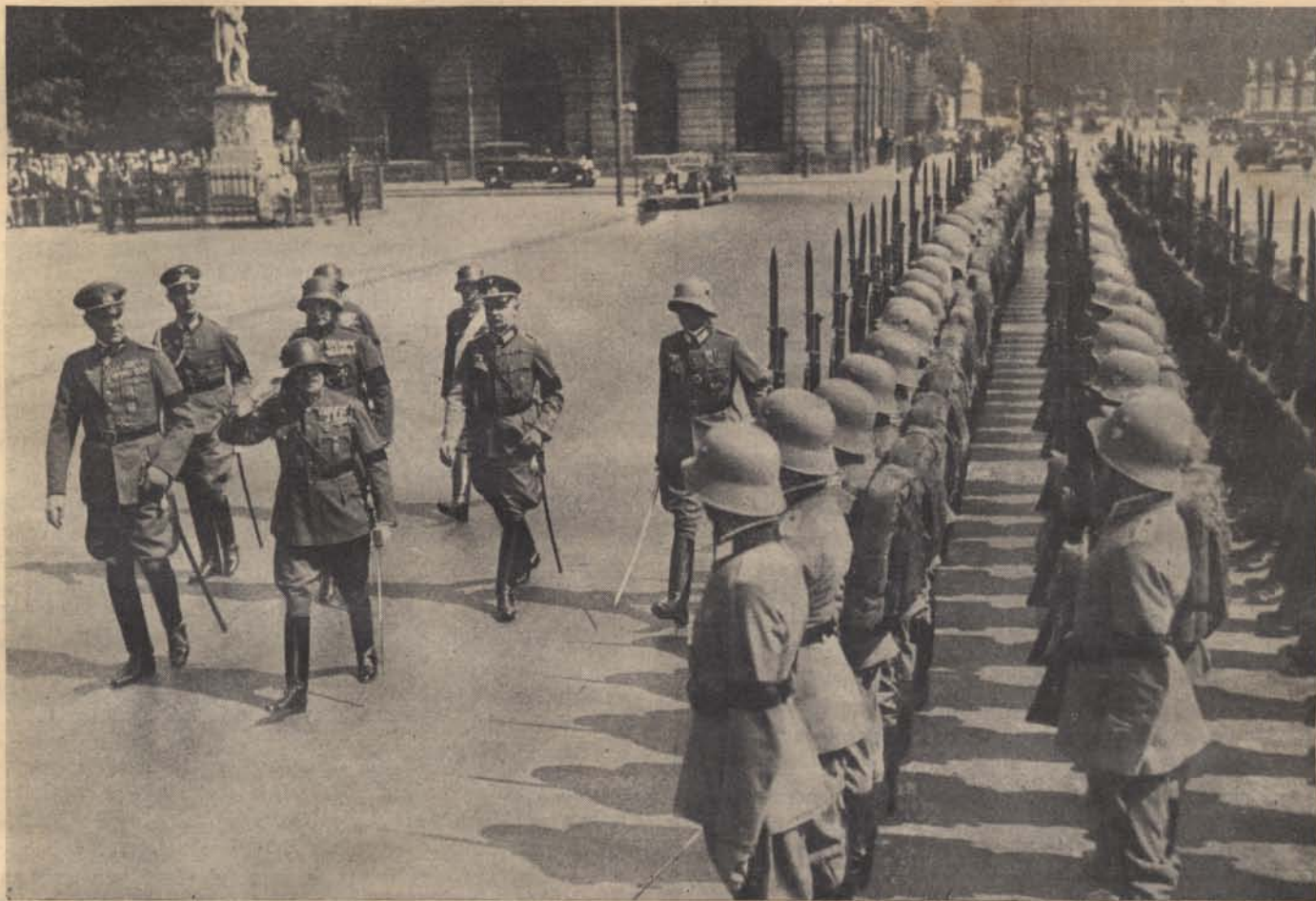
A besugó első „beszervezése” megfelelő óvatossággal történjék. Nem célszerű mindjárt azzal az ajánlattal fordulni hozzá, hogy „legyen az én besugóm, a fáradságát majd megfizetem”, mert azért ők is szeretik, ha az ember elfogadhatóbb formát ad a dolognak. Mindenekelőtt arra kell hivatkozni, hogy a csendőrnek tett szolgálatával a közérdeknek használ, mert hiszen a tisztességes társadalmat védi a bűnözők ellen, ez pedig becsületes dolog. Meg kell mondani, hogy azért gondoltunk reá, mert tisztességes, vagy a tisztesség útjára visszatért embernek tartjuk, dicsérni kell az ügyességét és végül kifejezetten biztosítani kell, hogy a személye titokban maradjon, tehát az érdekeltek bosszújának semmi körülmenyek között nem lesz kitéve és „törvényre” sem kell majd járnia. Mondanom sem kell, hogy a titoktartásra — amit egyébként az utasítás is elrendel — valóban nagy gondot kell fordítani.

Az anyagi ellenszolgáltatást sem kell mindjárt egyenesen felajánlani, hanem azt kell mondani, tudjuk, hogy a nekünk teljesített szolgálattal kiadásai lehetnek, idejébe is kerül stb. s mindezt tehát szívesen megtérítjük neki stb.

Azt mondja az utasításunk, hogy a gyanúsított megbízható szomszédai, haragosai stb. sokszor igen alkalmasak erre a szolgálatra. Kétségtelen, hogy a szomszédok a legjobban tudnak valakit megfigyelni, mert mindig a szemük előtt van az illető. A „haragosok” felhasználását nem úgy kell érteni, hogy a gyanúsítottat kiszolgáltattuk a haragosok árulkodásának, vagy alaptalan vádaskodásának, mert ilyen esetben a kapott adatok megbízhatóságának ellenőrzésére különös gondot kell fordítani, semmit

Mint az esti csillag a hullámokba, úgy száll le a hős sírjába egy nemzet könnyeinek harmathullása közt.

MOORE.

Hindenburg vezértábornagy temetésén vitéz Kárpáthy Kamilló gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka is résztvett és berlini tartózkodása során megkoszorúzta a hősi halottak emlékművét, amelynél a berlini városparancsnok és díszszázados fogadta.

sem szabad készpénznek venni, amíg annak valódiságáról meg nem győződünk.

Az emberek legnagyobb részében megvan az úgynevezett „detektív-hajlam”. Tíz ember közül nyolc nyomozózeninek tartja magát s szívesen, nagy ambícióval végez „nyomozásokat”. Természetes, hogy ezt a hajlamot ki kell használni, mert ilymódon sok önzetlen segítőtársra is akadhatunk. Minden emberhez a gyengéjén keresztül lehet legjobban közeljutni.

Hogy besugónak ki alkalmas, azt mindig az elérni szándékolt szolgálati teendők természete szabja meg. Sokan vannak, akik úgy gondolkoznak bizonyos esetekben, hogy „azt nem szervezem be, mert az gazember”. Hát én tapasztalatból állítom, hogy nem baj, ha gazember, sőt gazember-ügyekben csak gazember adhat értékes adatokat. Nagyon fontos azonban, hogy ha már tudom róla, hogy gazember, hát aszerint kezelem és ne hagyjam magam félrevezetni. Valóságos lélekbúvárnak kell lennie a jó csendőrnek, bele kell, hogy lásson a veséjébe a besugónak és akkor nem fogja tudni félrevezetni.

A beszervezett besugót általános és konkrét feladatok végzésére használhatjuk fel. Én a konkrét feladatot tartom a besugó részére a legmegfelelőbbnek, mert ha csak általánosságban bízom meg, pl., hogy értesítsen minderről, ami tudomására jut, mindenfélét tetszése szerint beszél és mikor már félórai fölösleges társalgás után tudtára adom, hogy az egész nem érdekel, azzal fog védekezni, hogy ő nem volt tisztában azzal, mire voltam kíváncsi.

Vannak egészen bizalmas természetű ügyek, melyek megkívánják, hogy besugó alkalmaztassék, anélkül azonban, hogy a besugó tudná az eset lényegét. Ilyenkor a besugóval nem fogjuk az egész ügyet közölni, csak egyes részleteket és azokat is úgy válasszuk ki és szedjük sorrendbe, hogy ne tudjon eligazodni akkor sem, ha már több részletet ismer.

Nagyon fontos, hogy a besugó sohase dolgozzon saját szakállára, hanem mindig csak irányítás mellett, ami azonban nem jelenti azt, hogy a besugó teljes gyámködés alatt álljon. Teljes és önálló eredményt a besugótól csak a legkritikább esetben lehet remélni. Éppen ezért kell a csendőrnek őt csak részlet-tennivalókkal megbízni, hogy kellőképpen kioktathassa, de könnyebben is ellenőrizhesse.

A hivatásos besugókról jó tudni, hogy nagyrészt kétkulacosak, ami azt jelenti, hogy nemcsak a megbízójának ad hírszagot, hanem annak is, akiről azt beszereznie kellene. Sőt vannak esetek, amikor az eredeti megbízótól szerzett adatot sokkal jobban, gazdaságosabban használta ki a besugó. Szinte hihetetlenül hangzik egyik másik eset, ami sajnos, megtörtént, de nincs miért titkolni, mert okulásra igen jó.

X községben a magtárbetörések nagyon gyakoriak voltak s a járőr azokat besugó útján akarta felderíteni. Meg is nyert egyet azok közül, akiről elhihető volt, hogy adatokkal fog tudni szolgálni. Egyik este a besugó azzal a hírrel lepte meg a járőrt, hogy a következő éjjel X. Y. birtokos magtárát fogják a betörők meglátogatni. A járőr azt felelte, hogy „nem baj, ott leszünk”. Ott is voltak, a

betörők azonban egy egészen másik határrészben lévő magtárba mentek el, mert a kétkulacos besugó révén jól tudták, hogy a járőr hol várja őket. Az volt a szerencse, hogy a járőr a kétkulacos besugót rövid időn belül leleplezte a magtárbetörőkkel együtt.

Egy másik esetben a besugó magasabb személyeket gyanúsított meg bűncselekménnyel s jó összeköttetéseiire hivatkozva, a nyomozónak segítséget ígért. Az adatokat úgy állította össze, hogy azokat megcáfolni, de még ellenőrizni sem lehetett, az egész dolog azonban logikusnak tűnt fel. Ebben az ügyben napokon át személyesen kísérettem Budapesten a besugó társaságában sétálgató „exponált” személyt, míg végre feltűnt az a könnyelműség, amivel a megfigyelt egyén viselkedett, tudniillik sohasem nézett vissza, hogy követi-e valaki, ami pedig egy valóban „exponált” egyénnél szokatlan. Ez adta az első okot a besugó ellen táplált gyanúra. A vége az lett, hogy a besugót lelepleztem, hogy kétkulacos volt.

Ezért egy besugóban, még a legmegbízhatóbbnak látszóban sem szabad vakon megbízni. Sohasem mondjuk el neki az egész ügyet tövéről-hegyire, hanem mindig csak annyit, amennyire neki a végzendő feladatához szüksége van. Nem szabad tehát neki pl. olyan neveket elárulni, amelyekre nincsen szüksége, nem szabad elmondani, hogy mit sikerült a dologról eddig megállapítanunk, mit nem, egyszóval a besugónak sohasem szabad tisztában lennie azzal, hogy mit tudunk a dologról és hogy vég eredményben mi a szándékunk.

A beszerzett besugóval nem lehet rendszertelenül érintkezni. Nem lehet azt sem megtenni, hogy egy besugóval több csendőr érintkezzék. Ez az eredmény és az ambíció rovására szokott vezetni.

Lélektani tényezők közrejátszhatnak abban, hogy az egyik csendőrnek szívesebben dolgozik a besugó, mint a másoknak, tehát az érintkezzék elsősorban a besugóval, aki beszervezte és csak igen fontos, halasztást nem tűrő esetben találkozhat vele más. De legajánlatosabb, ha más sohasem találkozik vele.

A besugóval való érintkezésben vigyázni kell arra, hogy rendszerré ne váljék az egyidőben és ugyanazon helyen való találkozás, mert ez feltűnő. A találkozás akkor helyes, ha az idegenek véletlen találkozásának látszatát kelti. A rendszeres találkozás annak a veszélynek teszi ki a besugót, hogy az ellenfél leleplezi. Egy esetben nem hitték el a besugóról, hogy valóban besugó. Az az esetben, aki róla ezt állította, ismerte a besugó és csendőr találkozásának idejét és helyét, bemutatta társainak a találkát s így tette lehetetlenné a besugó további tevékenységét.

Sokan azt gondolják, hogy éieli időpont, kód és sötétség beálltával kell a besugóval érintkezni. Pedig minél sötétebb van, annál inkább feltűnik a látogatás a besugónál s a kíváncsiság annál inkább fokozódik a jó szomszédban: Vajon mit kereset az őrmester úr ilyen este a szomszédnál? Természetes találkozási lehetőségeket kell teremteni és azokat kell feltűnés nélkül felhasználni a besugóval való érintkezésre.

Nagyon fontos a besugó ellenőrzése abból a célból, hogy az általa szolgáltatott adatok mennyiben felelnek meg a valóságnak. Olyan besugót, aki néha-néha nem hazudik, még Diogenes sem volna képes találni. Számolni kell tehát azzal, hogy a besugó nem mindig fog igazat mondani, de ezt nem mindig lehet neki bűnül felróni. A lehetőség szerint persze le kell szoktatni arról, hogy hazudják, de azért még az, hogy egy kicsit hazudott, nem

nagy baj. A baj ott kezdődik, ha a csendőr ezt nem veszi észre, mert ha észrevette és nyomban vagy később tudtára adja, hogy hazudott, akkor belátja, hogy nem vezetői orránál fogva a csendőrt és eltekintve attól, hogy megszegyenül, igyekezni fog bizonyágot tenni arról, hogy mond ő igazat is és annál nagyobb ambícióval lát egy darabig a dolgához.

A besugó ellenőrzésének sokféle módja van. Ajánlatos néha kitalált dolgokban megbízni, s ha eredményesen jár el, mindjárt tudjuk, hogy hazudott. Például azt mondom a besugónak, hogy Nagy János lakásán tegnap este kb. 8 ember volt együtt, kik között 5 vidéki is megfordult. Gyanunk van rá, hogy ott valami bűncselekmény készül. Állapítsa meg, kik voltak a vidékiek, a helybeliket már tudjuk, az nem érdekel. Megtörténhetik, hogy pontosan felsorolja a vidékiek neveit, holott Nagy talán azon este nem is volt odahaza.

Ha egy besugót többször megfogtunk azon, hogy valótlan mondott, figyelembe kell venni, hogy szándékosan mondott-e valótlan, vagy pedig rossz helyen szerezte az információt. Ha az előbbi eset forog fenn, nem kell vele tovább kísérletezni, ellenkező esetben ki kell oktatni, hogy mindig közölje azt, hogy ő mennyiben van meggyőződve a hír valódiságáról. Megtörténhetik, hogy valótlan mond, vagy közöl, de azt nem rosszakarattal tette. Számítalan lélektani tényező játszhat e téren közre.

A hivatásos besugók díjazása az eredmény szempontjából igen fontos. A szolgáltatott adatot minden esetben értékelni kell, hogy a közérdek szempontjából bírálva, milyen súlyos volt a bűncselekmény, melyben a besugó adatot szolgáltatott és mennyi része van abban, hogy az kiderült. Lelkiismeretes tevékenységet sohasem szabad a hivatásos besugóval szemben jutalmazás nélkül hagyni. Természetes, hogy túlbecsülni sem szabad a tevékenységét és nem szabad őt aránytalanul magas díjazással elkenyézteni, mert a végén aztán nem győzzük őt pénzzel. Lelkiismeretes csendőr sohasem titkolja el, ha eredmény létrejöttében a besugónak jelentékeny része van, ez a csendőr tevékenységét nem kisebbiti, sőt emeli, mert ez csak azt bizonyítja, hogy olyan besugót tudott szerezni és megtartani, akinek komoly hasznát vette. Ez csak dícséretére válik az illető csendőrnek.

Ha a besugó megbízatásával oly módon él vissza, hogy saját bűnös üzelmeinek útját akarja ily módon torkatni vagy leplezni, azonnal meg kell szakítani az összeköttetést vele.

Van még az alkalmi és hivatásos besugókon kívül egy harmadik faja a besugóknak és pedig azok, akik nem is tudnak arról, hogy ők besugók. Ezek főképpen a jobb, megbízhatóbb egyének köréből kerülnek ki, akiket megbíz a csendőr bizonyos feladatok végzésével. Ilyenek lehetnek például, ha őrsállomás székhelyén kívül eső községben a csendőr megkéri a községben lakó papot, jegyzőt, tanítót stb.-t, hogy a községben előforduló eseményekről őt informálják. Vagy az őrskörleten átvezető műút-építésnél, hol 5—600 munkás dolgozik. A járőr érintkezésbe lép a mérnökkel, a munkafelügyelővel, a pajtáságvezetővel stb.-vel s megkéri őket bizonyos dolgok megfigyelésére, amit ők rendszerint szívesen megtesznek, anélkül, hogy besugók lennének vagy azért díjazást kérnének. Ugyanezt megteheti a csendőr a személyes barátai vagy ismerősei közül is olyanokkal, akik sok emberrel érintkeznek, sokat látnak, hallanak. Ilyenek lehetnek: vendégloji, szállodai alkalmazottak, vasutasok, fodrászok, vagy akik foglalkozásuknál fogva állandóan az utcán tartózkodnak (utcaseprők, bér-

Még tart a nyár...

(Azbej Imre rajza.)

kocsisok, bárautósok stb.). A gyanuba vett egyén alkalmazottai néha szintén igen alkalmasak a megfigyelésre.

A hivatásos besúgó a szolgálat során bizonyos fokú tapasztalatra tesz szert s igen gyakran megesis, hogy valóságos detektívnek képzei magát és megbízatásán túlmenve, saját szakállára dolgozik. Ezt nem szabad neki megengedni; mindig csak annyit szabad tennie, amennyire megbízást kapott, mert önálló kísérletezéssel sok esetben helyrehozhatatlanul elronthatja az ügyet.

Mondtam már, hogy a besúgónak sohasem szabad megtudnia, hogy mi a szándékunk, végcélunk. Ha azonban eziránt érdeklődne, nem szabad gorombán elzárkózni a válaszáadás elől, mert ezzel megsértjük, hanem legyen kéznél mindig olyan kifogás, amely a besúgó előtt valószínűnek látszik.

Emberismeret, lélekbelátás kell ahhoz, hogy egy besúgó szolgálatát okosan és eredményesen kihasználjuk. Sohasem szabad megelégednünk azzal, hogy az Utasítás által előírt egy vagy több besúgónk megvan-e, hanem vizsgáljuk meg azt is, vajjon betöltik-e a hivatásukat? Lelkiismeretlenség volna azzal megelégedni, hogy „Szóltam a Szűrös Jánosnak, hogy ha valamit észrevenne, közölje.” Ezzel nem lehet a besúgókérdést elintézni. A besúgóval állandóan foglalkozni kell, semmi szín alatt sem szabad őt magára hagyni és elhanyagolni, mert ha a csendőr nem törődik vele, nem ösztökéli őt, hamarosan ellaposodik a tevékenysége.

A házkutatás és személymotoszás gyakorlata.

A folyó évi 14. számunkban közölt házkutatási, személymotoszási pályázatunkra beérkezett pályamunkákból az alábbiakat közöljük:

Batár Antal alhadnagy (Budapest). 1. Ellopott ezüstenemű után nyomozott s az eredménytelen házkutatás után személymotoszást végzett a gyanúsítottan abban a feltevésben, hogy zálogcédulát talál nála. A zálogcédula elő is került a gyanúsított zsebéből. Mikor a járőr a zálogházban megnézte az elzálogosított holmikat, felismerte azokban az ellopott ezüsteneműeket. Tanulság ebből, hogy elzálogosítható tárgyak kutatása során mindig gondolni kell arra is, hogy a tárgyak már nincsenek a gyanúsítottnál, hanem a zálogházban is lehetnek, a zálogcédulát pedig többnyire nem házkutatás, hanem személymotoszás útján lehet előkeríteni.

2. Cigányok ékszer loptak, a járőr a ruhájuk alatt, derekukra kötve találta meg az ékszereket.

3. Egy vásári tolvajszövetség selymeket, új lábbelieket loptott. A házkutatás során a járőr nem hagyta figyelmen kívül a kamarában álló félfenekű hordót sem, amelyben korpa volt. A korpa alatt volt a selyem és több pár lábbeli. Elég ötletesek voltak a gyanúsítottak, mert különösen új, drága selymet korpa alatt nem igen lehet gyanítani. Annál dicséretesebb a járőr gondossága és „min-

dent átkutató" figyelme, hogy a ravasz tolvajok számítását keresztül tudta húzni.

4. Vadászpuskát préház fedele alatt, gerenda mellé dugva talált meg a járőr. A szőlővidéki orvvadászoknak ez jellegzetes szokása, soha sem szabad figyelmen kívül hagyni.

5. Egy kereskedőt valaki állandóan lopkodott, nem tudták tettenérni. Végre egy nőre irányult a gyanú, de a házkutatás eredménytelen volt. A személymotoszás során azonban a szoknyája belsejére varrt hatalmas zsebet találtak s még mindig benne volt a lopott holmi. Szokott módja ez a bolti lopásoknak. Többen mennek be az üzletbe vásárlás ürügye alatt, a kiszolgálóasztalnál levő aztán hátradogatja a portékát s a „zsebes” elsüllyeszti.

6. Az orvvadász puskáját a kéményben találta meg a járőr. A kéményből csatornaszerű üreg nyílt a padlásra, ajtaja is volt a kéményből. Nem gondolta az orvvadász, hogy a csendőrök a kéményt is megnézik, de rosszul gondolta. Pedig akkoriban még a kényes zöld ruhát viseltük.

7. Pénzt keresett a járőr s a tyúkölbán meg is találta. Főleg annak köszönhetette ezt, hogy igen szemfüles volt. Megfigyelte, hogy mikor a tanyához közeledett, a kutya az eperfához volt kötve, távolabb a tyúkóltól, mire azonban házkutatás közben a járőr az ől közelébe jutott, a kutya már onnan acarkodott a csendőrökre. A járőrvezető nemcsak, hogy észrevette ezt, hanem gyanút is fogott. Az volt a feltevése, hogy a tyúkólat nagyon védi a gyanúsított s a kutyát is azért kötötte oda, hogy a csendőrök hamarosan megúnják a kutyaokozta lármát s a tyúkóllal keveset fognak majd törődni. De rajtavesztett, mert a járőr elparancsolta onnan a kutyát s az ólat olyan aprólékosan kutatta át, hogy a keresett 1200 korona megkerült. A kutya helyváltoztatásán kívül az is gyanút keltett Batár alhadnagyban, hogy amikor a bölcsőt kutatta át, nem szólt a gyanúsított felesége semmit, mikor azonban a tyúkól kutatásához kezdett a járőr, hevesen tiltakozott az asszony az ellen, hogy a tyúkjait „szétháborgassák.” Ez a házkutatás különben egy teljes napon át tartott, ami a lelkiismeretes munkát bizonyítja. De megérte, mert akkor — békeidőben — 1200 korona igen nagy pénz volt.

8. Ugyancsak egy tanyán kemencében, pernye közé rejtett rongyba csavartan talált meg a járőr 300 koronát. Ravasz, ügyes gondolat: ki turkálná fel a pernyét? Batár alhadnagy feltúrta és nem bánta meg.

9. Bácskai táncmulatságon megöltek valakit, a nyomozás nehezen haladt. A gyanúsított tanyája melletti burgonyaföldből aztán előkerült egy ládikába csomagolt forgópisztoly, az adott körülmények között kétségtelen bűnjel. Tanya, ház körül szívesen ásnak el a gyanúsítottak bűnjeleket, érdemes tehát friss ásás nyomát négyzetméterenként kutatni.

10. Egy igazoltatott csavargó zsebében az országos vásárok jegyzékét találta a járőr. Ebből azt következtette, hogy a csavargó rendszeresen lopkodja a vásárokat. Most már alaposan megmotozta s a ruhája alól pénztárca, pénz került elő, amelynek a tulajdonosa is jelentkezett azután.

11. Cigányok a kocsirúd kifúrt végébe ékszereket dugtak. A rúdba fúrt lyukat megfelelő dugóval látták el, csak igen gyakorlott szem vehette észre. Ez elég gyakori fogása a cigányoknak.

12. Megfojtott újszülöttet a járőr a pincében elásva talált meg. Az ilyen bűncselekményeknél igen gyakori rejtési hely a pince, azt tehát mindig alaposan át kell kutatni. Nemcsak a talajt, hanem a falat is.

13. Kóborcigány karavánt lepett meg a járőr. Az egyik kocsira széna volt tetejezve, rajta heverészett né-

hány cigány. Batár alhadnagy különösen találta, hogy a cigányok széna dolgában különleges ok nélkül ennyire gondosak legyenek, ledobatta tehát a kocsiról a szénát. Kitűnt, hogy a szénarakomány fenekén, rudakkal kellően körülbástyázva egy cigány katonaszökevény rejtőzött. A járőr itt is annak köszönhetette az eredményt, hogy gondolkodott s amint szokatlan dolgot látott, nyomban kereste annak az okát is. Ez különben nemcsak a házkutatásnak, hanem egész szolgálatunknak is — különösen a megelőző szolgálatnak — egyik legfontosabb eleme.

14. Csempészek gépalkatrészeket akartak átcsempészni a határon, a járőr tettenérte őket. Batár alhadnagy nem elégedett meg a gépalkatrészekkel, mást is keresett náluk. Eredmény már volt a kezében, de ez nem terelte el a figyelmét arról, hogy esetleg annál is többet érhet el. Talált is a csempészek ruha- és kalapbélésébe bevarrva átcsempészésre szánt pénzt.

15. Csempészek ruhája alá, a testre kötve dohányt, cigarettát talált a járőr. Más alkalommal feltűnt Batár alhadnagynak egy asszony, aki sűrűn járt át a határon rokonlátogatás címén. Egyszer megmotoztatta: lábszárára csavarva új selyemkendőket, teste különböző részéhez erősítve pedig finom dohányt találtak.

16. Ágyból, a szalmazsákból katonapuska, a kertben szőlővenyigerakás alól egy zsák lopott sertéshús, az illemhelyről egy lábasnyi frissen főtt sertéshús került elő. Utóbbit akkor vitte oda a gyanúsított asszony, amikor a járőr meglátta a háza felé közeledni. Gondoljunk ebből arra az általános szabályra, hogy a meglepés a házkutatásnál is fontos, nem egyszer ezen múlik az eredmény.

17. Ruhát lopott egy cselédleány a gazdájától, de tagadott. Alibit igazolt magával a gazdával. Batár tiszthelyettes azonban tudta, hogy az ilyen alibivel csinján kell bánni, ezért felkereste a leány szüleinek a házáat, egy másik községben. Ott aztán a szalmazsákban megtalálta a lopott ruhaneműt. Kitűnt, hogy nem a leány járt otthon, hanem az anyja ment át hozzá s az hozta el a ruhát.

Mindezeket az eredményeket Batár alhadnagy járőrvezetőként érte el.

Elekes János törzsőrmester (Gelse). 1. Két és fél mázsa lopott búza után nyomozott a járőr. Házkutatást tartott a gyanúsítottnál, akinek a felesége betegen feködött. A járőr átkutatta a beteg asszony ágyát is, benne találta az ellopott búzát. Kitűnt, hogy az asszony színlelte a betegséget. Ez sem ritka fogás: a csendőrök emberséges érzésére alapozza a számítását a tettes. De ezen is ki lehet fogni anélkül, hogy azért szükségtelenül kíméletlenek lennének.

2. Az ágy belső oldalára erősített deszkaládikában találta meg a járőr a lopott pénzt, meg a keresett pisztolyt.

3. Vadászfegyverlopás történt, a puskát a járőr a gyanúsított padlásán, a deszkába vésett rejtekhelyen találta meg. A szőlőben, földbeásva tartotta a tettes a töltevényeket, az udvaron álló odvas fából egy másik puska, a gyanúsított szomszédjának a téglából készült pajtalábáról pedig nagyobb mennyiségű töltevény került elő.

4. A tyúkház szelelőlyukában, zsindey alatt találta meg a járőr az ellopott 100 pengőt.

5. Savanyított paprikáshordók közé rejtett üres hordóból egy ellopott és talpnak összeszabdalt gépszíjat kerített elő a járőr.

6. Jegy nélkül utazott egy ismeretlen ember, leszállították a vonatról. Az állomáselőjáró telefonált az őrsre, hogy az illető nem tudja magát igazolni. Elekes törzsőrmester kiment a vasúti állomásra, az ismeretlen azonban közben elszökött onnan. Elekes törzsőrmester kerék-

páron üldözőbe vette, utólérte. Első dolga volt az alapos személymotoszás, amelynek során a sapkából egy bevarrott papírdarab került elő. A papíroson katonai szervezési adatok voltak feljegyezve. Kiderült, hogy jugoszláv katonaszökevényről van szó, aki rendőrségi őrizetből szökött meg. A sapkájában talált jegyzetekkel kapcsolatban beismerte, hogy a jugoszláv katonai bíróság 5 évi börtönre ítélte. A szerbek azonban ajánlatot tettek neki, hogy jöjjön át magyar területre, mondja magát katonaszökevénynek és szerezzen a magyar katonaságról, felszerelésről adatokat, akkor elengedik a büntetését. Meg is próbálta, de rajtavesztett. Ez pedig csak a lelkiismeretes személymotoszásnak volt köszönhető.

Az 1. pont alatt tárgyalt eset kivételével az itt felsorolt eredményeket Elekes törzsőrmester mint járőrvezető érte el.

Mészáros János I. törzsőrmester (Alag). 1. Pénzhamisítók után nyomozott az őrs. A házkutatást Mészáros törzsőrmester járőrvezető tervszerűen végezte. Sorra vette a helyiségeket, mellékhelyiségeket, végül a fűkamra került sorra. A gyanúsítottal átrakatta darabonként a hátsábfát, közben a kamra falait nézegette, de szemmel tartotta a gyanúsítottat is. Mikor az ajtó fölötti deszkázott részt nézegette, észrevette, hogy a gyanúsított nyugtalanodni kezd. Most már alaposan szemügyre vette az említett falrészletet és hosszas vizsgálódás után rájött, hogy ezen a részen a deszkákat nem közönséges szeggel, hanem csavarmentes szeggel erősítették oda. A ki- és becsavargatások nyoma feltűnő volt ezeken a csavaros szegeken.

Baltát fogott a járőrvezető s fessegetni kezdte a deszkákat. Üreget talált s abban volt a gyanúsított egész pénzhamisító raktára: minta, fémtörmelék, kékgálicoldat, sósav, ezüstpor, forrasztólámpa, öntőkanál, reszelők, szél-díszítő véső stb. stb. Itt is az vezetett eredményre, hogy a járőrvezető a legkisebb szokatlan jelenség fölött sem tért napirendre. Elismerőleg állapíthatjuk meg, hogy éles megfigyelés, alapos mérlegelés kellett ahhoz, hogy a deszkák szegelésében előfordult különbözőséget megfigyelje s ezt a megfigyelését hasznosítsa is.

Magyari Mihály törzsőrmester (Fertőrákos). 1. Az asztallap alatt, az asztalfiók csusztatólécére hajtogatva talált meg egy 100 pengős bankjegyet.

2. Fegyvert kutatott s benézett az ajtó mögé is, ahol egy úgynevezett „családi esernyő” függött a falon. Az esernyőben puska volt, bár csak úgy ránézve, ez nem volt feltételezhető az egyébként igen jámbor esővédőn. A járőrvezető azonban nem hitt neki s gondossága nem is maradt eredménytelen.

3. Orvvadász puskáját kereste egy más alkalommal. Átkutatta a gyanúsított házát, a padlást is. Ott megfigyelte, hogy egyik helyen a tapasztás frissebb, mint a padlás többi részén. Felbontotta a friss tapasztású helyet, alatta deszkát, az alatt pedig vadászpuskát talált. A húsfüstölőből nyíló kéményből pedig — 2 m magasságból — puskacsövet szedett elő.

4. Magzatelhajtással kapcsolatban kinint keresett Magyari törzsőrmester a gyanúsított asszony házában. Késő délután kezdte a kutatást s mikor besötétedett, még mindig nem talált semmit. Zsebvillanylámpával a tyúkol felé indult, a gyanúsított azonban tiltakozott ellene, hogy a tyúkjait szertezavarja. A járőrvezető azonban nem törődött a tiltakozással, sőt éppen azt találta gyanúsnak s a tyúkolat a legnagyobb részletességgel kutatta át. Hanyatt kellett feküdnie odabent, hogy a tetőt belülről is szemügyre vehesse s ekkor a lécs és zsindeley

között fehér kis papírcsomag csillant meg a zseblámpa fényében. Ebben volt a kinin.

A felsorolt házkutatásokat Magyari törzsőrmester járőrvezetői minőségben végezte.

Pernyész István tiszthelyettes (Dorog). Két gyanús egyént igazoltatott, azok nem tudták kellőleg igazolni magukat. Az egyikre emlékezett valahonnan Pernyész tiszthelyettes s úgy tűnt fel neki, hogy az illetőnek kommunistatevékenység miatt akadt már dolga a csendőrséggel. Alapos személymotoszást végzett rajta, de nem talált semmi gyanusát. A másiknál összefirkált jegyzékkönyvecskét talált s hogy biztos legyen a dolgában, ezt a könyvecskét laponként nézte át. Az egyik lapon kommunista verset talált. Mikor ezt az igazoltatott két embernek megmutatta s kérdőn rájuk tekintett, azok annyira meglepődtek a nem várt leleplezésen, hogy mindent beismertek. Volt is mit. Olyan társadalomellenes szervezkedésnek voltak a részesei, amely egész orozat pestmegyei községet belálozott. Gondos személymotoszás felszínre hozott tehát egy jelentéktelennek látszó adatot, amely aztán széleskörű, komoly eredményre vezetett. Sokszor múlnak komoly eredmények éppen az ilyen aprólékos figyelmen.

Dömötör Lajos csendőr (Gelse). 1. A járőr a húsfüstölőben talált meg egy vadászpuskát a hozzávaló töltényekkel együtt.

2. Más alkalommal a pince menyezete mögül került kézre vadászpuska, töltényekkel együtt.

3. Magzatelhajtási ügyben nyomozott a járőr. Átkutatták a gyanúsított holmiját. A ruhanemű között volt egy csinosan becsomagolt kis doboz is. Inkább vásárfiát lehetett benne gyanítani, semmint csecsemőhullát, a járőr azonban gondos, figyelmes volt, felbontotta a dobozt s előkerült belőle a csecsemőhulla.

4. A gyanúsított cipőjében, a talpba beledolgozva találta meg a járőr a lopott pénzt: 5 drb. 1 pengőst. Cipőtalpban tehát nemcsak bankjegyek, hanem fémpénznek is lehet helyet csinálni.

Ezekben a házkutatásokban, személymotoszásokban Dömötör csendőr járőrtársi minőségben vett részt.

Hegy Mihály tiszthelyettes.

Többször jelentkezett harctéri szolgálatra, de kérését mindannyiszor visszautasították, mert a csendőrré az ország belsejében is nagy szükség volt.

A világháború vérzivataros harcaiból azonban mégis kivette a részét. Az 1915. évi orosz betörés alkalmával, mint a besztercei csendőrörré beosztott csendőrnek, bő alkalma nyílt hazája védelméből kivennie részét.

A gróf Hunyadi László-féle vadászkülönítményhez került, melynek minden harcában résztvett. Az 50 főből álló különítményt a legvakmerőbb harcosokból, hazájukat rajongásig szerető magyarokból toborozták.

Ennek a különítménynek volt tagja Hegyi Mihály

CSENDŐR LEKSZIKON.

99. kérdés. *Mi a különbség a rovott előéletű és a szokásos büntetett között a csendőrség részéről velük szemben követendő eljárás szempontjából. Miért van az, hogy a Szut. 312. pont 6. alpontja a szokásos büntetett nem említi, a 352. pont a rovott előéletűeket a szokásos büntetettek előtt tárgyalja, a 363. pont 1. bekezdése viszont csak a szokásos büntetettek és gyanús, illetve rendőri felügyelet alatt álló egyéneket rendeli ellenőrizni, a rovott előéletűeket nem, s végül a 437. pont e) alpontja is a házkutatást csak a szokásos büntetettek házában engedi meg, a rovott előéletűekben nem?*

Válasz. Mindenekelőtt jöjünk tisztába azzal, hogy ki a rovott előéletű és ki a szokásos büntetett.

Rovott előéletűnek az utasítás 352. pontja azt minősíti, aki büntett miatt szabadságvesztés büntetéssel büntetve volt és utolsó büntetésének kiállása óta tíz év meg nem telt el. A meghatározás nem mondja ugyan ki, hogy a rovott előéletű egyént máj legalább kétízben kellett, hogy büntett miatt megbüntessék, de a szövegnek abból a kitételéből, hogy „utolsó” büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el, következik, hogy legalább két büntetésének kellett lennie, mert „utolsó” büntetés csak az lehet, amelyet egy már megelőzőt. Igaz, hogy az „utolsó” kitétel feltételezen is lehet értelmezni, (hogy t. i. ha egynél több büntetés volt, akkor a tíz évet az utolsó büntetéstől kell számítani, mint pl. a Btk. 349. §. 1. pontjában van) az utasítás azonban nem ezt, hanem a Btk. 338. §-ának meghatározását vette alapul, mert az volt az intenciója, hogy a csendőrség által figyelemmel kísérendő rovott multu egyének számát — gyakorlati szempontoknak is megfelelően — minél kevesebbre szorítsa. Nincs ugyanis semmi értelme annak, hogy valakit azért, mert egyszer súlyos testi sértés büntette miatt büntetve volt, de azután soha többé büntetendő cselekményt el nem követett, a nyilvántartásunkban állandóan megőlyegezve tartsunk, de erre közbiztonsági szempontból sincs semmi szükség. Annak az előélete azonban, aki büntett miatt tíz éven belül „ismételten” büntetve volt, már szemmel tartást igényel. Ez a szó, hogy „ismételten” maradt ki a 352. pont 3. bekezdés 2. sorából a „büntetéssel büntetve” szavak közül s ez okozta a félreértést és a felesleges figyelőlapok nagy tömegét.

Ki ezzel szemben a szokásos büntetett? Aki három vagy több ízben volt büntett miatt büntetve és gyanu áll fenn, hogy jelenleg is bűncselekményeket szokott elkövetni. Nem elég tehát a három büntetés (azzal még csak rovott multu lenne), de az is szükséges, hogy az illető megjavulására so legyen semmi kilátás.

Vagyis: rovott multu az, aki kétszer büntetve volt, de megjavult, szokásos büntetett pedig az a rovottmultu, aki háromszor volt büntetve és nem javul meg. A szokásos büntetettnek tehát feltétlenül rovott multuának is kell lennie, azért ott, ahol rovott multuokról beszélünk, a szokásos büntetettek is értjük aiatta. Így most már könnyebben megérthetők az utasításnak a kérdésben hivatkozott rendelkezései.

A Szut. 312. pont 6. alpontja „rovott előéletű” egyént említ, mert felesleges lenne azt mondani, hogy „rovott előéletű és szokásos büntetett”, miután a rovott előéletűekben a szokásos büntetettek is bennfoglaltatnak.

Hogy a 352. pont a rovott előéletűeket elsőként említi, annak nincs semmi jelentősége, nem jelenti azt sem, mintha a rovott előéletűek volna a legveszélyesebbek.

A 363. pont szándékosan alkalmazza azt a megszorítást, hogy a csendőr csak a szokásos büntetettek ellenőrizze. A rovott előéletűeket — konkrét ok hiányában — pedig ne. Azért van ez így előírva, nehogy a csendőr valakit csak azért, mert büntetve volt, ellenőrzéssel zaklasson, ha az illető arra sem a magaviseletével, sem az életmódjával, sem

tiszthelyettes. Minden feladatra önként vállalkozott és a legkényesebb megbízást is lelkiismeretes pontossággal teljesítette. Alárendeltjei rajongásig szerették, előljárói pedig derék és bátor magatartásáért megbecsülték.

1915 január 21-én a különítmény Papfalvától északra, a Cibó-völgyben tartotta pihenőjét. Hegyi tiszthelyettes néhány emberrel a nyugvó csapat biztosítására rendelték ki. A közelben lévő orosz kozák csapat tudomást szerzett a különítmény pihenéséről és azt egy erős járőrrel megtámadta. De résen volt Hegyi tiszthelyettes is. Anélkül, hogy a nyugvó különítmény a harcba beavatkozott volna, Hegyi tiszthelyettes embereivel tönkrevverte a kozák csapatot, mely 25 halott hátrahagyásával megfutamodott.

1915 február 2-án mint a különítmény előőrsének parancsnoka, azt a parancsot kapta, hogy a Kirlibaba és Papfalva közötti erdőségben három nap óta eltűnt 100 főnyi osztrák csapatot keresse fel, vigyen nekik élelmet és vezesse vissza csapatainkhoz.

Az osztrákok három oldalról be voltak kerítve és az erős ellenséges tüzérségi és gyalogsági tűz miatt csapatainkat értesíteni sem tudták. Segítségét kérő futárjaik nem tudtak az orosz tűzön átjutni.

Hegyi tiszthelyettes az éj leple alatt, kihasználva az erdő nyújtotta védelmet, megközelítette embereivel az elveszettnek hitt osztrák csapatot, a vitt eleséget és lőszeret átadta, rövid pihenő után egyesült erővel rárontottak az oroszokra, akiket megfutamítottak és Hegyi tiszthelyettes vezetése alatt csapatinkhoz bevonultak.

Hegyi Mihály tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Aki elveszti becsületét, nincs több vesztenivalója.

J. LYLly.

pedig más gyanús körülmény folytán nem adott okot. Kiszabadult fegyverek sokszor panaszkodnak, hogy a tisztességes társadalomba való visszatérésüket a túlságos és szükségtelen hatósági ellenőrzés lehetetlenné teszi; alighogy el tudtak valahol helyezkedni, máris megjelenik a csendőr vagy a rendőr, hogy „ellenőrizze” őket, anélkül, hogy arra a legcsekélyebb okot adták volna. Természetes, hogy a munkaadójuk igyekszik őket mieelőbb elbocsátani, mert senki sem tart szívesen olyan alkalmazottat, akit a csendőrök folyton zaklatnak. Egyszóval a rovott multuakat, csupán e minőségük miatt ellenőrizni szükségtelen.

Persze, ha aztán a rovott multú arra a gyanura ad okot, hogy újabb bűncselekményeket szokott elkövetni, megvan a mód az ellenőrzésére úgy is, hogy felvesszük őt a gyanús egyének közé s mint illet helyezzük megfigyelés alá.

Az elmondottak alapján megérthető most már a 434. pont e) alpontja is, amely t. i. a csendőrnek csak a szokásos büntettes házában ad jogot arra, hogy saját kezdeményezéséből házkutatást tartson. Itt ugyanis a hangsúly a sürgősségen van, amit ebben az esetben a házzal vagy helyiséggel rendelkező személyének gyanús volta indokol. Rovott előéletű egyénnél — ha egyébként nem gyanús — ez a sürgősség éppen úgy nem áll fenn, mint bárki másnál.

Lényegében nem nagy különbség van a „gyanús egyén” a „rovott előéletű” és a „szokásos büntettes” között s nem olyan borzasztó baj, ha egyiket-másikat nem helyesen jelöljük meg. A hangsúly a lényegben van: ismerjük és tartunk szemmel minden gyanús embert.

100. kérdés. *Mi a lényege a felderítő-, harc- és közelbiztosító járőrszolgálatnak?*

Válasz: A kérdésben említett háromféle járőrszolgálat részleteit a Harcászati Szabályzat kb. 30 pontban, különböző paragrafusokban elszórva szabályozza. E járőrök szolgálata sok tekintetben egyezik, de számos vonatkozásban lényegesen különbözik. A fontosabb tudnivalókat a következőkben foglaljuk össze:

Felderítő járőr: Ezt a szolgálatot a csapatlovasság, az ellenséghez közelebb és nehéz terepen a gyalogság végzi. A járőr ereje különböző: függ a feladattól, tereptől és az ellenség távolságától. Rendszerint egy golyószóró raj. Feladata bizonyos irányban vagy sávban előnyomulni és megállapítani, van-e ott ellenség, ha van, milyen erős, mily helyzetben van. A járőr igyekszik gyorsan haladni, hogy mielőbb elérje az ellenséget és jelenthessen. Előretöréskészen nem kutatja át aprólékos gondossággal a terep apró részleteit. Ilyen kis területen az ellenségnek csak gyengébb részei rejtőzhetnek, azokra pedig a biztosítandó csapat körül rajzó járőrök úgyis rábukkannak. Nagyobb erő (két-három század vagy ennél nagyobb) mellett a járőr már nem tud észrevétlenül elhaladni, mert beleütközik az ellenség felderítő vagy biztosító részeibe. A felderítő járőr kilátópont-ról kilátópont-ra halad előre és az ezek között fekvő fedett terepszakaszokat elkerüli. Átszúszik az ellenséges felderítő járőrök láncon és gyors tényeréssel mielőbb az ellenséges zömöt igyekszik felkutatni. Ha gyanús, vagy olyan terepszakaszra jut ahol ellenség van, nem keresi a harcot, hanem az ellenséget kikerüli és folytatja menetét. A megállás éppen olyan hiba lenne, mint a hosszadalmas harcra béketeredés. Előfordul, hogy a járőrnek más irányba való előretörési szándéka sikertelen marad, útját ismét ellenség zárja el. Ilyen esetben vagy nappal, vagy éjjel egy jól megválasztott hezagon kísérli meg az átszivárgást. A felderítő járőr, ha feladata megengedi, ha az ellenségrel már részletes jelentéseket küldött, felderítését támadólagosan is folytatja, az ellenség felderítő osztagain tüzellel rajtaüt és igyekszik foglyokat ejteni. Ezzel megzavarja az ellenség felderítő szolgálatát és a foglyok útján értékes híreket szerezhet. Röviden összefoglalva: egy mozgásban levő felderítő járőr, ha mozgásban levő ellenséges járőrrel találkozik, azon rajtaüt. Ha ez nem lehetséges, akkor kitér. Más a helyzet, ha a felderítő járőr nagyobb erejű ellenségre bukkan. Ilyen esetben rátapad az ellenségre, ha kell, harc árán is megakadályozza, hogy elúgasson, az ellenséget állandó megfigyelés alatt tartja és észlelteit jelenti.

Közelbiztosító járőr: A felderítő járőr és a csapat egymástól több órajárányira mozog. A köztük levő területbe az ellenség kisebb osztagai beszivároghatnak, amiről a csapat nem tud. A beszivárgó osztagok nagy zavart kelthetnek a menetoszlopban, különösen, ha azon oldalból rajtaütnek. Ilyen meglepetések ellen a csapat közelbiztosító járőrök kiküldésével védekezik, melyek úgy mozognak, hogy közülük és a csapat közé az ellenség be ne szivároghasson. A közelbiztosító járőr a részére megszabott irányban mozog, nem

térhet ki és megtartását szorosan a biztosítandó csapat magatartásához szabja. (ha az megáll, menetét ő is beszünteti). Ennek a feltétele, hogy kettőjük között a látóösszeköttetés meglegyen. Eltérőleg a felderítő járortól, a közelbiztosító járőrnek fontos kötelessége a menetirányba eső fedett terepszakaszokat átkutatni. A közelbiztosító járőrszolgálatot csapatlovasság, kerékpáros, jelentőlovas, vagy gyalogság végzi. Lovasokat a fontos irányokba, kerékpárosokat a jó utakon, a gyalogságot pedig ott alkalmazzuk, ahol az előbbiek nem tudnak mozogni. A közelbiztosító járőr munkája fárasztó, időtrábló, főleg fedett dombos terepen. Ezért, amíg csak lehet, lovasokat alkalmazzunk (kürtösök, jelentő lovasok). A közelbiztosító járőr ereje a helyzet és a terep szerint 3—12 fő. Megállásoknál (pihenő, elhelyezés stb.) az álló figyelő szolgálatot hatásosan egészíti ki a közelbiztosító járőrök munkája. Fontos szerep jut még a közelbiztosító járőröknek az előrszolgálatban is, ahol a közelbiztosító gyalog járőrök szemmel tartják az előterepet és az előretárgyak között levő tereprészeket. A közelbiztosító járőr az ellenség elől soha nem tér ki, hanem megtámadja. Ha túlerővel kerül szembe, leköti, míg erősítést kap.

Harcjárőr: Az ellenségtől való távolság csökkenésével a menetelő csapat parancsnokának mindig több és több híre van szüksége. E tekintetben a munka oroszlanrészre a szakadatlanul működő harcfelderítésre esik. A harcfelderítés rendszerint a csapatlovasság vezet be, később szoros érintkezésben az ellenséggel a gyalogságra hárul. A harcjárőrök működése arra a terepszakaszra esik, mely a felderítő járőrök és a menetben, vagy már szétbontakozásban levő csapat között fekszik. A gyalogság előtt a harcjárőrök sűrű láncba úgy dolgozik, hogy az ellenség ellenhatását kiváltsa és így azt erőelosztása elárulására kényszerítse. Míg a felderítő járőr főleg az ellenség zömét keresi, a harcjárőr az ellenség erőelosztásának részleteit kutatja, átfésüli a terepet, harcolva áttöri magát az ellenség felderítő részein és keresi az ellenség gyenge pontjait. Az a mód, ahogyan az ellenség a harcjárőrök munkáját akadályozza, szolgáltatja a harcfelderítés legfontosabb adatait. A harcfelderítés főeszköze a golyószóró raj. A harcjárőr határozott parancsot kap, melyet a felderítő járőröktől függetlenül old meg. A harcfelderítés apró, részleteket tartalmazó adatai alapján választja meg a vezető a támadás eszközeit és az eljárást.

101. kérdés. *Egy izr. vallású egyén azt panaszolja, hogy 10 különböző, étkezésnél használt edényét a nála dolgozó napszamosok szalonnával és sertézsírral bekenték; mint-hogy pedig az edényeket ezentúl vallása szabályai értelmében étkezésre többé nem használhatja, 40 P kárt szenvedett. Forog-e fenn bűncselekmény gyanúja?*

Válasz. Minthogy a napszamosok nyilván abból a szándékból jártak el, hogy a panaszos edényeit többé ne használhassa: a cselekmény esetleg a Btk. 418. §-ába ütköző idegen ingó dolog szándékos megrongálásával elkövetett vétség megállapítására alkalmas.

A cselekmény főmagánvád tárgya s elbírálása a kir. járásbírósg hatáskörébe tartozik.

102. kérdés. *Milyen bűncselekményt követ el az, aki másnak melléről a vilézségi érmet szándékosan leszakítja és a földre dobja?*

Válasz. A cselekmény, ha kizárólag az érmet viselő személy ellen irányult, az 1934:XLII. t. c. 2. §-ába ütköző s a 4. §. 2. bek. szerint minősülő, feltűnően durva becsületsértés vétsége. Ha azonban a cselekmény esetleg a nyilvánosság előtt történt s a kísérő szavakból vagy az előzményekből következtethetőleg a katonai érenek vagy a katonaság intézménye ellen intézett támadásnak is minősíthető, szó lehet az 1921:III. t. c. 6. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, a katonaság intézménye ellen gyűlöletre izgatás vétségéről is. Az előbbi vétség főmagánvád tárgya s elbírálása a kir. járásbírósg hatáskörébe tartozik. Az utóbbi vétség hivatalból üldözendő s a kir. ítélőtábla székhelyén működő kir. törvényszék hatáskörébe tartozik. A csendőr helyesen jár el, ha ilyen határesetekben a tényállást minden részében pontosan kideríti s feljelentést tesz az illetékes kir. ügyészségnél, természetesen a főmagánvádlo magánindítványának csatolása mellett.

103. kérdés. *A járőr portyázás közben észleli, hogy a vonat áthaladásakor a vasúti vonalat keresztező országot elzárására szolgáló sorompó nyilván az illetékes közeg gondatlansága folytán nem volt leeresztve. Mily büntetendő cselekmény gyanúja forog fenn?*

Válasz. A Btk. 438. §-ába ütköző közveszélyes cselekmény vétségének nyomatékos gyanuja forog fenn. Az a vasúti őr ugyanis, aki elmulasztotta a sorompót lebecsátani, megszegte szolgálati kötelességét s ezzel veszedelemnek tette ki a vonaton és annak közelében levő árukat és személyeket. A cselekmény elbírálása a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

104. kérdés. A Közlekedésügyi Szabályzat 112. §-a értelmében az állati erővel vont járműveket közutakon a jármű jobboldalán legalább egy fehér világító testtel meg kell világítani, hátul pedig fényvisszaverőüveggel (prizmával) kell ellátni. Aki ezt elmulasztja, az idézett szabályzat 118. §-ába ütköző kihágást követ el. Milyen magatartást kövessen a járór, ha különösen szédűt, szalmát és száraz takarmányt fuvarozó szekerekkel találkozik, mert ezek kocsisai a rakomány gyülekező voltára hivatkozva szabadkoznak a kivilágítás kötelezettségétől?

Válasz. A rakomány gyülekező vagy akár robbanó mi-volta nem akadályozza, hogy a fent leírt közlekedésügyi szabályt betartsák, hiszen ily rakományú járművek megvilágítására megfelelő szerkezetű biztosító lámpát lehet és kell is használni. A járórnek azonban faluhelyen nem kell túlságos szigorúsággal kezelnie ezt a kérdést, ha a forgalom érdekeit veszélyeztetve nem látja. Jól teszi azonban, ha megmagyarázza az érdekelteknek, hogy az ilyen rendszabály a saját biztonságukat is szolgálja. Feljelentést csak rosszindulatú magatartás esetén tegyen, főként pedig akkor, ha több figyelmeztetése nem fogott, a forgalom érdekei érintve vannak s az érdekelteket vagyoni helyzete megengedi a biztosító lámpa beszerzését minden nehézség nélkül.

105. kérdés. Lehet-e halászejgy nélküli halászással az 1925:XLIII. t.-c. 19. §-ába ütköző kihágáson kívüli jövedéki kihágást is elkövetni, amintthogy a vadászejgy nélkül vadászó nemcsak orvvadászat kihágását követi el, hanem az 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ába ütköző vadászatjövédéki kihágást is?

Válasz. A vadászejgy és a halászejgy jogi természetű más és más. A vadászejgy a vadászati jogosultság tanúsítására szolgál, a halászejgy csak arra, hogy az illető halászó szándékát az elsőfokú közigazgatási hatóságnál bejelentette s erre a bejelentésre szóló illetéket leróta. A vadászejgy egyúttal az illető fegyvertartó engedélyét is ellenőrzi s ami a dolog megítélésénél fontos, az államkincstárnak a vadászejgyver után járó, a fegyveradó helyettesítő illeték lerovásával kapcsolatos érdekét is biztosítja. A vadászejgyvel tehát az állam külön pénzügyi érdekei is érintve vannak, a halászejgyvel nincsenek. A vadászejgy kiváltása a fegyveradó, illetőleg illeték befizetésének módja, a halászejgy azonban kizárólag az állam közigazgatási érdekeivel kapcsolatos. Ezért a halászejgy nélküli halászás az állam külön pénzügyi érdekeit nem érinti s így csak a megsértett közigazgatási érdek miatt van megtorlásnak ily esetben helye, jövedéki kihágásról azonban nem lehet szó.

106. kérdés. Az adósnál megjelenik a hitelező küldönce s a hitelező megbízásából felmutatja a részletfizetésre, tulajdonjog fenntartásával vásárolt rádió-készülék utolsó részleteit nyugtázó számlát. Az adós azt mondja a küldönce-nek, hogy rögtön felkeresi a hitelezőt s a számla összegét kifizeti s felhívja, hogy a számlát csak hagyja addig is nála. A küldönce otthagyja a nyugtázott számlát, az adós azonban nem teljesíti ígéretét, sőt a nyugtázott számla birtokában azt állítja, hogy tartozását kifizette. Mily büncselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz. A cselekmény a Btk. 406. §-ába ütköző okirat-hamisítás vétségének megállapítására alkalmas. Az adós ugyanis a nyugtázott számlát, amelynek megtartásához joga nem volt, jogtalanul hatalmába kerítette s a sértett javára szóló bizonyító erejétől megfosztotta. Ez a cselekmény az idegen okirat megrongálásával vagy megsemmisítésével egyértelmű. A cselekmény elbírálása a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

A tűzköves puskát 1640-ben találták fel Franciaországban. Azon elven alapult, hogy a kakas, melynek végén tűzkő van, erősen rácsapjon a lőporra, miközben egy acéllemezhöz surlódik és szikrát vet. Ezen puska volt a „flinta”, melynek neve a tűzkövet jelentő „flint” szóból származik.

TANULJÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Lólopás nyomozása.

Írta: KOVÁCS ISTVÁN törzsörmester
(Tápiószéle).

1932 április 7-én 6 óra tájban Darázs Erzsébet* tápiószéle iatárbeli lakos örsön bejelentette, hogy az é folyamán a ceglédi út mellett levő tanyájuk zártlan istállójából ismeretlen tettesek 1 drb 5 éves sárgaszőrű kanca lovat, 1 drb sárgaszőrű 1 éves csikót kivezettek, a lovat a nyílt felszer alól kihúzott barnasárga kocsiba fogták, majd a lakatlanul álló szoba ajtaját kifeszítették, a lószerszámot kihozták és 2 zsák búzát is kocsira téve, ismeretlen irányba elmenekültek. Káruk 7—800 pengő.

A lopás nyomozására örsparancsnokom Márvány István örmesterrel engem vezényelt ki kerékpáron. A helyszíni szemle megejtése alkalmával az ott talált nyomokból sikerült megállapítani, hogy a tettesek hárman voltak, de a menekülés irányára az út forgalmassága miatt a helyszínén és közvetlen környékén nem találtunk támpontokat. Mivel tudtuk, hogy a kocsira búza is került, arra gondoltunk, hogy a zsák kiszakadhat vagy kioldódhatik, ezért az utat fel és alá alaposan szemügyre vettük, de a közelben nem találtunk búzacsorgási nyomokat.

A menekülés irányát illetően volt egy helyi ismereteken alapuló feltevésünk. A híres lótolvajok a bugaci pusztáról kerülnek ki, ezért azt tételeztük fel, hogy a tettesek Cegléd felé vehették útjukat. Ebből a feltevésből kiindulva, mi is Cegléd felé vettük utunkat. A helyszíntől kb. 5 km távolságra az úton elszórt búzaszemeket fedeztünk fel. A szórás Ceglédig tartott. A rendőrkapitányságnál jelentkeztünk s egy detektívvel a szóhajóhető gyanús egyéneket igazoltattuk, de eredményt nem értünk el. Ez nem sok időbe került. Iparkodtunk, hogy a városból kivezető valamelyik úton újból nyomra akadjunk. Elindultunk Nagykőrös felé s az úton ismét felfedeztük a búzacsorgást. Nagykőrösön hasonlóan jártunk el, mint Cegléden. Kecskemét közelében egy útelágazásnál még sikerült néhány búzaszemet felfedeznünk, de a város alatt ez a nyom is megszűnt. Este volt, amikor a kecskeméti rendőrkapitánysághoz beérkeztünk. Éjjel már nem tudtunk tovább nyomozni. Így a 60 kilométeres, széllel szemben megtett út fáradalmai után lepihentünk. Másnap virradatkor bizalmi egyénnel visszamentünk oda, ahol a búzaszórás nyoma megszűnt és ott tájékoztunk, hogy az elágazó úton hová juthatnánk el. Megtudtuk, hogy ez az út csak a város piacteréig vezetett s közelébe esett a ciánytelep is.

Lólopás és cigány — itt valami kapcsolatnak kell lenni. Azonnal a cigánytelepre mentünk. Odaérve, a cigányok már észrevettek és körülfogtak bennünket s azután szétozlatlák őket, egyik kunyhóba bementünk. A kunyhóban három cigánynőt és vagy 12 cigánygyereket talál-

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

tunk. Férfi egy sem volt köztük. Kérdésekre a nők előadták, hogy a férfiak a helyi piacon fúrót árulnak. Előadásukat el kellett fogadni, mert a velünk volt bizalmi egyén is megerősítette, hogy ilyenkor valóban a piacon szoktak tartózkodni. A kunyhók között több ló és kocsis volt, ezeket szemügyre vettük, de az ellopott lovat és kocsit nem ismertük fel.

A legelső kunyhónál cigánynő sütkérezett a napon. Beszélgetésbe bocsájtkoztunk vele. A férfiak hollétéről nem akart tudni. Panaszkodott, jajgatott, hogy nagyon szegény, éhes. Adtam neki 50 fillért. Magatartása erre egyszerre megváltozott. „Tudom, hogy az őrmester úr é a ló miatt jöttek” — mondta. Azután elbeszélte, hogy a lovat Kolompár Jóska lopta el a fiával és elvitték Kutyanakra egy Veres nevű gulyáshoz. A cigánytelepről eltávoztunk s a piacon állítólag fúrót áruló gyanúsítottak után a város egész területén nyomoztunk, de nem találtuk őket. Ezután a Kistelek község határában levő un. Kutyanakra vettük utunkat, hogy a Veres nevű gulyást felkeressük. Veres nevű gulyást nem találtunk, de annyit megtudtunk, hogy egy Veres László nevű jakabszállási lakos, valóban oda szegődött el gulyásnak, de szolgálati helyét még nem foglalta el.

Miután Kistelek és Csépa községekben aznap országos vásárok voltak, Kisteleken én, a csépai vásáron az időközben kivezényelt Kántor István tiszthelyettes és Kovács László csendőrből állott járőr a nyomozást lefolytatta, de eredménytelenül. Ezután Jakabszállásra vettük utunkat, hogy ott a rejtélyes Veres kilétét tisztázzuk. Odaérve megtudtuk, hogy egy Veres László nevű egyén a bugaci pusztán lakik, tehát nekivágtunk a bugaci pusztának. Veres tanyájába érve alaposan körülnéztünk. Nem hiába. Egy sertésólban megtaláltuk a lovat és csikót, a tanya háta mögött a kocsit is.

Veres kérdésekre beismerte, hogy a lovat, csikót és kocsit Kolompár József kecskeméti lakos, cigány hagyta ott nála.

A lopott lovat, csikót és kocsit, valamint Verest őrizetbe vettük. Veres a Kecskeméten történt kikérdezése alkalmával előadta, hogy Kolompár József kecskeméti lakos lóalkusz cigánynyal gyermekora óta ismeretségben van. 1933 március hó 10-én Kecskeméten megtartott országos vásár alkalmával lovat akart vétetni Kolompárral. E szándékáról Kolompár lebeszélte azzal, hogy hoz ő lovat, vegye át azt nyaraltásra, azért fizetni sem kell. Az ajánlatot elfogadta és azután elváltak egymástól. Április 7-én Kiskunfélegyházán volt s midőn 12 óra tájban hazáért, akkor már Kolompár József két társával otthon várta őt és közölte vele, hogy az ígért lovat elhozta, hoztak továbbá egy csikót, egy lóra való szerszámot és kocsit is. Búza csak a kocsiderékban volt 15—20 kilogramnyi, erről azt mondták, hogy a lovaknak hozták abraknak. A lóra nézve abban állapodtak meg, hogy a tartásáért használhatja őszig a kocsival együtt, ennek fejében a csikó is nála marad májusig. A lovat és csikót járlat nélkül vette át a cigányoktól. Tagadta, hogy a lopás elkövetéséről tudomása lett volna.

A lopás elkövetésével gyanúsított Kolompár József, Kolompár István és Kolompár György kecskeméti illetőségű cigányok azonosak voltak a kecskeméti cigánynő által bementett gyanúsítottakkal, akik a lopás elkövetése után családjaikkal együtt Kecskemétről ismeretlen helyre eltávoztak és nyomuk veszett.

1932 április 14-én a gyanúsított cigányok Tiszakürt községben történt áthaladásuk alkalmával a velük szemben fellépő Forgács János tiszakürti őrsbeli törzsrőrmester

megtámadták, aki fegyvert használt. Kolompár György tüdőlövést kapott, míg két társa elmenekült. Kolompár Györgyöt az őrs járőre elfogta. Kikérdezése alkalmával beismerte, hogy a lopást fent írt társaival együtt ők követték el. A lopás elkövetésére nézve előadta, hogy Veres László jakabszállási lakos több ízben felkereste őket kecskeméti lakásukon, hogy részére jó lovat szerezzenek. Evégből 1932 április 6-án Kolompár József nevű apósa vezetése mellett, aki az ország minden részében ismerős, vonatra ülték és Ceglédre utaztak. Onnan gyalog folytatták útjukat Tápíósztelek felé (15 km), a sértett tananyaghoz. Hová 22 óraker érkeztek meg. Apósa és György nevű sógora bementek az istállóba s a lovat, csikót kivezették, ő pedig őrt állt, azután a kocsit kitolták a vetésre, majd a lakóház ajtaját törték fel, ahonnan a lószerszámot és a két zsák búzát lopták el. A búzán kívül még szénát is tettek a kocsira s azután Kecskemét irányába elhajtottak. Ő a kocsiderékban feküdt a szénán s nem vette észre, hogy a zsákok kiszakadtak és a búza elfolyt.

A szűkebb helyszíni szemle megtartása után a szemlét mindig ki kell terjeszteni a távolabbi helyszínre is, mert ez — mint ebben az esetben is — gyakran fontos nyomok felderítését eredményezheti. A leírt eset a nyomkövetésre tanulságos példa. Egyes egyéneknek ügyességgel, jó modorral vagy anyagi szolgáltatással való megnyerése, hogy segítségükkel adatok birtokába jussunk, a nyomozásnak gyakran nélkülözhetetlen eszköze. Ebből az esetből azt tanulhatjuk, hogy jól megválasztott személlyel megfelelő időben és alkalommal tanúsított legszerényebb nagylelkűség is igen jól kamatozhat.

II.

Szándékos emberölés kiderítése.

Írta: TAMÁS ANDRÁS ny. alhadnagy (Tata).

1913 január 18-án reggel 9 óra tájban a zetelaki őrsön Fehér Tamásné zetelaki (Udvarhely megye) lakos panasolta, hogy férjét, Fehér Tamást, ki a libánpataki vízfűrésztelepen deszkafűrészeléssel foglalkozott, az éj folyamán a libáni kocsmá közelében ismeretlen tettes megölte. Az esetet a libáni kocsmáros fiától tudta meg.

Fehér Tamás az eset megtörténte előtt 10 évvel a zetelaki őrsön mint csendőr szolgált 2 évig, mely idő alatt későbbi feleségével, mint özvegyasszonnyal megismerkedett. Kötelezőjének lejártával leszereit és az özvegyasszonyt feleségül vette, kivel 10 év lefolyása alatt példás családi életet éltek. Zetelaka községben a lakosság körében jó hírben állott. Hat éven át községi esküdt volt. Mindenki jóra való, szorgalmas, becsületes embernek ismerte.

Mint a zetelaki őrs akkori parancsnoka, egy csendőrrel a nyomozást azonnal bevezettem. Előfogatton gyorsan a helyszínre siettünk, ahol a libáni magánosan álló kocsmától 350 lépés távolságra az országúthoz közel egy kis árokban, arccal a földre borulva — azon éjszaka esett hótól betakarva — megtaláltuk Fehér Tamás hulláját. A hulla körül bűnjelt, dulakodási vagy egyéb nyomot nem találtunk. Utóbbiakat, ha voltak is, a hó teljesen eltakar-

KI TUDJA?

Melyik országot nevezik „Ezer tó országának”?

ta. Miután a hulla fején és hátán talált több késszúrás, illetve vágás okozta sebekből megállapítottam, hogy nevezett tényleg bűnténynek esett áldozatául, járőrtársamat a hullánál hagyva, a kocsmárossal a kocsmába mentem, a kir. ügyésznek jelentést tettem, majd hozzáfogtam a kocsmáros és családjának kikérdezéséhez.

Megtudtam tőlük, hogy Fehér Tamás megöletése előtt, vagyis január 17-én este 8–9 óra között a kocsmában megjelent, de nem az ivóba ment, hanem a konyhába, ahol 2 deciliter pálinkát fogyasztott el és 10 óra tájban a konyhából eltávozott azzal a kijelentéssel, hogy a vízfűrésztelepre megy vissza. Ez alkalommal az ivószobában több favágó munkás iddógált. Arra nézve nem tudtak felvilágosítást adni, hogy Fehérnek a kocsmából való eltávozása alkalmával volt-e valakivel összeszólalkozása, vagy pedig valaki őt távozása után követte-e?

Fehér hulláját másnap a kocsmáros fia 7 óra tájban találta meg, midőn a marhákat a vízre itatni hajtotta. Az ivószobában volt mintegy 12 favágó munkás 23–24 óra között mind eltávozott a kocsmából azzal, hogy visszamennek az erdőben levő szállásaikra.

A hullát a kocsmárosától kapott pokróccal letakartam és két polgári egyén felügyeletére bíztam, én pedig a kocsmában volt favágók kikérdezése végett az erdőbe mentem, ahol azonban semmi eredményt nem értem el. Másnap vagyis 19-én délelőtt 11 óra körül a boncoló bizottság a helyszínre kiszállott, az esetről és az eddig lefolytatott nyomozás eredményéről a kir. ügyész úrnak jelentést tettem. A boncolást alkalmával Fehér hulláján 37 késszúrás, illetve vágást találtak. A szúrásokat a tettesek keskenyebb pengéjű késsel ejthették. A szúrások nagy számából arra következtettem, hogy a tettesek többen lehettek. A boncolás megtörténte után a bizottság munkáját végezve visszautazott Székelyudvarhelyre, a hullát el lehetett temetni.

A hulla nem volt kirabolva, így a tettest — tetteseket — nem rablási szándék vezethette. A cselekmény indító okát — mint legkézenfekvőbbet — bosszúban valószínűsítettem. A nyomozást folytattam, de sem az elhalt feleségétől, sem másoktól nem tudtam nyomravezető adatot szerezni. Megnehezítette a nyomozást a lakosság zárkózott természete, továbbá az, hogy csak néhány hónappal azelőtt kerültem a zetelaki örsre, tehát aránylag kevés helyi és személyi ismeretem volt.

Midőn több irányban megejtett fáradságos nyomozás során sem sikerült eredményt elérni, elhatároztam, hogy azoknak a csendőröknek a holléte után fogok puhatolni, akik a meggyilkolttal együtt mint csendőrök szolgáltak a zetelaki örsön, gondolva, hátha valami nyomravezető dolgot tudhatok meg tőlük. De ezen az úton sem jutottam tovább. A fáradságos, eredménytelen nyomozás nagyon elkeserített. A sok tünődés és gondolkodás közepette eszembe ötlött, hogy puhatolni fogok az akkori örsfőzőnők holléte után, hátha azoktól valamit az esetre vonatkozólag megtudhatok.

Közvetlen az örs laktanyája mellett lakó idősebb aszszonytól megtudtam, hogy abban az időben, amikor néhai Fehér Tamás csendőr volt, a zetelaki örsön egy oláhfalvi illetőségű Mari nevű örsfőzőnő volt huzamosabb ideig alkalmazásban.

Mari volt örsfőzőnőt Oláhfaluban megtalálva, az esetet közöltem vele és megkérdeztem tőle, nem emlékszik-e vissza arra, hogy Fehérre valaki haragudott volna. Hosszas gondolkodás után elmondta, hogy abban az időben, mikor ő a zetelaki örsön örsfőzőnő volt, sok legényt megrendszabályoztak a csendőrök, mert azok éjjel az utcán

annyira lármáztak, hogy nem lehetett tőlük aludni. Egyik éjjel még az örs laktanyája ablakait is beverték. Emlékezete szerint a laktanya közelében lakó idősb Simon B. Ferenc kisleánya egyizben említette neki, hogy Ferenc bátyja a csendőrökre nagyon haragszik, különösen Fehér csendőrre, mert az őt felpofozta. A hallottakat ő akkor Fehér csendőrrel mindjárt közölte, de az csak nevetett rajta.

Ifjabb Simon B. Ferencet a kevés adat alapján is kikérdeztem arra nézve, hogy az eset megtörténtekor hol volt. Ifju Simon előadta, hogy a libánteleti gőzfűrésznél dolgozott, amit Görög Mózes zetelaki lakossal tud igazolni. Görög nem volt nyomban kikérdezhető, mivel felesége állítása szerint a Hargitán levő szállásukra ment.

Ifjú Simon szülei és testvérei a kikérdezés alkalmával egybehangzóan előadták, hogy Ferenc fiuk, illetve testvérük az eset megtörténte éjjelén éjjel után jött haza a libánteleti gőzfűrésztelepről. Hogy milyen állapotban volt, nem tudják, mert anélkül, hogy lámpát gyújtott volna, a konyhában levetkőzött és lefeküdt.

A velünk levő községi közegek jelenlétében házkutatást tartottam s a csűrben, a pelyvás lyukban, a pelyva alatt egy foltos kabátot és egy szennyes inget találtam. A kabát elején több vérfolt látszott, az inge ujja szintén véres volt. Ifj. Simon B. Ferenc előadta, hogy a kabátja és inge a libánteleti verekedés alkalmával véreződött be és azokat azért dugta a pelyváslyukba, hogy szülei meg ne lássák.

Mivel ez az állítása is valótlannak bizonyult, azt kérdeztem tőle, miért ölte meg Fehér Tamást. Simon hosszas tagadás után beismerte, hogy Görög Mózessel együtt ökölték meg Fehért, mert az őket csendőr korában utcai ordítózás miatt felpofozta. Előadta továbbá, hogy 18-án este a libáni fűrésztelepen, ahol munkában voltak, megkapták heti fizetésüket és erősen bepálinkáztak. Hazafelé jövet, az országút mellett magányosan álló un. Libán-kocsmába akartak bemenni. A konyha ablakán betekintettek és megpillantották Fehért. Ekkor eszükbe jutott, hogy az csendőr korában felpofozta őket. Nyomban elhatározták, hogy nem mennek be a kocsmába, hanem megvárják kint az úton Fehért s azután kint a réten megverik.

Fehért a kocsmából való kijövele után mintegy 100 lépés távolságban ütni kezdtek. Fehér segítségért kiáltott és az útról letérve, a vízfűrésztelep irányába futott. Nyomon követve utólérték, a földre teperték és zsebkéseikkel addig szúrták, vágták, amíg meg nem halt. Zsebkését, mellyel a szúrásokat ejtette, előadta.

Mikor ifj. Simon Ferenc kikérdezését befejeztem, a székelyudvarhelyi kir. ügyészség értesített, hogy Görög Mózes, a másik tettes aznap délelőtt az ügyészségen önként jelentkezett. Nevezett az ügyészségtől a bűnjelek előadása és kikérdezése végett kikértem, másnap pedig mindkettőt a bűnjelekkel együtt oda átadtam.

A később megtartott törvényszéki tárgyalás alkalmával mindkét tettest szándékos emberölés büntettségéért 10–10 évi fegyházra ítélték.

*

Ha ember élete szándékos bűncselekménynek esik áldozatul és rablási szándék fennforgása nem állapítható meg s a cselekményre egyéb magyarázatot sem találunk (örökösödés stb.), úgy az ölés indító oka legtöbbször bosszúban valószínűsíthető. A sértett viszonyainak tanulmányozása révén állapíthatjuk meg, kinek volt valóságos vagy vélt oka a sértettel szemben bosszút táplálni. A magyarázatot gyakran csak akkor találhatjuk meg, ha messze visszanyúlunk a sértett multjába. Ez az eset erre ad tanulságos példát.

III.

Pénzlopás nyomozása.

Írta: KELEMEN ANTAL tiszthelyettes
(Békés).

Özv. Baros Jánosné, békési lakos, nagyvendéglős, 1934 május 30-án a reggeli órákban megjelent a békési örsön és jelentette, hogy aznapra virradó éjjel, a hálósobájában levő tükörasztalka kulccsal bezárt fiókjából 30 drb 100, 2 drb 50 és 1 drb 20 pengős, összesen 3120 pengő pénzét egy nagyobb erszénnyel együtt ismeretlen tettes vagy tettesek ellopták. Az erszényben volt még 400 pengőt kitevő 5 és 2 pengős váltópénz is, azt azonban az ismeretlen tettes nem vitte el. A lopási eset természetesen nagy feltűnést keltett a községben.

Az eset nyomozásával Barna János v. törzsrőmester és Tokai (Mihálec) Ferenc törzsrőmesterekből álló járőrü bízta meg, én pedig a Nyut. 9. melléklet értelmében az előírt helyekre a jelentést megtettem.

A járőr két bizalmi egyénnel azonnal a helyszínre sietett. A helyszíni szemle megejtéséből és a sértett előadásából a járőr arra a meggyőződésre jutott, hogy a házicseledek között kell keresni a tettest. Ilyen irányban a nyomozást a legaprólékosabb részletekig menően le is folytatta, eredményre azonban még csak kilátás sem volt. A járőr ezekután a sértettől érdeklődött, hogy a lopás éjjelén fordultak-e meg vendéglőjében olyan idegenek, akikre gyanakodni lehet. A sértett kijelentette, hogy vendéglőjében ismeretlen ember nem járt. Vendégei csupa jobb, megbízható és tisztességes emberek voltak, akiket a lopással egyáltalán nem lehet gyanúsítani.

Igy a járőr támpont nélkül maradt. Eredményre nem volt kilátás. A sértettet ismét kikérdezte arra nézve, hogy a lopás éjjelén névszerint kik voltak a vendéglőjében, mikor mentek el, ki mit ivott, mennyit és milyen pénzzel fizetett. Ennek során a sértett többek között elmondotta, hogy egy Arany Zoltán nevű, 24 éves molnársegéd, békési lakos is vendége volt, aki több barátjával 20 órától 22 óráig bort iddógált. Aranyról azonban a legjobb véleménye van annál is inkább, mert tanító fia és mindig csak a legjobbakat hailotta róla. Elmondta még az asszony, hogy Arany Zoltán 64 fillérrel adósa maradt, ez azonban nem baj, majd megfizeti. A járőr tovább nyomozva megtudta, hogy Arany Zoltán és társai a sértett vendéglőjéből egy másik vendéglőbe mentek át s ott záróráig (éjjelután 2 óra) mulatoztak, miközben különböző drága italokat fogyasztottak. Arany még a zenészeknek is fizetett több alkalommal és a felmerült költségeket is ő fedezte.

Arany a sértettnél fillérekkel maradt adós, majd közvetlenül utána más kocsmában már szórta a pénzt. A két adat között eilentét mutatkozott, ezért a járőr a megtalált fonalat tovább gombolyította. Megjelent Arany Zoltán lakásán, akit az éjjeli mulatozásra vonatkozóan kikérdezett. Arany pontosan elmondott mindent, azt is, hogy a sértett vendéglőjéből egy másik vendéglőbe mentek stb., csak azt nem tudta igazolni, hogy a másik vendéglőben elköltött pénzt honnan szerezte. A lopásról azonban hallani sem akart. Körömszakadtáig tagadott még akkor is, amikor a járőr feltárta előtte a már összeszedett terhelő bizonyítékokat, sőt ellentámadásba ment át és kikérte magának a „molesztálást és gyanúsítást”. A járőr azonban nem tágitott. Különböző részletkérdéseket adott fel a gyanúsítottak és amikor arra a lelkiismereti megkönnyebbül-

lésre mutatott rá, amivel a beismerés jár, Arany Zoltán megtört és beismerte, hogy ő lopta el a pénzt.

Elmondotta, hogy miután gyakran megfordult a vendéglőben, megfigyelte, hogy sértett a nagyobbértékű bankjegyeket hova teszi s miután az utóbbi időben munka és kereset nélkül volt, atyja pedig zsebpénzt csak nagyritkán és keveset adott, elhatározta, hogy a sértett tükörfiókjából pénzt lop. Ezt május 29-én, 21—22 óra között sikerült is végrehajtani, mert akkor a sértett nagyon el volt foglalva a vendéglőben. Észrevétlenül kiment az ivóteremből s mert látta, hogy az elő- és hálósoba nyitva volt, bement, a hálósobában a tükörfiók tetejét meglehetősen erőfeszítéssel felemelte, a fiókban volt erszényből az aprópénzt a fiókba rakta, míg a többi 3120 pengőt az erszénnyel együtt ellopta.

Mikor a vendéglőlől távozott, csak azért nem fizette ki az összes felmerült költségét, hogy ezzel a sértettet és a nyomozó csendőröket félrevezesse. A lopott pénzből 20 pengőt költött el, 3100 pengőt lakásán a folyosó erszébe rejtett, az erszényt pedig az utcán, egyik cégtábla mögé helyezte el. A 3100 pengőt és az erszényt önként átadta a járőrnek.

A sikeres nyomozás után az örs a gyanúsítottat elfogta és 1934 július 1-én 3100 pengővel és az erszénnyel együtt a békési kir. járásbíróságnak átadta, ahonnan még aznap a gyulai kir. ügyészségre kísérték.

*

Tapasztalatok mutatják, hogy a sértettek rendszerint a legjobbhiשמű emberek a világon. Néha egyenesen rossznéven veszik, ha a csendőr valamelyik régi, „teljesen megbízható” cselédet, rokont vagy jóbarátot mer gyanúba venni. Pedig nagyon gyakran éppen ezek azok, akik a sértett bizalmát nem érdemlik meg. A járőr ennél az esetben is annak köszönhetette a sikert, hogy a tettest azok között kereste, akik a sértett szerint a lopással távolról sem voltak gyanúsíthatók.

Hadnagyavatás a Ludovika Akadémián. Katonai főiskolánk IV. évfolyamát végzett akadémikusainak hadnaggyá avatása augusztus 20-án, Szent István napján délelőtt folyt le díszes ünnepség keretében. Hét óraker a díszteremben kihirdették a hadnagyi kinevezéseket és kiosztották a Ludovika Akadémia elvégzését tanúsító okleveleket, valamint a ludovikás gyűrűket. Fél 9 óraker hálaadó istentisztelet volt, amelyen a lelkészek búcsúztató szavakat intéztek a felavatandókhoz. Ennek befejeztével az egyes fegyvernemeknél rangban elsőként végzett új hadnagyk megkapták a nekik odaitélt alapítványi jutalmakat. A nyilvános ünnepség az ősi Alma Mater parkjában folyt le, ahol nagyszámú előkelő közönség gyűlt egybe. Fél 11 óraker érkezett meg a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* képviselőtében *vitész Kárpáthy Kamilló* gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka; aki kíséretével a kivonult ludovikás alakulatok, a felavatandó hadnagyk, valamint a tiszti és tanári kar arcvonala előtt elhaladva, a Himnusz hangjai mellett fogadta a kivonult ala-

kulatok tisztelgését. Miután a felavatandók a Ludovika-szobor elé vonultak, ahova az akadémia zászlaját előrehozták, *vitéz Jány Gusztáv* vkszt. ezredes, a főcsoport parancsnoka magas-szárnyalású beszédben búcsúztatta el az életbe kilépő tanítványait. Ezután következett az eskü, melynek elhangzása után a rangban legidősebb új hadnagy, *Eszenyi László* lelkes, katonás hangon tolmácsolta bajtársai nevében a Legfőbb Hadúr iránt érzett hódoló hűségüket, egyben pedig köszönetet mondott volt parancsnokaiknak és tanáraiknak. Beszéde végén az ifjú hadnagyok ősi szokás szerint kardot rántottak és a kardpengék csengése közben a ludovikás jelmondat: „A Hazáért mindhalálig!” kiáltásával peesételték meg fogadalmukat. Válaszul a m. kir. honvédség főparancsnoka ezeket a szavakat intézte az új hadnagyokhoz: „Legfőbb Hadurunk nevében szeretettel és bizalommal üdvözöllek benneteket, a m. kir. honvédség legifjabb tisztjeit. Isten vezéreljen benneteket igaz útjaitokon!” Az ünnepséget a kivonult alakulatoknak a Ludovikás-induló hangjaira végzett szesz díszmenete zárta be. *Megjelent előkelőségek: vitéz Sipos Árpád* altábornagy, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő, *vitéz Kozma Ferenc* altábornagy, tüzérségi szemlélő, *vitéz Demjén Géza* altábornagy, a 6. vegyesdandár parancsnoka, *vitéz Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője — kinek szép jutalomban részesült fiát, *Andrást* is most avatták hadnaggyá —, *Böckl József* tábornok, a gyalogsági szemlélő helyettese, *dr. Hász István* r. kath. és *Soltész Elemér* prot. tábóri püspök.

A magyar honvédség koszorúja a berlini hősi halottak emlékművén. *Vitéz Kárpáthy Kamilló* gyalogsági tábornok, a magyar honvédség főparancsnoka, aki *Hindenburg* vezértábornagy tannenbergi temetésén a magyar honvédséget képviselte, augusztus 9-én koszorút helyezett el a német hősi halottak emlékművén. A gyönyörű babérkoszorú piros-fehér-zöld szalagján a következő szavak álltak: „A dicsőséges német hadsereg elesett hőseinek. A magyar királyi honvédség.” Az ünnepélyes aktus után a kivezényelt díszszázad díszmenetben vonult el honvédségünk főparancsnoka előtt.

Vak Bottyánnak szobrot állítottak Esztergomban. Augusztus 12-én délelőtt leplezték le *Vak Bottyánnak*, Rákóczi legvitézebb kuruc generálisának bronzszobrát Esztergomban, a harmadik honvéd kerékpáros zászlóalj laktanyájának udvarán. Az ünnepélyen *Gömbös Gyula* miniszterelnököt *Radocsay László* főispán képviselte. Az ünnepi beszédet *vitéz Lánghy Emil* alezredes mondotta. Az emlékműre Komárom—Esztergom megye, Esztergom város közönsége, a testvérzászlóalj, a volt 26-os ezred és a TESz nevében helyeztek koszorúkat. A szép mellszobrot *Madarass Aurél* Esztergom—szentgyörgy-mezői plébános mintázta.

Hősi emlékmű- és országzászló-avatás. A somogy megyei Geszti községben augusztus 15-én hősi emléket és országzászlót avattak fel. A hősi emlékműnél *József kir.* herceg, az országzászlónál pedig *Javornitzky Jenő*, az országzászló-nagybizottság társelnöke mondott ünnepi beszédet. Az ünnepségen mintegy 4000 ember volt jelen. Az ünnepség után *Jankovich-Bésán József gróf*, földbirtokos vezetésével a vitézek, frontarcosok, rokkantak vonultak el díszmenetben *József kir.* herceg előtt.

Frontharcosok zászlóavató ünnepe Csengeren. Nagyszabású ünnepély keretében avatták fel zászlójukat a csengeri frontharcosok. Az ünnepélyen külön csapatokban, saját zászlóik alatt vonultak fel a környék községeinek frontharcosai is a vásártérre, ahol több ezer főnyi közönség gyülekezett össze. A díszemlényen foglaltak helyet *Péchy Szabolcs* főispán, *Péchy Manó* felsőházi tag, *Eder Rudolf* ezredes, *Szomjas Lajos* államtitkár, *Szuhányi Lajos* főszolgabíró, a frontharcosok vezetői és kiküldöttjei és sokan mások. Az egyházi szertartást az összes hitfelekezetek lelkészei végezték, az avatóbeszédet *dr. Vojtsék Ottó*, a Frontharcos Szövetség központi kiküldöttje mondta. A zászlóanyai tisztet *Szuhányi Lászlóné* látta el. Beszédet mondott még *dr. Osváth Ferenc* th. főszolgabíró, azután az összes frontharcosok díszmenetben vonultak el az előkelőségek előtt. Népünnepély, majd műsoros estély és tánc zárta le a csengeri frontharcosok nagyszabású zászló-avató ünnepélyét.

Meghalt Kuzmanek altábornagy, Przemysl hős védője. *Kuzmanek Hermann* altábornagy, aki a világháborúban Przemysl várát védte, augusztus 8-án 74 éves korában Bécsben meghalt. Kuzmanek altábornagy a világháború kitérőesekor már a przemysli vár parancsnoka volt. A vár az első ostromot az első háborús ősön szenvedte el. Pár hétig tartó felszabadulás után 1914 november 5-én a várat ismét körülzár-

ták az ostromló orosz csapatok. Az élelemmel hiányosan ellátott őrség hősiessége egészen 1915 március 22-ig tartott, amikor a kiéheztetés kényszerítette a védőket a megadásra. Kuzmanek altábornagy a várat védő csapatokkal együtt orosz fogságba került, ahonnan csak 1918 februárjában került haza. Hazatérése után érdemeinek elismerésül a Mária Terézia-renddel tüntették ki. Az elhunyt altábornagyot augusztus 9-én temették el Bécsben, a közönség és a katonai előkelőségek nagy részvéte mellett.

A sabáci csata hőseinek emléke. A tolnamegyei Tevelen *lovag Meissl Ernő* ny. ezredes, a volt 3. honvéd gyalogezred utolsó parancsnokának házikápolnájában gyászistentiszteletet tartottak. A kápolnában elhelyezett emléktábla előtt *vitéz Balamér János* emlékezett meg a sabáci csata magyar hőseiről.

Robbanás három sebesüléssel a magyaróvári gyakorlótéren. Augusztus 14-én délelőtt a magyaróvári gyakorlótéren gyakorlat közben egy gyutacs, melyet villanyárammal robbantottak fel, meggyulladt és hatalmas detonáció kíséretében felrobbant. A gyutacs repeszdarabjai *Köllő András* főhadnagyot, *Salamon János* karpaszományost és *Ódor Aladár* gyalogost megsebesítette. A sebesülteket a magyaróvári mentők elsősegélyben részesítették. *Köllő* főhadnagyot a magyaróvári kórházba, a másik két sebesültet pedig Budapestre szállították. A baleset ügyében vizsgálat indult.

A „Zenta” cirkáló hősi halála. Augusztus 16-án mult 20 éve, hogy egy francia flotta a volt osztrák-magyar haditengerészet első hajóját, a kis „Zenta” cirkálót elsüllyesztette. 1914 augusztusában a Zenta cirkáló és az Ulan torpedóromboló blokádszolgálatot teljesített a montenegrói partok mentén. A Zenta augusztus 15-én éjjel elsötétített lámpákkal haladva, távoli reflektorjelzéseket vett észre, melyek ellenséges hadihajók közeledését árulták el. 16-án reggel már feltűnt a francia flotta kilenc hatalmas cirkálóját és két csatahajóját. 9 órakor a francia hadihajók legnagyobb (30,5 cm-es) ágyúikkal megnyitották a tüzet a két osztrák-magyar hadihajóra. A Zenta felvonta zászlóit, jelezve, hogy a harcot elfogadja. Ettől a pillanattól kezdve a Zenta egyik sortüzet a másik után kapta. A Zenta a tüzelést kisebb kaliberű ágyúival sikeresen viszonzta, miközben az Ulan sikertelenül a parti erődök védelme alá jutni. Egyszer azonban letalálást érte a gépházat, mely a fővezetőcsövet összezúzta. Ettől kezdve a Zenta mozdulatlan céltábla volt az ellenséggel szemben. A hajó parancsnoka, *Pachner Pál* fregattkapitány, a kazánok tüzeit kioltatta, a biztosító zsúlipeket kinyitatta s folytatta tovább a tüzelést. A Zentát ezután mindig több és több találat érte és ágyúi egymásután hallgattak el. A süllyedő hajó orra már a vízbemerült, amikor a fregattkapitány kiadta a parancsot, hogy „mindenki le a hajóról!”, maga a legutolsónak hagyta el a hajót.

Az Országos Tiszti Kaszinó hírei: *Kedvezményes opera-, színházberletek és egyéb kedvezmények.* Az Országos Tiszti Kaszinó vezetősége ezúton is felhívja tagjainak figyelmét a Budapesti Köztisztviselők Színház és Hangverseny Egyesület révén megszerezhető kedvezményes opera-, színházberletekre és egyéb kedvezményekre. E kedvezményeket azonban csakis azok vehetik igénybe, akik az Országos Tiszti Kaszinó pénztáránál igazolványt váltanak. Az igazolvány kiállítás díja kaszinótag részére 1 pengő, családtagjaik részére személyenként 20 fillér. *Az Országos Tiszti Kaszinói mozi* egyelőre csak vasár- és ünnepnap játszik s ez alkalmakkor előadásenként két nagy filmet mutat be. Az előadások kezdete: 17 és 20 órakor. *Szombati családi táncesték.* Az Országos Tiszti Kaszinó vezetősége f. évi október hó 20-án tartja első szombati táncestét, melyre a kaszinótagokat és hozzátartozóikat ezúton is meghívja.

A méhészkedés legkönnyebb és legeredményesebb módja címmel újabb méhészeti munkát adott ki *Balogh Lajos* ny. esendőrtörzsszermester (Szentendre). Tízennégy év kísérleteinek a tapasztalatait foglalja magában a könyv és arra helyezi a fősúlyt, hogy azok számára adjon útnakindító tájékoztatást, akik méhészetrel még egyáltalában nem foglalkoztak, de nincs is hozzá idejük és komolyabb tőkékük, hogy nagyobb arányokban üzemszerűen rendezzenek be méhészetet. Hangsúlyozza, hogy minden előismeret nélkül nekifogni a méhészkedésnek, biztos sikertelenséget jelent, de egy kis érdeklődéssel ezeket az alapismereteket könnyen meg lehet szerezni. Egyszerű földművesemberek is megtanulják, sokan közülük aztán ebből is élnek. Három fejezete van a könyvnek: I. Kaptáros rendszer. II. Kasalatti dobzásos rendszer. III. Legszerűsebb

tudnivalók. Az első két fejezet a berendezésről költségvetést is ad. A füzet ára 1 pengő, megrendelhető a szerzőnél, aki minden megrendelőnek elküldi ajándékképpen a „Méhészked-jünk és táplálkozunk mézzel” című könyvét is.

Csendőrségi Közlöny, 16. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Kinevezés hatálytalansítása: Az 1934. évi 9. Csendőrségi Közlönyben közzétett, *Verbői Szluha Dénes* örgy. pécsi ideiglenes osztályparancsnokká történt kinevezése hatályon kívül helyeztetett. — Áthelyeztetettek: *Deseő Sándor II.* örgy. osztályparancsnoki minőségben Pécsre, *Verbői Szluha Dénes örgy.* létszámfelelt való vezetése mellett Budapestre, *Gyergyócsomafalvi Köllő Andrást* szds. ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben Csurgóra, *Bartos Ödön* főhadnagy oktatóniszti minőségben a szegedi V. kerület gyalogtanalosztályához Makóra és *Marton Gyula* főhadnagy oktatóniszti minőségben az I. kerület gyalogtanalosztályához Salgótarjánba. — Állandó nyugállományba helyeztetettek: *Ferge Imre I., Erdődi János III., Balanyi Pál V., Tóth István II., VI., Havasi István I. II., Ilgés Ferenc II., Czinege Ferenc II. és Balogh János III.* kerületbeli thts-ek. — Várakozási illetményekkel szabadszolgáltatott: *Márlon Mátyás VI.* kerületbeli thts. — Névváltoztatások: *Vass-Wiblinger Alfréd* fhdy. családi nevét „Vass“-ra, *Tábk István* örm. „Temesvári“-ra változtatta át. — 1934. évi XVIII. törvények a hűtlenség szigorúbb büntetéséről. — Szahályrendeletek. 1934. évi március hó 8-tól tűzifát közforgalmú szállítási eszközökön csak szállítási igazolvánnyal lehet szállítani. — Belföldi származású tűzifa értékesítésének előmozdítása céljából szükséges rendelkezések kiegészítése. — Fűtési átalány megállapítása 1934–35. fűtési időszakra. — Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Szakaszparancsnokok szolgálati öltözete, felszerelése, fegyverzete és a szolgálatba elviendő tárgyak. — Vegykísérleti (vegyvizsgálati) állomások körzeti beosztásában változások. — Csendőrlégénység fehéreneművel való ellátása. Öltözeti táblázat kiegészítése. — Robbanóanyagok vásárlásának és felhasználásának fokozottabban ellenőrzése. — A nyilvános tánciskolákban tartani szokott közös gyakorló leckeórára (ú. n. össztáncra) vonatkozó rendelkezések módosítása. — Mosószippan árusítása. — Rákoshegy község nyílt árusítási üzlettel zárórája. — A rühös állatok elhajtásának megengedése gázzal gyógyítás céljából. — Tűzifa fuvarozásához szükséges szállítási igazolványok igénylése, elosztása és kiadása, továbbá a tűzifakészletek bejelentése. — A mezőgazdaságnak az 1934–35. gazdasági évre nyújtandó kedvezményeikről szóló 1934. évi 5600. számú rendelet végrehajtása.

Kovács Sámuel üledülői őrsbeli törzsrőrmester kéri azokat a bajtársait, akik vele Miskolcon állomásoztak, a volt 15. cs. és ott tűzrezrednél a haretőren együtt szolgáltak, illetve őt mint hajtótűzért ismerték, továbbá azokat, akik *Radócz* nevű akkori tűzmesterről tudnak, közölgék vele címüket.

Molnár Sándor törzsrőrmestert keresi *Molnár János* (Mezőkovácsháza, Árpád-utca 59. sz.) s kéri, hogy címét közölje vele.

Legendás József törzsrőrmester (Szőreg) a volt cs. és kir. 85., 67. gyalogezredben, később a kassai élelmezési raktárban, majd a háború után a budapesti idegennyilvántartó parancsnokságnál, a IV. kerületi csendőrtartaléknál és a munkásszabólynál teljesített szolgálatot. Kéri azokat, akik a szolgálati idejét igazolni tudnák, közölgék vele a címüket.

Felhívás a volt 4-es huszárokhoz. Ez év szeptember 16-án lesz kétszázadik évfordulója ezredünk első tűzkeresztségének. A luzarai esatában, alakulása első évében, a tülerővel vívott győzelmes ütközettel nyitotta meg bravúros fegyvertényeinek hosszú sorát. Bajtársi Szövetségünk elhatározta, hogy az ezred tűzkeresztségének emlékünnepeét Szegeden rendezi meg. Az ünnepség szeptember hó 16-án d. e. 11 órakor a Szent Rókus-templomban ünnepi misével kezdődik. Utána a világháborúban elesett hőseink emléktábláját koszorúzzuk meg s itt a jelenlévő 4-es huszárok tiszteletadásaként díszmenetben

vonulnak el az emléktábla előtt. Utána bajtársi ebéd lesz a Raffay-étteremben, melyen megemlékezünk a mult dicsőséges és nehéz napjairól. Úgy érezzük, hogy a magyar haza fiainak szükségük van ilyen bensőséges visszaemlékezésre. Mi nem akarjuk megadni magunkat, elesüggedvén a sors csapásai alatt. Mi igenis visszatekintünk a multba és onnan merítünk erőt, bátorságot és kitartást ahhoz, hogy a szebb, igazabb, magyarabb jövőt kiverekedhessük magunknak és utódainknak. Így eselekedtek vitéz elődeink is, akikre szeptember 16-án visszaemlékezünk. Szeretnénk, ha felhívásunkat meghallaná minden volt 4-es huszár! Azok is, akik még oldalukon viselik a kardot s azok is, akik ceresedő fejjel, mint emlékre gondolnak a dicső huszárnapiakra. Szeretnénk, ha együtt lenne az a nagy család, melynek tagjai a csaták vérzivataraiiban test-től-lelkestől összeforrtak, akik paripájuk mellett megosztották egymással az élet örömet, bánatát és bizony, — akik évről-évre kevesebben lesznek.

Vitéz Pálffy István.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. tőzsrőrmester, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlással 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HÍREK.

Beutalások a hévizi csendőrségi gyógyháza. A belügyminiszter úr szeptember havi (V.) gyógyidőszakra a hévizi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* Vitéz Soós Gusztáv őrnagyot, vitéz Liptay László őrnagyot, Györkös Károly századost és Benyovszky István g. századost. — *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tiszti özvegyek és árvaik közül:* Márialaky Imre ny. ezredest, feleségét, valamint Kisházy Sarolta sógornőjét, kricsfalusi Kricsfalussy Jenő ny. ezredest és öz. Besser Bélánét, százados özvegyét. — *A m. kir. honvédség tisztiállományából:* Leóchev Kálmán ny. ezredest, vitéz Vámos Gyula ny. ezredest, öz. Dévényi Jenőné, I. oszt. főhadbiztos özvegyét. — *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* Borsó Lajos alhadnagyot, Bakonyi István tiszthelyettest, Szamosi Pálnét, tiszthelyettes feleségét, Németh Károlynét, tiszthelyettes feleségét, Horváth Rózsás Imrénét, tiszthelyettes feleségét, Tolmási Imre tiszthelyettest és feleségét és Fekete Imre őrmestert. — *Az ellátást élvező csendőrlégénységi egyének, özvegyek és árvaik közül:* Sári Mihály ny. tiszthelyettest, Dezamics János ny. tiszthelyettest, öz. Wolf Mózesné, tiszthelyettes özvegyét,

Csendőrség széles rétegeiben jóságánál, olcsóságánál fogva kitűnően bevált

ÓZDI SZÉNNEK

vagónitételben (Budapesten fuvaritételben is) való szállítására különféle parancsnokságok, őrsök, tiszti és altiszti családok, közétkezések, gazdálkodások részére előnyös árajánlattal készséggel szolgál

HORVÁTH GYULA

„Ózdi szén” képviselő Budapest, VII., Róna-utca 121. Ugyanott fuvaritételben tűzifa is megrendelhető. Telefon: 967–87

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút basznál fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belüli** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az előkezből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártói közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk al'andó szerződése szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismétlenül **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg őrsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára Budapest, I., Lenke-út 117. Őzemben 1922 óta 300 munkással.

özv. Hermann Jánosné, tiszthelyettes özvegyét, özv. Biró Sándornét, tiszthelyettes özvegyét, Baka Béla, ny. törzsörmes-tert, Kovács János ny. törzsörmestert, Mányoki István ny. törzsörmestert, Körmendi Mihálynét, ny. törzsörmester feleségét és Gábor fiát, özv. Molnár Ferenénét, törzsörmester özvegyét és Toldi Péter ny. örme-tert.

Beutalások a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba. A belügyminiszter úr a folyó évi IX. (szeptemberi) gyógyvidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtisztek és családtagjaik közül:* Radnay Győző őrnagyot, Tóth Károly g. századost, özv. Ringbauer Győzőné, Radnay Győző őrnagy édesanyját, Soós Saroltát, vitéz Soós Gusztáv őrnagy nővérét és özv. Rónai Gézá-
nét, dr. Rónai Sándor csendőrállatorvos édesanyját. — *A nyugellátást élvező csendőrtisztek, tiszti özvegyek és árva-
közül:* özv. Krausz Antalné, ezredes özvegyét, Zalkó Henrik ny. alezredest, Tasi Dániel ny. g. alezredest és feleségét, özv. Szentmihályi Lajosné, őrnagy özvegyét, özv. Lemhányi Sig-
mond Lázárnét, őrnagy özvegyét és özv. Szilágyi Gergelyné, százados özvegyét. — *A m. kir. honvédség tisztállományából:* özv. nagysikkei Kiss Árpádnét, altábornagy özvegyét, Nagy-
szombathy Miksánét, altábornagy özvegyét és fiát, özv. Albsi Bod Péternét, néhai vitéz Csörgey Károly tábornok anyósát, László István ny. ezredest, Hunfalvy Andor ezredes-hadbíró
és feleségét, Zuna Vénó ny. ezredest és feleségét, özv. Talpai Kabdebó Józsefnét, ezredes özvegyét, Tóth Kálmán ny. ezre-
dest, dr. Demiány Gyula ezredes-hadbíró, dr. Szentgyörgy Zoltán-
né, dr. Demény Gyula ezredes-hadbíró testvérhugát, dr. Orbovay György ezredes-hadbíró és feleségét és Bulbuk Emil alezredest és feleségét. — *A tényleges csendőrlégénység
és családtagjai közül:* Tóth János II. tiszthelyestest és felesé-
gét. — *A nyugellátást élvező csendőrlégénység és családtag-
jaik közül:* Schieder János ny. tiszthelyestest, Weisz József ny. tiszthelyestest, Deák István ny. tiszthelyestest és feleségét, Farkas Illés ny. g. tiszthelyestest és feleségét, Lukács Mihály ny. g. tiszthelyestest és feleségét, özv. Nagy Lajosné, tisz-
helyettes özvegyét és Gáspár Józsefnét, törzsörmester özvegyét.

Szakasparancsnoki teendők ellátásával megbíztak. A szegedi V. kerület állományában: Kiss József, Busai Sándor, Faragó Sándor és Bányai József thtts-ek.

Örparancsnokká kinevezetett. A székesfehérvári II. kerület állományában: Koppányi Károly thtts.

Házasságot kötöttek. *A budapesti I. kerület állományában:* Orosz István thtts. Tóth Erzsébettel, Balmazújvárosan és Mándi Zsigmond törm. Bilisánszki Margittal, Nyiregyházan. *A székesfehérvári II. kerület állományában:* Cseh János v. törm. Farkas Ilonával, Kálózán. *A szombathelyi III. kerület állományában:* Méhes József törm. Szabó Erzsébettel. Zala-
galsán és Molnár József I. törm. Gubics Elvirával, Zalaszent-
gróton. *A szegedi V. kerület állományában:* Orbán István törm. Panics Emiliával, Battonyán. *A miskolci VII. kerület állományában:* Gyarmathy Bertalan thtts. Kiss Margittal, Felsőtárkányon és Deák Antal thtts. Molnár Erzsébettel, Zala-
szentivánon.

Családi hírek. *Született:* Bertalan Anlat I. kerületbeli thtts-nek Sándor nevű fia, Mártha Gábor I. kerületbeli v. törm-nek Gábor nevű fia, Magocs József I. kerületbeli törm-nek Katalin nevű leánya, vitéz Jenei István I. kerület-
beli törm-nek Vilma nevű leánya. vitéz Kalocsai János I. ke-

rületbeli törm-nek István nevű fia, Tóth László II. III. kerü-
letbeli thtts-nek Ilona nevű leánya, Fenyves József I. IV. ke-
rületbeli törm-nek Aranka nevű leánya, Gémesi Ferenc IV.
kerületbeli törm-nek Ferenc nevű fia, Oszlánczi János VII.
kerületbeli thtts-nek János nevű fia, Pók Lajos VII. kerület-
beli törm-nek Mária nevű leánya, Fenyves Ferenc VII. kerü-
letbeli thtts-nek Julianna-Ilona nevű leánya, Köröskényi Bá-
lint VII. kerületbeli törm-nek Etelka-Terézia nevű leánya,
Kiss Gyula VII. kerületbeli törm-nek Magdolna-Mária nevű
leánya, Vályó József VII. kerületbeli törm-nek József-Gyula
nevű fia, Tácsy Rezső VII. kerületbeli törm-nek Dezső-György
nevű fia, Oldh Andrásh tthts-nek Edit-Anna nevű leánya és
Varga Ferenc VII. kerületbeli törm-nek Berta nevű leánya.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bár-
kitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál
hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogal-
mazási dicsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításá-
nak, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk ma-
gunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül
közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szó-
szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a paptrnak csak
egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra,
kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban
írni. Olvashatatlannal kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok-
ban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot
csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezte és
válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsá-
ról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek
beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének
írásbéli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszte-
letdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent köz-
leményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat
fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad
másutt közölni, sem pedig utánnymatni. A nyomdai korrek-
túrát mi végezzük, korrektúraleveletet csak kivételes esetben
adunk. Szerzőink különnyomataikat közvellenül a Stádium-
nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szí-
veskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződé-
sének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk
intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben;
magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbélyegyet
mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá
kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen le-

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
egyenruhásabóság és sapka-
műhely

Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MARER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

vélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrelékszikon“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megüjtani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.512. számú postatakarékpénztári csekkiszámlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bözörményi-út 21. szám.“

15.555. Szolgálati úton forduljon a Hadilevéltárhoz s kérje, hogy bécsi kirendeltsége útján kutasson a keresett személyi adatok után.

Várni nehéz. A csendőrségnél alkalmazott állami rendszerű altisztek és kiegészítő szolgálók részére egyenruhát költségvetési fedezet hiányában, nem lehet rendszeresíteni. Amíg erre sor kerülhet, megfelel a polgári öltözet is.

Vita. 1. A Szut. 400. pontjában említett járásbírósi székhely alatt a város, vagy nagyközség belső területét kell érteni, ahonnan a sértett a járásbírósgot könnyen elérheti. Ha a sértett a külterületen — határban —, tehát magától a járásbírósgtól távol lakik, akkor a járórnek a panaszt át kell vennie és az említett pont 2. bekezdésében előírtakat el kell végeznie. Hogy közigazgatásilag a külterület a székhelyhez tartozik, ezen nem változtat. Az őrsparancsnokság székhelye alatt szintén azt a községet kell érteni, amelyikben az őrs állomásozik. Ha tehát a Szut. 105. pont 2. bekezdésében tárgyalt idegen járőr nem ebben a községben, hanem az őrskörletnek egy másik községében, vagy csak valamelyik tereptárgynál jelenik meg, nem kell az őrsparancsnokságnál jelentkeznie. 2. A vezénylés helyére történő utazás idejére és a visszautazás idejére külön-külön napidíjat lehet felszámítani, napidíj szempontjából a két utazást nem lehet egybevonni. Azért is kap külön menetlevelet oda és másikat vissza. Magának a vezénylésnek az időtartamára vezényeltetési pótdíjat kap.

3333. Az őrsparancsnokképző iskola ebben az évben magasabb létszámmal nyílik meg, több jelentkezőt lehet berendelni.

J. M. törm., Püspökladány. 1. A lemez beragadt a gépbe, nem vették észre s így több szalagot címeztek. Ezért kaptak több példányt. 2. Természetes, hogy a község közepén levő laktanyából csak úgy érhetik el az őrzárakat, ha a községen keresztül mennek s a laktanyába bevonulni is csak úgy lehet. Azt a néhány pernyi időt, amíg a községen áthalad a járőr, a vezénylési pótdíj szempontjából nem lehet a szolgálati időből levonni, nem is értjük, hogyan jöhetett valaki efféle gondolatra. Az a lényeges, hogy a szolgálat természete szerint külszolgálat-e, vagy pedig olyan, amelyet az őrsállomáson kell végezni. Az előbbi esetben a szolgálat egész idejére elindulástól bevonulásig jár a vezénylési pótdíj, az utóbbi esetben nem. 3. Lekszikonválaszt fog kapni. 4. A 113.100/VII/b.

1933. sz. B. M. rendelet 8. pontja szerint: „Ha az utazás megszakításokkal történik, a menetlevelet — szolgálati lapot — le kell bélyegeztetni az utazás minden folytatása alkalmával.” Az átszállás egymagában nem utazás-megszakítás, átszálló-állomásokon tehát nem kell bélyegeztetni. 5. Lekszikonválaszt fog kapni. 6. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 668/b. alpont 2. bekezdése értelmében altisztek fenytését csak a feljebbvalóknak és rangban idősebbeknek kell kihirdetni.

N. R. I. törm., Karancskeszi, Ujhegyi (nem Ujhelyi) Sándor határőr őrnagy címe: Orosháza. Levélben nem adunk választ.

T. L. th., Mezőkeresztes, Erdős János őrnagy: Budapest, I., Színház-utca 7. sz. Vitéz Paulay (azelőtt Pauly) György őrnagy: Sopron, lovassági laktanya.

Cs. J. törm., Somogyfajsz. Láthatlanban nem mondhatjuk meg okmányokról, hogy igazolják-e a katonai szolgálati idejét, vagy sem. Szolgálati úton terjessze fel s ha nem felel meg, erről értesítik. Vitéz Vály Zoltán őrnagy címe: Budapest, I., Színház-utca 7. sz., a másik úr címe ismeretlen.

N. I. th., Szigetszentmiklós. Lakoty Vilmos őrnagy címe: Budapest, IX., Mária Terézia-laktanya.

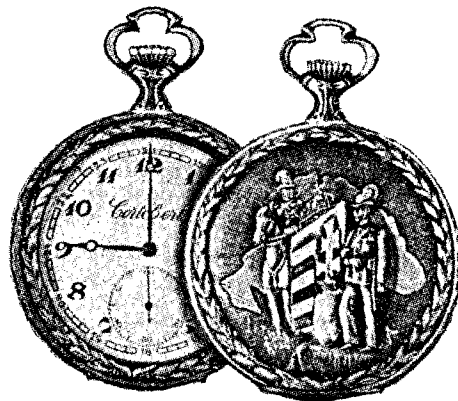
Hasznos, értékes és

a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megalapodásra, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszeres,
gyűrűk,
cigarettatárcák,
nyakékek,
luggók
és mindennemű
emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!

A csendőrség tagjainak kedvező részletre ábra szerinti óra P 42.—, havi 7 P részlet.

„Krónosz“ óra- és ékszerkereskedelmi rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (lélem.)

Telefon: 892—14.

Használjon

SHELL

palackozott
autóolajat

Bútort

minden csendőr saját érdekében

PÁRTOS-nál vegyen

Óriási választék. — Verseny árak. — Kedvező részlet.
Andrássy-út 52. (Bejárat Eötvös-utca sarok.)

Hol? Fürth Testvéreknél, Telefon: 373—78.
Budapest, Károly-kr. 1.

Csendőrök és hozzátartozók egyenruházati cikkekből, érmekből, jevényekből, csipke-, szalag-, gomb-, paszománycikkekből 10% engedményt kapnak

K. B. törm., Fehérgyarmat, F. J. törm., Tolna. A keresett címek ismeretlenek.

L. L. örm., Sátoraljaújhely. Egry Géza ny. alezredes címe: Vác, polgármesteri hivatal. Gróf Zichy Hermann ny. őrnagy: Tata. Gróf Serényi István volt tart. hadnagy címe: Dédes, Borsod megye.

44444. A lakbérosztály nem változik, mert nyugálományaiba helyezése óta egy év eltelt. A szolgálati időnek azonban kihatása van a lakbér folyósítható összegére.

B. banya. Az egyes kerületek nős létszámfogyatékától függ, hogy mennyi nősülési engedélyt lehet kiadni. A nősülési engedélyek kiadását a kerületi parancsnoksági parancsokban közlik a sorszámok megjelölésével. Mindenki figyelemmel kísérheti a sorszámok alakulását s abból következtethet arra is, hogy rá körülbelül mikor kerülhet a sor. Pontosan nem lehet ezt kiszámítani, mert mint mondtuk, a nős fogvatéktól függ, az pedig változó. Önnek mindenesetre legalább 2 évet kell még várnia.

? A rokkanteljárást szabályozó 1933.VII. t.-c. a múlt év július 1-ével lezártnak tekinti az igénybejelentéseket. Akik erre a határidőre az igényüket bejelentették, de valamilyen alaki okból az említett határidőre dönteni nem lehetett az ügyekben, engedélyt kaptak, hogy a folyó év július hó 1-ig a hiányzó adatokat, alakiságokat pótolják. Most már ez a határidő is lejárt s így semmi lehetősége sincsen, hogy bátyja a honvédelmi miniszter úrtól rokkantjáradékot kérjen. Kegyelmi kérvény útján megpróbálhatja, de ahhoz is csatolni kell olyan egykorú okmányt — kórházi leletet, fejlapot —, amely a harcéri rokkantságot kétségtelenül igazolja. Volt előlírók és bajtársak nyilatkozatai, jegyzőkönyvi igazolásai ebben az esetben nem elegendők. Az a kérdés most már: mi van a leszerelési okmányban. Ha a rokkantságára vonatkozó adatok is lennének benne — ami nem valószínű —, akkor a kegyelmi kérvényt benyújthatja. Nem a háború befejezését követő tizenhatodik évben kellett volna erre gondolniok.

Kámfor. A fenvitések törlését a Szolgálati Szabályzat I. Rész 686/c alpontja szabályozza, mely szerint csak az első három szolgálati évben kiszabott fenyítések lehet törölni. A régi Szolgálati Szabályzat I. Rész lehetőséget nyújtott arra, hogy a csendőrség a maga különleges viszonyainak megfelelően, rendeleti úton másként szabályozza a kérdést, az új szabályzatban azonban ilyen intézkedés nincsen. De már folyamatban vannak a tárcvalások, hogy ezek a különleges intézkedések a csendőrségnél megint életbeléphessenek.

Rákosi szántó. Csak a természetes apa törvényesíthető, mivel azonban már nem él, az anya törvényes férje nevét csak örökbefogadás útján kaphatja meg. A közjegyzőnél kell erre vonatkozóan szerződést kötniök s ebben külön ki kell mondani, hogy az örökbefogadott az örökbefogadó nevét is használja, de mellette megtarthatja a mostani nevét is. Az ügy nem tartozik a szolgálati útra, csak akkor kell majd jelentést tennie örskihallgatáson, mikor az örökbefogadás és a kapcsolatos névváltozás megtörtént.

Mura. Szelencében a sodornivaló, vagy pipadohányt tartják, tárcában pedig a kész cigarettát, szivart.

Nagykőrös. Írja meg, mi a könyv pontos címe, ki írta. A közlekedési kódex könyvalakú kiadása elfogyott, újabb kiadást egyelőre nem terveznek.

Alföldi. Lovas legénység szolgálaton kívül a nikkelezett, saját beszerzésű lovas csendőrkardot viselheti.

Morotva. 1. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjigyletének honvédek, csendőrök és rendőrök a 108.868—XV. 1922. B. M., valamint a 10.615/10—1923. sz. H. M. rendeletek alapján tagjai nem lehetnek, kivéve azokat, akik már az említett rendeletek megjelenése előtt tagjai voltak az intézetnek. Az állami nyugdíjon felül más biztosító intézeteknél is gondoskodni lehet biztosított tőkéről, vagy életjáradékról. 2. Harctéri érdemek alapján való vitézzé avatáshoz az I. oszt. ezüst vitézségi érem igazolása szükséges, de ha bizonyítani tudja, hogy beadták erre a kitüntetésre, igazolni tudja továbbá a beadvány alapját adó, kiemelkedő fegyvertényt is, s az a helyzet, hogy az összeomlás miatt nem lehetett a kitüntetési beadványt elintézni, beadhathja a kérvényét. De nem most, hanem később, amikor a folyamatban levő kérvényeket elintézték, addig újabb kérvényeket nem tárgyalnak. Minden vármegeye székhelyén van vitézi székkapitány, aki állandóan és részletesen tájékozott ezekben a kérdésekben s azonfelül a bemutatott okmányok alapján nyomban meg is tudja adni az utbaigazításokat, leghelyesebb tehát vitézi ügyekben közvetlenül hozzájuk fordulni.

K. I., Eger. A gazdasági tisztikar kiegészítése tekintetében intézkedések nincsenek folyamatban.

Inács. Nincs olyan rendelkezés, amely az őrsökre tanalosztálykiképzés nélkül beosztott próbacsendőrök személyi ügyeit — szabadság, eltávozás, kimaradás — másként szabályozná, mint a többi vróbacsendőrért, tehát rájuk is az általános szabályok az irányadók. Hogy azonban az őrsparancsnoknak az iskolakiképzés nélkül keze alá adott próbacsendőrökre fokozott gondja van, ez nemcsak joga, de kötelessége is. Különb, aki jó csendőr akar lenni, tudnia kell, hogy minden kezdet nehéz, éppen ezért nem is törődik egyébbel, mint a kötelességeivel. Ha jól felhasználja az idejét az őrsön, nagy hasznát veszi majd a tanalosztályban.

B. R. ny. törm., Püspökládány. A pénzügyigazgatóságok állapítják meg, hogy a védetté nyilvánítást kérő birtok jövedelme nagyobb-e, mint a kérvényező egyéb jövedelmei, amelyek a földdel nincsenek közvetlen összefüggésben. A cél tehát az, hogy azok részesüljenek védelemben, akik kizárólag, vagy túlnyomórészt a földjükből élnek. Önnek nyugdíja van, ami biztosan többre rüg, mint a szóban forgó föld jövedelme, ezért nem fogadták el a védetté nyilvánításra irányuló kérelmét. Levelét nem frunk.

Árva. Örökbefogadott gyermek után családi pótlékot a belügyminiszter úrtól (VII/b. osztály) kérhet. Örskihallgatáson adja elő a kérelmet. Osatolni kell a felterjesztéshez: 1. a jóváhagyott örökbefogadási szerződés, 2. a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, 3. a 7000/M. E. 1925. sz. rendelet (24/1925. sz. Cs. K. melléklete) 70. §. 3. bekezdésében előírt követelményekről a 4. pont szerint kiállított igazolványt.

Kőröszug IV. A lovaglónadrágra vonatkozóan a 46.866—eln. VII/c. 1932. sz. B. M. rendelet tartalmaz intézkedést (Cs. K. 1/1933. sz.). Minden előirányzott lovaglónadrág ennek megfelelően készül, tehát térd- és ülepfolttal, minden lovascsendőrnek ezt kell viselnie az őrsökön. A pótlóidomítók bőrnadrágot kapnak.

Szív és lélek. 1., 2. Ovassa el az 1929. évfolyamunk 624. oldalán „Visegrád” jeligés üzenetünket és az 1931. évfolyamunk 890. oldalán közölt 186. lektzikonválaszunkat, ott megtalálja a pontos sapkaméreteket és az ezüstgombok viselésére vonatkozó adatokat. 3. Hatósági személyek helyes megszólítására vonatkozóan olvassa el az 1928. évi 4. számunkban kö-

Magyar csendőr a magyar gyártmányú
SCHMOLL-PASTÁ-T
használja!

BÚTORT RÉSZLETRE
előleg nélkül
Baross-utca 43. és 44. sz.
Goldner Zs. és Fiainál. Alap. 1897.

20 pengő
enged-
mény ezen lap
előfizetőinek

Nyári ruházati és fürdőcikkben is
a REFORM RUHÁZATI vezet Csendőrök részére legkedvezőbb
Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. fizetési feltételek. — Mintákat, képes
árjegyzéket díjmentesen küldünk.

zölt „Mágocs” jeligés üzenetünk 1. pontját. 4. Kamgarn-zubony viselése legénység részére sem rendszeresítve, sem engedélyezve nincs, tehát nem szabad viselni. Nyárára rendszeresítve van a könnyű szövet. A kamgarn ruhadarabok viselését a honvédségnél is megtiltották (Honvédségi Közlöny 13/1934. számában közzétett 429.263/2—1934. sz. rendelet), a meglévők 1935. végéig kihordhatók. Ez a rendelet a honvédségnél a Pejachevich-pantalló viselésétől is eltiltja a legénységet. 5. Már megkapták.

Szarvas. Négyévi helybenlakás és adófizetés igazolásával kérheti a községi illetőséget. Ebben az esetben a mostani illetőségét elveszíti. A részletek iránt érdeklődjék a községi előjáróságnál.

Lóverseny. Favorit az a ló, amelyet legtöbben várnak az első helyre. A „helyre”-fogadás a második helyezett lóra történik. Ez olyan biztosításféle, hogy, ha a favorit lemarad, legarabó a „nyelre”-fogadás hozzon valamit. A totalizátor hatósági engedéllyel működő fogadási iroda.

1898. M. M. Nem gy. v. törzsörmeister, hanem: v. gy. törzsörmeister a helyes írásmód.

Nyaralóhely. 1. Legénységnél nem kötelező a kifejezett házassági óvadék biztosítása és igazolása. Elegendő, ha azt igazolják, hogy a házasságkötés az ön anyagi helyzetét nem rosszabbítja, hanem valamilyen többlet révén a házasesetre is meglesz a kellő anyagi alap. Ha azonban más okból látna szükségessé, hogy a leveleiben tárgyalt vagyoni-átírási, vagy atengedes meg a házasságkötés előtt megtörténjék, írja meg részletesebben a körülményeket s akkor arra is útbaigazítást adunk. 2. Igényjogosultsági igazolványt nemcsak vizsgázott törzsörmeister, hanem még tiszteljes is kaphat.

H. P. törm., Tótkomlos. Előfizetését folyó év végéig rendezte. Az elmaradt számot pótoltuk.

Igazolás. Harsányi Béla volt cs. és kir. 68. gyalogezredbeli százados, most ornagy címe: Debrecen, határország.

648. Őrskihallgatáson adja elő a kérelmét, hogy a lövészegyletbe be öhajt lépni, az őrsparancsnok a kérelmet szolgálati úton továbbterjeszti. Mivel az egyet tagjai a község vezető emberei és tekintélyes polgárai, továbbá az egyesület pontikamentes, a kérelmet nyugodtan előadhatja. Az természetes, hogy az egyesület beugymiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal rendelkeznie kell.

F. F. prbcs., Sárbogárd. Ha nem is tagja az egyesületnek, hanem csak meghívott alkalmi szereplőként venne részt a labdarúgómérkőzésen, pillanatnyilag mégis az illető egyesület színeiben és színeiről sportolna, akárcsak tagja lenne annak. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 53—55. pontjait tehát ilyen esetekre is vonatkoztatni kell, mert ha csak időlegesen is, de résztvenne egy polgári egyesület működésében, ahhoz pedig az előjárók engedélye fejtétlenül szükséges. De ettől eltekintve, a maga szempontjából sem ajánlatos, hogy efféle nyilvános mérkőzéseken csendőri résztvegyen s kitegye magát a különösen faluhelet nem éppen szelíd és kevésbé díszes közönségkritikának, indulatkitöréseknek és mindannak, ami már a labdarúgómérkőzésekkel többnyire velejár. Udvariasan térjen ki a meghívás elől.

Százados, Hmvásárhely. A belügyminiszteriumi törvény-előkészítő osztály magánegyének nem adja ki az indokolást. Csak hivatalos úton lehetne hozzájutni.

J. G. őrm., Kispeszt. Az az irányadó, ami a csendőrségi öltözeti táblázatban van, abban pedig az „Egyszerű öltözet”-hez fűzött megjegyzések 2. pontja világosan megmondja, hogy Pejachevich pantallóh szolgálaton kívül és irodai szolgálatnál a laktanyában legénység csak tiszthelyettestől felfelé viselhet. A 2—c. alpont törlési terveiről nem tudunk. Nem tartjuk valószínűnek, hogy a fehér pantallót eltiltják.

Szebb jövőt. A csóti leszerelőtábor irattárának a székesfehérvári vegyes dandárparancsnokság őrizetében kell lennie, mert az a területileg illetékes dandár, a honvédelmi minisztériumból ismételt is ezt a felvilágosítást kaptuk. Mivel

azonban az ön adatai egyébként is zürzavarosak, keressen volt tiszt vagy altiszt előjárót, legrosszabb esetben akármilyen volt bajtársakat s tisztekkel nyilatkozatban, a többiekkel pedig a községi előjáróságon jegyzőkönyvileg igazoltassa a szolgálati idejét.

Balatonújhelyi őrs. Fémek oxidációja ellen nincs védekezés. A „vakódi ezüst” csak kereskedelmi kifejezés. Az alapanyag minden esetben nikkal, azt ezüstözik. A csendőrségnél használt paszományok 50 százalékosak, a beküldött mintát megvizsgáltattuk: megüti ezt a mértéket, sőt még jobb is annál. Az érdekelt céggel szemben tehát nincs okunk megtorló intézkedésre. Valószínű, hogy panaszkodó bajtársuk nem kezeli elég gondosan a ruháit, vagy általában nyirkos helyen vannak a ruhák. Így az okszidáció — feketedés — bizony hamar jön.

36.442. Még nem történt intézkedés. Legokosabb lenne, ha szeptember elején személyesen járna utána a dolognak. Jelentkezzék a főispáni titkárnál.

Névmagyarosítás. Kétségtelen, hogy a névváltoztatásokban az utóbbi három év során bizonyos fokozatosságot látunk az engedelmények terén, de maguk az alapelvek sem maradtak azóta egészen változatlanok. Így lehetséges, hogy annak idején olyan nevet kapott, amelyiket ma a gyakoriság miatt már nem engedélyeznének, sőt ellenkezőleg: gyakoriságuk miatt éppen ezek helyett is lehet más neveket kérni. Szigorú elv ugyan, hogy az egyszer már megváltoztatott nevet többé változtatni nem lehet, de az ön esete különleges, tehát megpróbálhatja.

Zalavölgye. Polgári ruhában szereljen le, mert csak a legviseltesebb egyenruháját tarthatja meg, azt is rendfokozati jelzés nélkül.

98.765. Kegyelmi kérvény nincs határidőhöz kötve, az viszont természetes, hogy minél közelebb esik időben a kérdés tárgyához, annál jobb. Ismételjék azonban: kegyelmi kérvényt benyújthat, akármikor szerelt is le.

Kazánszoros. 1. A csendőrségtől nem kap sem házépítésre, sem más célra kölcsönt, sem lakbérlekötéssel, sem másé. 2. A Falusi Kislakásépítési Szövetkezettől kérjen kölcsönt, ha az O. F. B. útján juttatott házhelye van — úgynevezett földreform-házhely —, mert csak ilyen házhelyekre kaphat ott építési kölcsönt s legfeljebb 1500 pengőt. A kérvényt őrskihallgatáson adja be, megcímezve a Faksz.-nek. A kérvény bélyegmentes, meg kell írni benne: családi állapotot kiskorú gyermekek számával, hol van a házhely, telekkönyvileg a nevén van s tehermentes-e, hány szobás házat akar építeni? 3. Olvassa el az 1933. évfolyamunk 53. oldalán közölt 6. leközön-válaszunkat.

Aranyfog. Ismeretlen.

BÚTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
 Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
 Fióküzlet: VII., Péterfy Sándor-ú. 40. Hernád-ú. sarok.

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK
GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK
CSILLÁROK Részletre is lego-csöbban. Csereakció.
Reich Miklós cégnél
 Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.
 Kérje a legújabb árjegyzéket

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetésre szállított kiváló minőségű magyar gyártmányú **csillárt** acélzománc **kádát** (önlűtő, vízvezeték nélkül is) **lampion** gázfűzőt
 VII., Erzsébet-kr. 19.
 IV., Vörösmarty-tér 3.

KOVÁCS Bútorcsarnok
 Háló-, ebédlő-, úri és kombinált szobák lego-csöbban részletre is. Vidékre ingyen csomagolás. — Saját üzem. — Telefon: 96—1—84.
 Üzlet: Budapest, VIII., Üllői-út 30. telefon: 44 6-66

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GABOR
tiszaleti földműves, volt népfelkelő
örmester.

(17)

A kilencedik század Tarcsafalván tartalékban volt, s parancsot kapott rajonalunk meghosszabbítására. Futólépésben közeledett a század két szakasza mihozzánk, két szakasza a tizenegyedik századhoz.

Friedbauer örmester csak nemrég jött el Pestről a legutolsó menettel. A kilencedik századhoz tartozott. A mi rajonalunkat sűríteni jött a szakaszával. Sikerült is legraniok az árkaikba. Az erdő szélén volt a mi állásunk. Mögöttünk fenyőerdő terjengett. Az ellenség hegyitüzérsége bizonyosan észrevette ezt a mozgást, s vonalunk e részét végigseperete azonnal. Öt perc múlva lángbaborult az erdő, de Friedbauer örmester sem töltött többet öt percnél a fedezékben. Egy pár önyire voltam hozzá, körülöttünk szüntelenül dörgött a kiskaliberű gránát, s egyszerűen csak egy kis vasdarab úgy csapja képen Friedbauer örmestert, hogy lyukas lett az arca, s a pofacsontja is kilátszott, de csak egy pillanatig. A másik pillanatban azonnal előntötte a vér. Széll hadnagy úr is látta ezt az esetet, s az örmestert azonnal hátrább küldte, Széplakiék bekötötték. Igen hamar befejezte a dolgát.

Tíz perc múlva ki kellett húzódnunk az erdőből. Sohasem hittem volna, hogy eleven erdő így tudjon égni. A sok száraz gally, s a földön heverő tülevelek gyúltak meg előbb, majd az élőfák is meggyulladtak. A telefonisták is kiszorultak az erdőből, még szerencse, hogy nem késtek, mert pár perc múlva a zabtetős fedezéküket gyújtotta fel és rombolta szét egy gránát. Mai napig is sajnálom azt a hat darab díszkötésű Vas Gereben regényt, ami a fedezékben bentégett.

Szüntelenül hullott a gránát az égő erdőre. A szakaszok oldalról mégis kivonulhattak belőle. Azonban nem kellett félni, hogy itt majd betör az ellenség, hiszen ők is csak úgy megsülnének az égő erdőben, mint mi, ha ki nem vonultunk volna belőle.

Délben az oláh gyalogság is mutatkozni kezdett, hasoncsúszva felfelé Bencéd felől. Meg kellett állaniok. Puskatűzünk nem engedte megközelíteni nekik az aknamezőt sem. De délután egy óraker bekövetkezett a nagy baj. A jobbszárnyunkon lévő nagyváradi zászlóalj egy századát úgy tönkrelőtte az ellenséges tüzérség, hogy gyalogságának sikerült behatolni a vonalunkba. A Kókai István kadét parancsnoksága alatti harmadik szakaszunk itt erős oldaltűzét kapott és már nem volt tartalék, amely kiverte volna állásunkból az ellenséget. E szakaszunk egész külön volt szakítva a századtól, Szentmihály közbül esett a század és a szakasz között. Ez a szakasz a bekerítés veszedelme elől visszavonult az égő faluba. A másik helyre áthozott telefonállomásunk egyideig működött, de egyszerűen csak az összekötés megszakadt, valamiféle lövedék szétszakította a vezetékét. Szerencse, hogy nem messze történt a szakadás, Cserno Jóska hasoncsúszva megtalálta és összekötözte. Már több sebesülés is történt, de többnyire könnyebb. A kilencedik századbeli Kolacsek törzsörmestert egy golyó keresztüllötte a balmellén, eszméletlenül vitték Tarcsafalva felé. Mimikus hadnagy úrnak a jobbkarját lötték keresztül, s ugyanez a golyó még a tisztiszolgáját is megsebesítette a lábán. Egy gránát az ivóforrásunk gödrébe csapott bele s televágt a sárral a szemét Marijankovics málhásállatvezető bosnyáknak.

Nehéz percek voltak ezek. Az ellenséges ágyútűz fokozódott. Minden pillanatban gránát robban körülöttünk, srappell freccsen fejuünk felett. A tüzérségi megfigyelőnk újra elhelyezkedik egy hátunk mögötti magaslaton, egy ellenséges lövedék éppen a hátamegett csap le és elszakítja a telefonvezetékét... Rát József telefonos tizedes a földhözlapulva tartja a telefonkagyló füle mellett; alig hat méternyire csap le egy gránát egy fa tövébe, de azért megértette az utolsó telefonparancsot: „Visszavonulni rendben a Kiskadácstól Északra fekvő magaslatokig.”

A visszavonulási parancs körülbelül délután három óraker érkezett meg. Ha túlsok nem is volt a veszteségünk, de általánosságban mégis jelentékeny volt. Legtöbbet szenvedett a tőlünk jobbra lévő nagyváradi zászlóalj szélső százada, ez a század csaknem megsemmisült, az ágyútűz alatt. Továbbá sokat szenvedett a tőlünk balra, a Felsőbencéddel szemközti állásban elhelyezkedett csendőrszázad. Nekik elfogyott régen a municiójuk, de az állásokat elhagyni nem volt szabad. Itt is, a csendőrök között sok sebesülés történt.

A visszavonuló századok Kiskadácstól az Északra eső magaslatokra vették a visszavonulási irányt. A nap, dacára a késői délutánnak, nagyon melegen sütött. A nehéz sebesülteket is hoztuk, s így nem valami gyorsan ment a mozgás. A könnyebb sebesülteket kezeltük. Csodálatosképpen legalább is az én tudomásom szerint, e napon egy haláleset sem történt. Bajos dolog volt ez a visszavonulás nagyon, mert most már az ellenséges gyalogság is teljes erejéből puskazott utánunk. Valóságos golyózáport zúdított reánk. Hátrább vont ágyúink a visszavonulás nehéz perceiben nagy segítségünkre voltak lövéseikkel, mert ezekkel a mi esetleges üldöztetésünket is megakadályozták. Az elhagyott vonaltól a kiskadáci vonalig légvonalban négy kilométer a távolság, vagy talán még kevesebb... De ezt az utat kacskaringóssá és hosszúvá tette a fedezve hátrálás és így csak napszállat felé értük el a megszállásra kijelölt magaslatokat.

Az ellenség is felhagyott tüzelésével. Ágyúink löttek egyet-egyet néha a Szentmiklós és Medesér mögötti halmok mögül.

Századunk, a hozzánk beosztott csendőrökkel együtt a Kiskadács felett északra eső meredek magaslaton foglalt állást. E magaslat félkörvonásban néz a feladott előbbi állásunk felé. Századunk ismét szélső volt a műt felől. Vonalunk folytatása a tizenegyedik század volt, s így tovább, végül a megtépázott Diószeghy-féle csendőrszázad. Hátunk mögött szép, tágas völgy mélyült el, össze-vissza csillámló kis patakokkal, melyek északról, Martonos és Tordátfalva felől erednek és állásaink megett ömlenek a Fehérvölgy patakba. E völgy keleti szélén terülnek el Szentmiklós,

Bútor vásárlása előtt saját érdekében látogassa meg raktáramat

Komplett hálószoba már 150 P-től

Raktáron tartok: Háló-, ebédlő-, úri-szoba, konyhabútorokat kárpított és kombinált bútorokat.

Keleti Bútoráruház

Budapest, VII., István-út 41-43.
(Aréna-útánál.) Telefon: 45 0 09.

Magyar kisipari termékek!

A m. kir. csendőrség tagjainak a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések.
Szőnyegterasz. Ebédlő- és fútozsőnyegek,
szőnyeg, paplanok stb.
Ágynemű és fehérnemű vásznak.
Ruhaszövedek. Csillárok.

Egyszerre szerzi be és Ön tesz ajánlatot, hogy kivan fizetni.

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

Telefon: 271 77.

Vidékre megbízottat küldünk hívásra.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugsok nők
csizmák, női és gyermeki ökö
legjobb beszerzési forrása
Kedvező fizetési feltételek. — Kérjen képes árjegyzéket!

Medesér, Északnak Tordátfalva községek. A nap vérvörösen tűnik el Nyugat felől. Az alkonyat hosszú árnyékot vet az üres és szinte gyászolni látszó községekre. Keletre nézve, a műút mentén messze ellátók. Javában füstölögnek Szentmihály és Alsóbencéd... Az alkony védelme alatt néhány bekötözött sebesült biceg, vagy ténfereg felénk a műúton. Az út mentén a faluk között csillámlik a patak vize. Csend borult a tájra, kísérteties csend.

Amerre jártam, soha, sehol nem láttam olyan szeszélyes alakú hegyeket, mint Udvarhely megyében. Vannak olyan hegygerincek is, hogy a legmagasabb pontját két lépéssel el lehet lépni. Majd minden átmenet nélkül a magaslatok egyes pontja kimagaslik, mint a süvegukor. Századunknak az újabb állása is ilyen furcsa alakú gerincen volt, nagyon hasonlított a kétpupú teve hátához... És e furcsa hegygerinc hozta még olyan éles, keskeny volt, mint a sovány gebe gerince. E magaslatokon ásták be magukat szakaszaink. Vonalunk előtt és mögött majdnem megmászhatatlan meredek, síma fal. Századunk előtt a jobb szárnyon, Kiskadács sötétlett a mélységben, balszárnyunk az egész éjjel égő erdőbeli állásunk felé nézett. Ütközetvonatunk — a harcoló zászlóalj éltető tárháza, — és zászlóaljparancsnokaink mintegy négy kilométer távolságban, a hátunk mögött Medesér községben volt. Az esti sötétség beálltával megérkezett a konyha is, paszuly-gulyást, kenyeret és bort hozott. Vacsora után a legénység — a figyelőkön kívül — elaludt a nap izgalmai után. Én Salgó Félix hadapróddal és még vagy öten a legmagasabb gerincen, az árokban aludtunk. Ez a hegytető olyan keskeny volt, hogy az ároknak akármezyik szélére feküdtem volna, legurultam volna vagy kétszáz méternyi magasságból. Éjjel egy csepp melegünk sem volt, de annál többet aludtunk. Ezen az éjszakán sokszor eszembe jutott, hogy vajjon holnap ilyenkor húzzuk-e még a pokrócot, vagy pedig csendesen fekszünk takaró nélkül is?...

(Szeptember 30.) Reggel nagy köd borította a vidéket, s így az ellenségnek várnia kellett a támadással. Éjjel még annyit sem tettek, hogy a tegnap elfoglalt állásainkhoz közelebb hatoljanak. Az ellenség első ágyúlövését reggel kilenc órakor kaptuk. Gyalogság még nem lőtt, csak igyekezett hozzánk közelebb férkőzni, ami sikerült is neki a fedezékül felhasználható girbe-görbe völgyek kihasználásával. Tüzérsége minden irányból lőtte állásainkat, habár egy darabig eredménytelenül is. A jobbszárnyunk Tordátfalva körüi nagyon nehéz helyzetbe került, az ellenséges tüzérség oldal-tüzébe kapta... És ez a csapat ismét a tegnap is megszenvedett Diószeghy-féle csendőrszázad volt.

Délig csak nem történt semmi, hanem pont délben az ellenség messzehordó ágyú tüze alá vették Medesér községet, úgyhogy onnantól az ütközetvonatnak menekülnie kellett. Néhány fogat felborult. Lovak elestek. Emberek a szekér alá kerültek. Lábtörések és más hasonló dolgok történtek. És még egy ellenséges repülő is éppen ott kóválygott, gépfegyvertüzét zúdítva a magasból a menekülő vonatra. A mi kétételességtudó szakácsaink éppen az ebédet hozták a rajvonnal mögé. Már messziről megláttam őket. Bosszankodtam túlságos buzgalmuk miatt, hiszen ilyenkor lehetetlen kiosztani az ebédet, amikor a vonalakat ellenséges ágyú- és fegyvertüz seprí végig szüntelenül és a háttér is tűz alatt áll. Az ellenséges tüzérségi figyelő bizonyosan észrevette valahonnan a közeledő konyhát, s rövidesen egy pár gránátot és négy srappellt zúdított szakácsaink nyakába. Gyorsan megfordult a konyha, veszett iramban igyekezett kikerülni a tűzkörletből. Hajda tizedes, a mi századunk felvételező altisztje fizetett rá egy kicsit e kalandra, ő is a konyhával jött és a

nagy „runli” között felugrott a konyhára, de leesett és a kerék keresztülment a lábán, amely bokában kiugrott a helyéből. Meg kellett állni a konyhának, felvették a tizedest, de aztán valahogy mégis csak kikerültek a tűzhatás alól, Kiskadács irányában eltűntek, Medesérré azonban már nem tudtak bevonulni, mert ott még nagyobb veszedelm kerekedett ezalatt. A telefonon szüntelenül hallható volt, hogy „a csendőrszázadnál baj van...!” Node volt baj éppen elég a többi századoknál is... Az ellenség déli irányból, oldalról kezdett belelőni a századunkba. Végigseperete a vonalát ágyútüzével. A honvédeknek le kellett húzódnok a fedezékekbe, s az ellenség — tüzérségének eme hathatós támogatásával — egészen ötven lépésnyire megközelítette állásainkat. Az ágyútüz még fokozódott. A helyzet valóban kritikussá kezdett válni. Egy pár ároknak borzalmas sebesülések és halálesetek is történtek. Telefonon jött a hír: „A csendőrszázad körül van fogva!” Ellentámadásba pedig nincs kit küldeni, hiszen tartalék egy szál sincsen. A vonalban is ritkán vannak csatárok. A csendőrszázad fogollyá vált. Ezen senki nem tudott változtatni. A csendőrök megtették kötelességüket. Nagyrészüket elesett és az utolsó percben bekerítették őket. Az ellenség egy negyedóra múltán már a csendőrszázad helyére saját hegyi ágyúját állította be, s ezzel azután megadta az egész vonalunknak a kegyelemldöfést. Az árokok előtt meg már itt áll az ellenséges gyalogság, amely azonban annyira meg van lepődve, hogy se nem lő, se nem szúr. A mieink még lőnek. Az ellenség beszél hozzánk valamit a saját nyelvén, majd hasrabukik az árkaik előtt. Tüzérsége végigseper bennünket, de most már saját gyalogságuk sűrű rajvonnalban olyan közel van hozzánk, hogy részükről tűzser annyira a veszteség, mint részünkről. Nagyon nehéz pillanatok voltak ezek. Szerencsére az ellenség, a közöttünk lévő közelség miatt annyira meglepődött, hogy valósággal magánkívül volt és izgalomban nem tudta, hogy mitévő legyen...? E pillanatban megszólalt a telefon:

„Visszavonulni, gyorsan!”

Ideje is volt. Az elpusztult csendőrszázad állása felől sűrű rajvonnalban közeledett az ellenség. Egy ágyunk tőle telhetőleg tüzel rájuk.

Szerencsére, az ágyúink nem vonultak vissza, sőt szüntelen tüzeltek tőlük lehetőleg. Veszteségeink voltak. A magukkal tehetetlen sebesültek ottmaradtak. Mégis, a visszavonulás rendben megtörténhetett, hogy az elhagyott állásoktól két kilométernyire, Szentmiklóson a zászlóaljunk mind a négy százada együtt volt. Az ellenség, csodálatosképpen, nem

Láb- és hónaljzadást biztosan szünteti a
SUDORAN Bővebb leírása a Cs. L. máj. 1. számának 285. oldalán. — Készíti és szállítja:
Molnár János vegyészeti laboratóriuma
Bozsok (Vas m.)

KAUFMANN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II, Margit-krt. 52
Telefon: 52-5-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkeszkedik.

legelőnyösebben a készítőnél.
Részletkedvezmény!
BÚTORT HádI István műbútorasztalos
Budapest, VIII., Baross-utca 22.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 21-161
Fotelagyak, paplanok, vasbutorok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhaszövetek.
Lakberendező Vállalat
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson!
A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabó-
sága és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havil részletfizetési kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kécskemélt-ú. 9., főlelelet. Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-ú. 23. || Nyiregyháza: Zrínyi Ilona-ú. 9. || Miskolc: Baross Gábor-ú. 10.

követett bennünket egy tapodtat sem, pedig ha a tüzéségével csak öt percig tűz alá veszi Szentmiklóst, reánk nézve nagyon nagy baj lett volna... Úgyiszólván: az ellenség sora, orra előtt, szemeláttára folytattuk visszavonulásunkat az egesz úton kettősrendekben. Délután négy óra volt, mikor a Kiskedőtől (?) Keletre eső magaslatok mögött eltűntünk a szemük elől.

Ágyúink ezúttal egy tapodtat sem mentek hátra, a kiskedi temető megett voltak felállítva. És teljes munkában voltak. Mi egészen az ágyuk megett telepedtünk le a mezőn. A magaslatokra figyelő volt állítva az ellenség mozdulatainak megfigyelésére. Az ellenség néhány sortüzet adott utánunk, a lövedékek közül sok átjött a hegyen és körülöttünk csapódott be a krumplicföldbe. Százallatig e helyen pihent a zászlóalj, századparancsnokaink itt kapták ki a parancsokat a legközelebbi teendők felől. A budapesti és nagyváradi zászlóaljaknak az volt a legközelebbi teendője, hogy szállják meg azonnal a Gagy-patakkal párhuzamosan húzódo bércek gerinceit. Mi ekkor a nagyváradi zászlóaljjal egy csoportba tartoztunk, a csoportparancsnokunk Viola őrnagy úr. Nagyon szép név, de szép és rokonszenves volt az ember is, aki viselte.

Napszállta után elindultak a századok, mindegyike abba az irányba, amelyet a parancs kijelölt számára. A mi századunknak a Gagy község és Medesér közötti kétszázhusz méteres magaslatot kellett megszállnia, az idevezető út Kiskedén vezetett keresztül. Kiskede olyan helyen fekszik, hogy csak egyetlen járható út vezet be hozzá Nagykede felől. Ezt a kis falut Keletről, Északról, Nyugatról a legszesélyesebb alaku hegyek övezik. Valami útféle Keletre is vezet belőle, de amerre nekünk menni kellett, arrafelé semmi út nem volt, csak az égnek szökellő, cserjés oldalú, cukorsüveg formájú hegyek meredeztek reánk. És nekünk is ilyen cukorsüvegre kellett felmenni... Amíg a falun keresztül értünk, a legénység teleszedte tarisznyáját duráncai szilvával. Ebben a faluban ugyanis semmi egyéb nem terem, mint csak szilva, alma és kint a határban széna. Így gyümölcsrel jól megpakolva, nekivettük utunkat arra, merről az előttünk fekvő hegy a legalacsonyabbnak látszott... Beakonyodott. Észak felől sortüzek hallatszottak.

(Folytatjuk.)

Ki a legjobb családapa?

(Pályázat.)

Pályázatot hirdetünk a csendőr-családapák részére. A pályázatban le kell írni a gyermekek számát, nemét, korát és nevelési irányát. Nevezetesen: milyen kenyérkeresetre készülnek — vannak készen — a fiúk és mihez értenek a lányok. A lányoknál nem annyira az iskolai végzettségre helyezük a súlyt, mint inkább a háztartási ügyességre és egyéb, kifejezetten nőies képzettségre. A jutalom azé lesz, aki a legtöbb gyermeket a mai nehéz viszonyoknak legmegfelelőbb módon, legcélszerűbben nevelte, illetve neveli. Meg kell írni, hogy a pályázó kizárólag a haviszoldjából nevelte — neveli — a gyermekeket, vagy pedig volt — van — más jövedelme is.

A pályázó általában is adjon tiszta képet róla, hogy a család fő mai kötelességeiről, fiúk és lányok nevelési irányáról, kenyérhezjuttatásáról mi a felfogása. A pályázat terjedelme három gépírással hasábnál nagyobb nem lehet.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: október 1., az eredményt az október 15-é számunkban fogjuk közölni. A legjobb családapát beke-retezett, művészi, csendőrtárggyú képpel jutalmazzuk.

Megfejtés.

A házkutatás és személymotosáz gyakorlata tárgyában lapunk folyó évi 14. számában közölt pályázatunkra 27 pályamunka érkezett be. Aránylag kevés, mert ezzel a szolgálati feladattal lépten-nyomon találkozunk a csendőr s mivel jóformán minden házkutatás során más és más elosztású, berendezésű, megépítésű helyiségekkel, melléképületekkel stb. és ugyancsak a legkülönfélébb felkutatandó tárggyal számolhatunk, erre a pályázatunkra sok tanulságos és érdekes adatot várunk. Valószínű, hogy a pályázattól sokan azért maradtak távol, mert azt hitték, hogy csak egészen különleges teljesítményekkel pályázhatnak volna. Mai számunkban külön közöljük a beérkezett pályázatok javát, amelyek egyébként jelentéktelennek látszó, de a pályázat célja szempontjából mégis tanulságos esetek.

Felhívjuk bajtársainkat, hogy most már pályázaton kívül küldjék be hozzánk ebbeli tapasztalataikat, adataikat, hogy összegyűjtsük és alkalomadtán közöljük azokat.

A legtöbb tanulságos és érdekes esetet Batár Antal alhadnagy (Budapest) pályázata tartalmazza, övé a jutalom. Átadtuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.

Míg a gyári propaganda tart

178 pengő **50** fill.

árban szállítjuk a világhírű

Mercedes Portable

hordozható gyári új írógépet tokkal felszerelve, jótállással. Régi gépeket beszámítunk. Egyedárusító:

DIXI ÍRÓGÉPSZAKÜZLET

Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. Tel.: 154-43.

A rendeléseket a beérkezés sorrendjében intézzük el.

Négy évtizede vásárolnak legjobb megelégedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY

Ötensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítójánál.

Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Kérjen árjegyzéket!

Figyelem!

MÜLLER J. csendőrségi ruházati áruháza Budapest, Király-utca 28. sz. alól **ideiglenesen átköltözködött** **Desseffy-utca 40. szám alá.**

Személyes látogatásait és nb. megrendeléseiket ide kéri irányítani Barta J. a Müller-cég belfőga.

Ha igazán **megbízható**, kifogástalan **kerékpárt** kíván, akkor vadonatúj, a gyárból kikerült gépet vásároljon.

Kérje ártájékoztatónkat!

„**CSEPEL**“ kerékpárok lerakata **Budapest, VII, Erzsébet-kr. 44.**